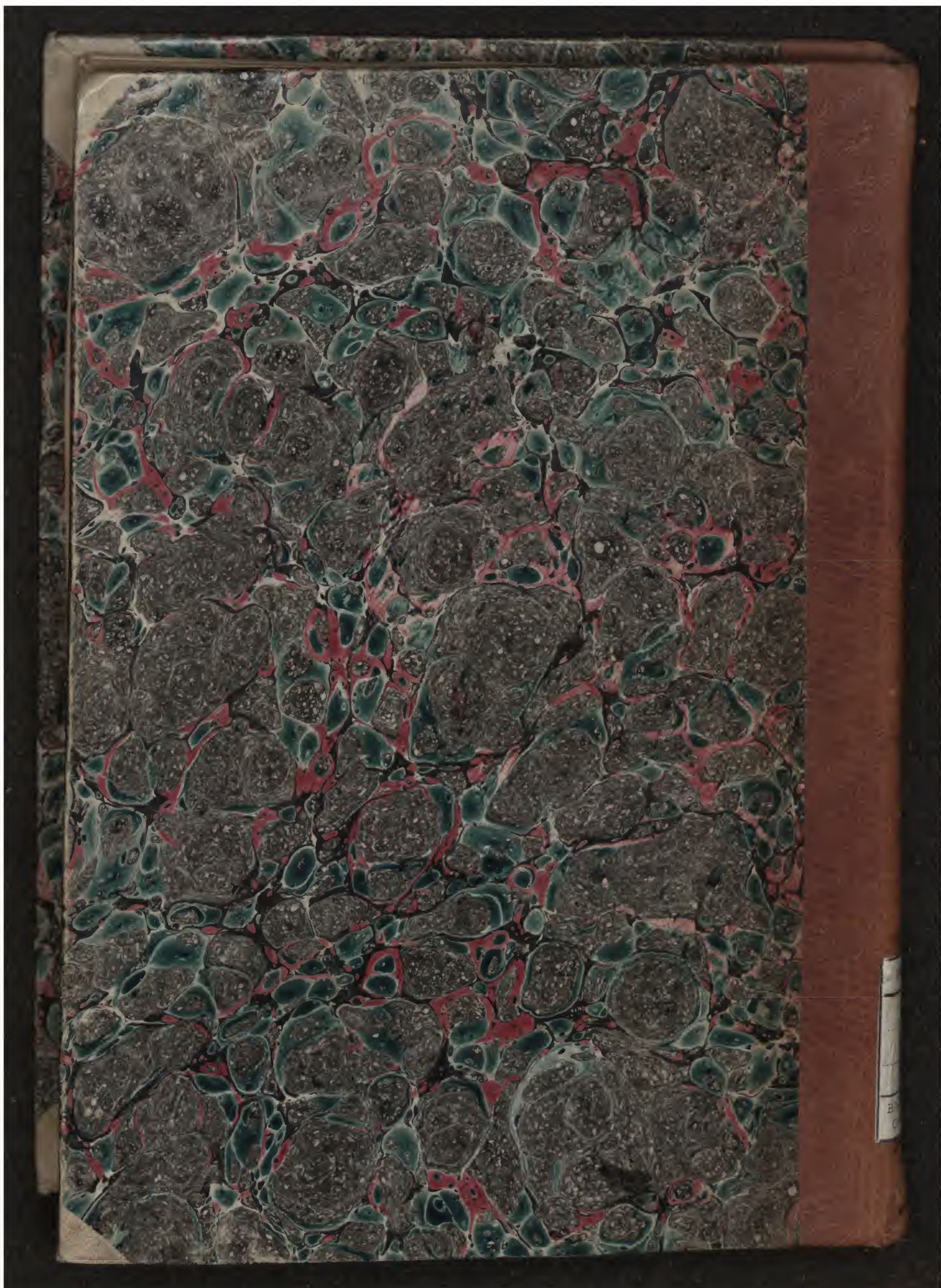
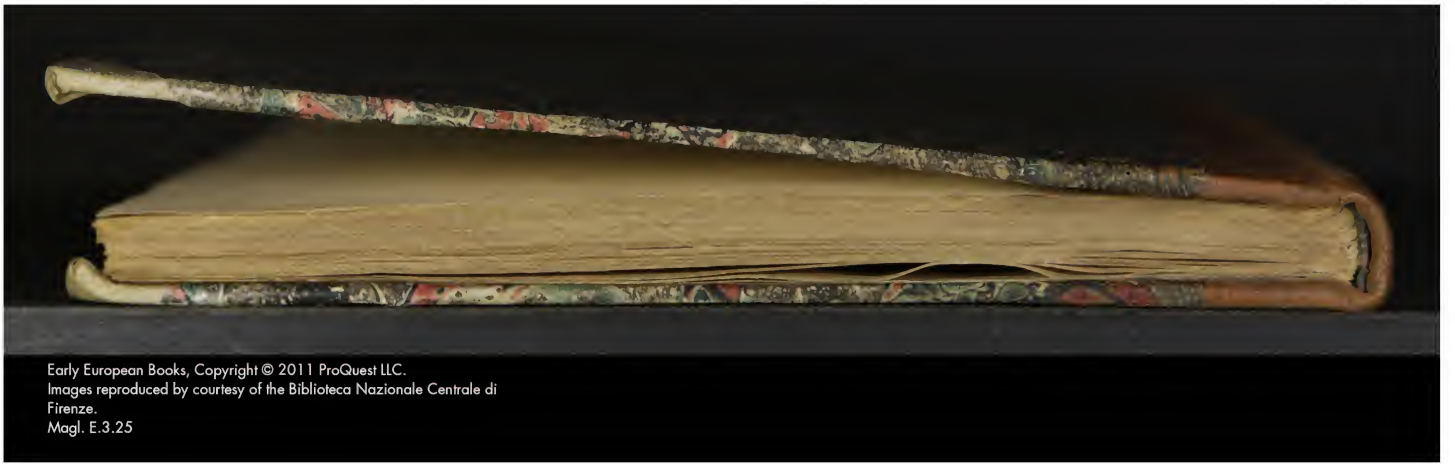

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.3.25

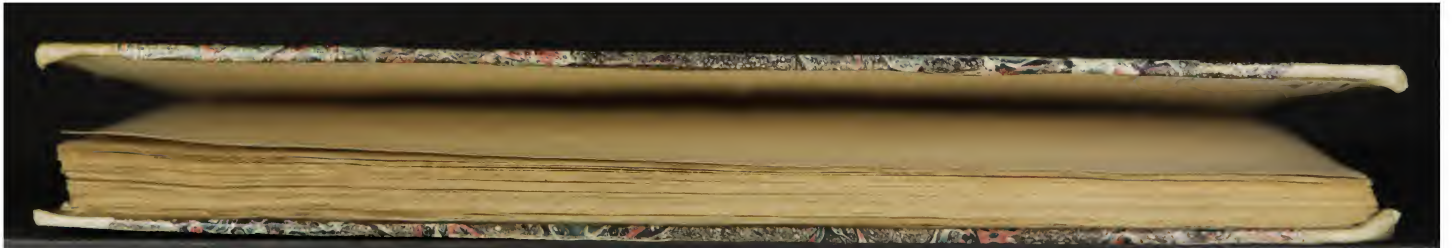

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.3.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.3.25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.3.25

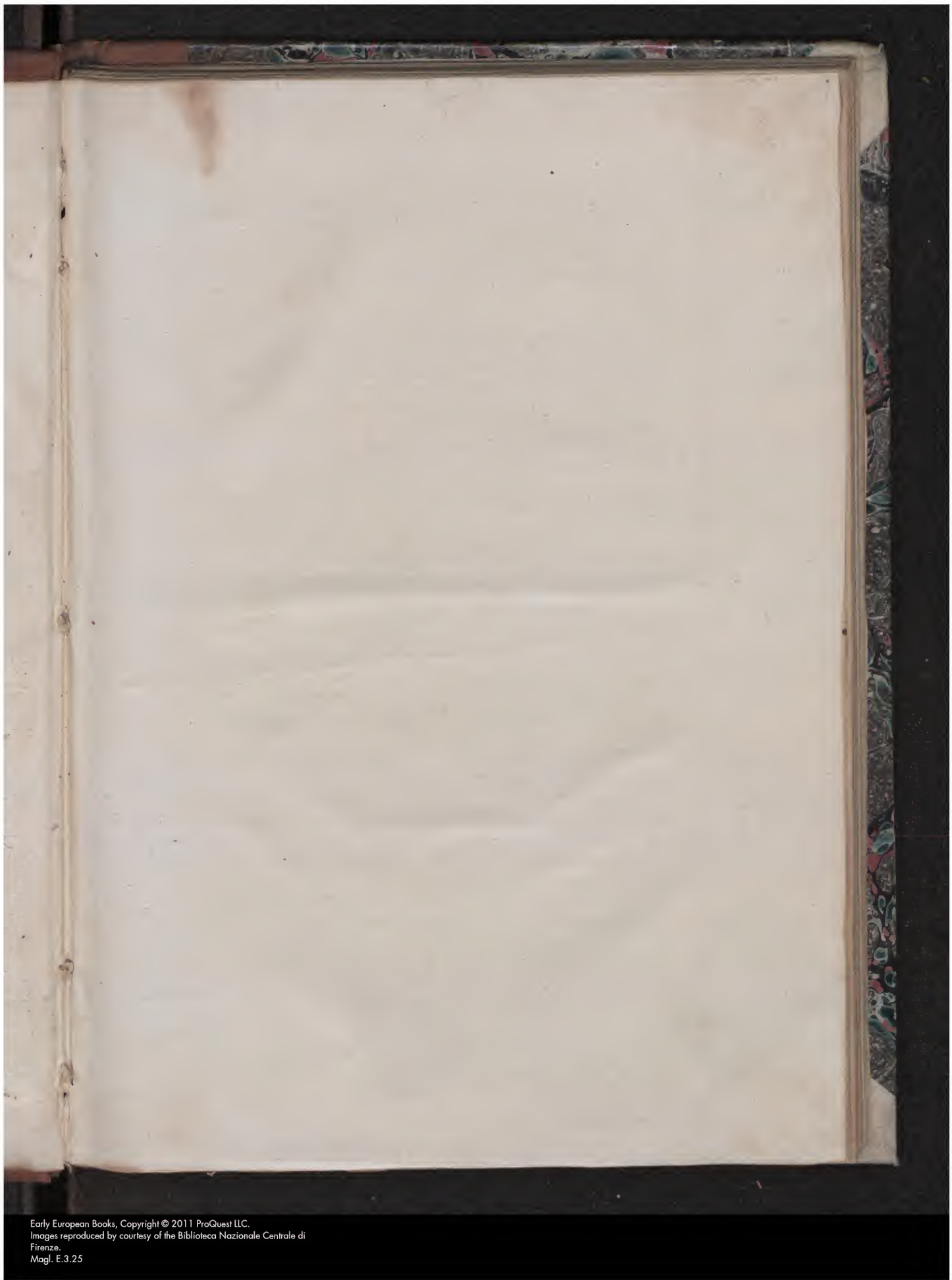
INCUNABULI

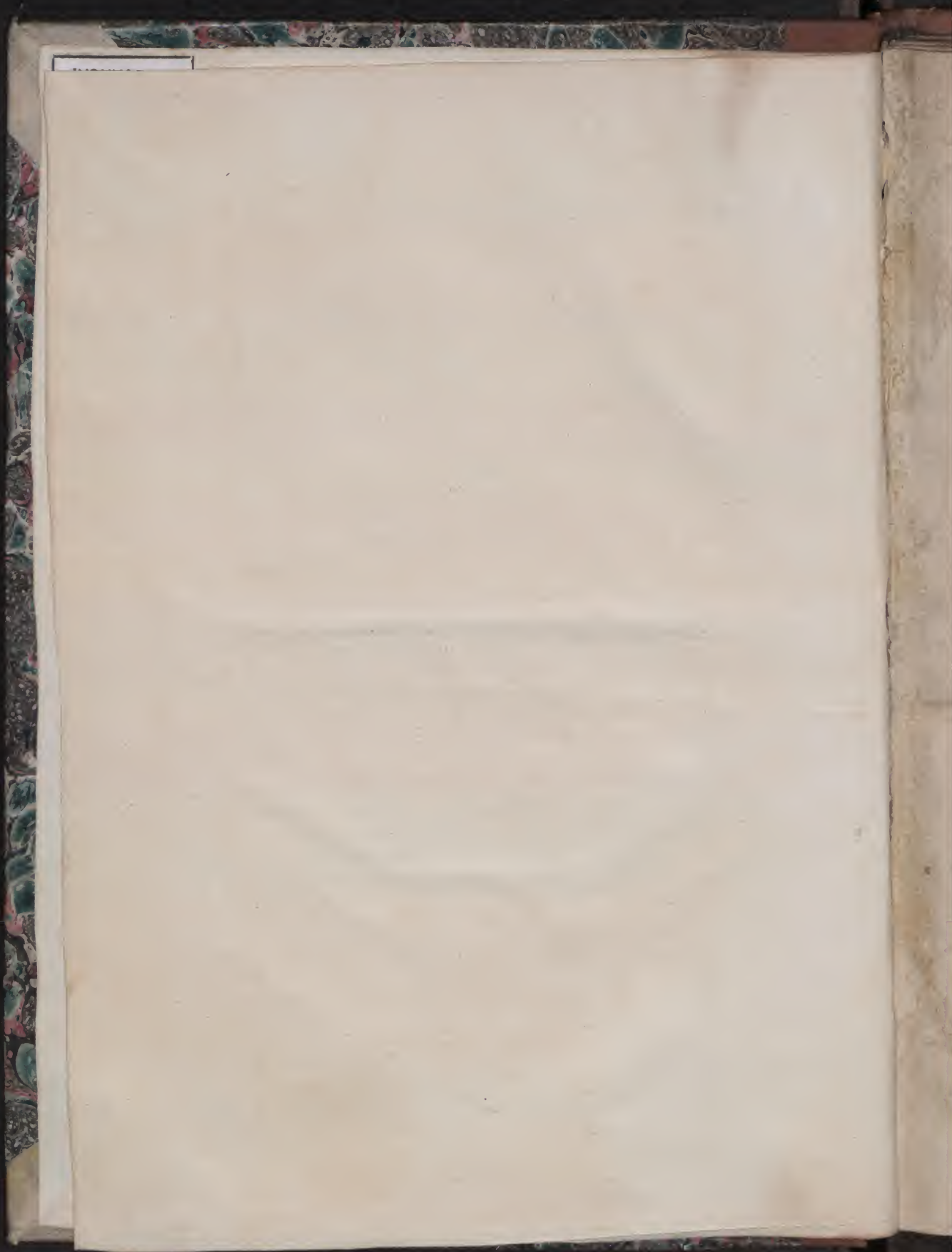
E

3

25

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

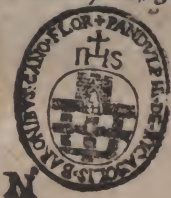

Ad Reuerendissimū in xpo p̄rem ac dominū .sande ecclesie Ratispo
nens Episcopū . Prefatio fr̄is petri Nigri . Ordinis p̄dicatoꝝ In
tractatū p̄tra p̄fidos Judeos de p̄dicom̄b̄ veri messie .i. xpi ul̄ v̄ndi
ex textibus hebraicis . latinoꝝ elementis utcūq̄ figuratis p̄fectū felici
ter Incipit

P que ad honorem sanctissime trini
tatis ac idiuidue v̄nitatis . glorioſeq̄ gem
ris domini nostri Iesu xpi veri messie
ac in Iudaice p̄fidie execracōm̄ In incli
ta tue d̄hoceſ ciuitate Ratisponensi . Re
uerendissima tua paternitate aſſiſtere cū
clarissimo p̄latoꝝ cetū . prudētissi cuiſ
dē ciuitatis cōſulib̄ i nūerabiliq̄ v̄tiusq̄
sex^o fidelissio p̄lo . noīatissi demq̄ toti^o

alamāne Judeoꝝ rabinis ac copiosa eiusdē sede oīs stat^o .i. sex^o mlti
tudine ex Judeoꝝ volumib̄ hebraica latina theuonica q̄ ligwis tpe pa
schali .s. diuio .i. ambone clare p̄nūciauerā . ut calamo pingerē . p̄tue
mēorie refuanda . instanter postulasti optime p̄sul Cameti tam salubri
petitōm̄ tue . minime contrarie michi liceat . minus tñ copiose in hac
ligwa obscurissima equiuocacōm̄b̄ plena eruditū . nō modicū adēſide
rati opis inceptōe retrahi rōnabile opimeris optet . Quāuis eīm ea
que in hispanijs cū puulis iudeoꝝ in latibulis degens . ab eiusdem lig
we doctis audierā . tenaciter mēorie recondita habeā . nimia tñ paup
tate pressus . huic occupacōm̄ saluberrime . p̄lib̄ annis dare opam qui
uī mīme . q̄ ex re nō mix . si ad hāc quā postulas rem mī^o qm̄ veli p̄m
t^o michi videar . ſicet etiā nō paucū dētes mordēcū vereri debēā . ma
gis tñ hoc meo labore dilectōi tue astringi quā ligwis cedere volui de
tractoꝝ . Opusculū igit̄ hoc aggredior . tuus obtempans mādatis Ut
aut̄ omī scrupulo ſemoto . cerāore lēore iōdideri . ſingulis dictōib̄ he
braicis . n̄ris l̄ris v̄tēq̄ exaratis . p̄rias latinas ſup̄ poſui dictōes ne
aliquā dictōm̄ mea fidōne adiectam ſuſpiceris . Nec eīm hoc cum
quouis hebreo ſtudenti pax p̄derit . ſi nihil ſup̄flui de noſtro . nihilq̄
neceſſarij obmittat̄ de ſuo . ſi hoc quoq̄ ſuato . ordinem dictiōnū trans
lacōis diuī Jeronimi nōnūquam obmittere pluresq̄ .i. p̄ter neceſſitatē
quindōnes et gerundia ambiguitatem ſenſuū relinquentia ponē neceſ
ſe erit . Si que etiā repianē latinoꝝ in p̄gruitates miſtica intelligēcia

plene quibus lingua hebraica vndiquaque respersa est ne mireris. non enim
 primam sanctamque linguam ac per infusionem adeo datam romanorum regulis de
 formari optet. Stridoribus denique ac sibilacionibus. musicacionibus dip-
 tongisque varijs obmissis. que latinis literis figurari nequeunt. essentia-
 les solum dictionum hebraicarum voces. signatas lector inueniet. Itera vero
 aspiracionem denotans quodens signata repiet. pronunciari habebit. I
 quoque dum duplatum inueniri stingat dura reflectione expnii debet. Si
 etiam I capitale in medio dictionis notari videat. sequentis syllabe
 caput esse considera. Ihs igitur quibus excellentissimam tuam industriam au-
 satam esse volui signatis. ad thama quod psalmo hebraice dicto. repetitis
 vicibus declarandum assumebam diuino primu implorato auxilio pcedam.
 O Messia fili altissimi | sfirmata tu dicta mea

Messiah ben helion tamoch attah debarai
 Ihsu nazarene | mi sere mei festina domine

Ieschuah hanozri hūnneni maher adonai
 custodi me a peccato o petra mea et fortitudo mea

Schomreni mi hauoni anna zalbi ve zurai
 satan ne superbo rapiat | animam vice mee

Schatan pen sadon iitrof lenefes haiai
 recipe me de inferno pone in terram robustissimam dei

Mah oti mischol siti be erez schadai

Amen.

O fidei petra nunc lustra lumina petri
 Nigri uel tetri. queat ut caligine tetra
 Iudaice gentis displosa. cum dei potentis
 Pandere virtutem patris. mundi que salutem

Ilapidē quē r̄pbaueſt edificātes factus eſt

Ben aſſer maazu habonim haitah
E i caput āguli A dñō factus eſt

Ieroſz pinna De et adonai haitah
iſtud ipm mirabile ī oculis nris

ſot hi mīflat bebenenu

Scripta ſūt verba hxc pſalmo. 111. fm heb: eoz ſpotū que p pñtis
ſimonis aſſumūt tñmate qui in laudem et exaltacōz xpiane fidei iudai
eoz puerſitatis ſfutacōz tot⁹ ordinaē. Ilapis iſte de quo ſermo eſt
Meſſiah ſiue xp̄us ſiue vn̄us filius dei omnipotentis eſt. De quo in
ſachar Jah. 1. in ſacharia p̄p̄ta ſic ſcriptū habet capto tercio. Ver. 8.
Audi nūc iehoſchuaſ ſacerdos magne tu et

fr 117

3. d. 3

Semah nah iehoſchuaſ hackoeni baggadol attah ve
amici tui habitātes coram te qz viri porten ipſi qz
dētes

rehecha haioſbim lefarecha ki anſe moſet hemmah ki
ecce ego educā ſuū meū oriētē qz ecce ip̄elapis quē dedi
gm̄iantē

hinne mebi et habdi zemah Ki hinne haebn aſſer natati
corā iehoſchuaſ ſup lapidē vnū ſeptē oculi Ecce ego

liſne iehoſchuaſ hal eben abat ſibha henaīm / Hinne
celabo vel ſculpturam dicit dñs exercituū et auferā miqtatē
claudam eus

mefateah pittukah neum adonai zebaot vmaſti et hauon
terre illius in die vna.

haarez habi beiom ehad

De eodem loquit dñs per p̄p̄tam Jeſab Jah. 1. p̄ yſaiam et habet
xxviii capitulo Verſu. 16.

78 28

Idcirco hec dicit dñs deus Ecce ego fūdauī i zion

Lachen koh amar adonai elohim / Minnem izzad bezion
lapidē lapidē pbatū anglarē p̄ciosū fūdatū fūdatiss⁹ credens

aben eben tohan pinnat gikrat muzad muzzad hamaamin
ñ festinet . et ponam iudiciū ad lineā ⁊ iusticiā ad pondus et

lo iahis / Ve sampti mispat le qaf v3daqa le miskalet vē
subuertet grādo spem mēdaciū et velamē aque mundabē
v^l rapiēt

iahah bazad mahzeh chasaf vezeter main gistofu
et delebiē fedus vrm cū morte ⁊ padū vrm cū inferno nō

Vechufaz beritchem et mauet vahafutchem et seol Lo
stabit flagellū in undās cū trāsiert et eritis et incōculcācōm

takum schot schotef ki iahaboz vigittem lo le mirmaz
qñcūqz trāsiert tollet vos qz mane diluculo p̄trāsibit

midde habzo gikkah etchem ki babloqez babloqez iahaboz
in die ⁊ in nocte et erit sola vexacio itelledū auditui
dabit

baïom vbalailah ve haiah rack seuahab habim semuah
Ad Idem scribiē in sachar Jah .i. in sacharia quarto capto

Quis tu mons magne coram sorobabel i planū et

Zach 4° Ver .7.

Mi attah bar haggadol lifne serubbabel lemissor va
educet lapidem capitalem equās grām grē et

hozi et haeten harofza tefuot hen hen lah

Idcirco igitur lapis quē repbauerūt edificātes .i. scribe ac pharisei legē et
scripturā sacā docētes fact⁹ est in caput anguli parietes duos p̄nectēs
ex viuis p̄structos lapidibz . vñū quidē ex hīs qui fideles habitī sunt

de genere iudeorū credētibz pfectus est. Alterz qui ex gentibz A domio
 liquidē factū est istud. et est mirabile in oculis nr̄is De hoc lapide ser
 monē psequētes sex p ordinē pbare intendim⁹ Primū q lapis iste
 qui ⁊ messias vel xp̄us appellat⁹ ventur⁹ erat ī statu paup̄e nō ī impi
 ali maiestate. ⁊ hoc quantū ad primū eiusdem aduentū Secundū q
 lapis iste est deus gl̄osus. sc̄da indiumis existēs p̄sona. vbi ⁊ plures p
 babunt esse p̄sone in vna natura mirabiliter p̄sistentes. equibz verbū
 caro factū esse pbabit⁹ Terciū est. temp⁹ quo deus humanādus erat
 iam p̄cessisse Quartū q rep̄benda erat gens iudeorū Messie incre
 dula. pauciqz ex ipsis gr̄acie fidei adunādi. Quintū q lex noua p
 regē messiam danda erat veteri abieda p̄babit⁹ Sextū siue vlti
 mū. ip̄m Is̄ regem messiaz de virgine nascitūz sacris scripturis fuisse
 p̄nūciatū ostendē. quo effedo finis tui⁹ claudē f̄m̄is.

fol 10

fol 20

fol 31

fol 37

fol 39

Vantū ad p̄mū igiē. quo Messiam siue xp̄m. primo in
 aduentu in statu paup̄e venisse p̄babit⁹ Not andū du
 plicē ipsius Messie in scriptura sacra des̄nti aduentū.
 Vnū quidem in humilitate maxima ⁊ paup̄tate Alium
 autē in sublimitate in enarabili ac maiestate impiali. His
 mirū qz duplicem p̄pter finem messias ventur⁹ erat. Tū ut mundū
 peccato originali ac extranee fuituti obnoxiiū peccatis. liberū r̄dderet
 p penitentiā Tū ut quantū ad sufficienciā atinet om̄s a peccatis libe
 ratos p̄mij retribucōe fm̄ merita singulorū impiali fulgens maiestate
 diiudicaret Secundū Messie aduentū Impiali celsitudine fulgēs
 tem Daniel p̄pheta describit septimo capto dicēs in Caldaica lingua
 vidi ergo in visione nodis et ecce cū nubibz celi

Hasse hauet be hasue lailah va aru him hanane semaia
 q̄si fili⁹ hōis ipse venit et usqz ad anti oierū puenit
 quū
 kebar enas attah hauah v̄ehad hatiq iomaia meta
 et corameo applicuer̄ eū Et ei dedit potestātē et hōiez ⁊ regnū
 p̄ obtuler̄ eū
 v̄kdamohi hakzebubi Ve le iehif schaltan vikaz v̄malchu
 et om̄s populi ⁊ tribz et lingue ipsi seruer̄

dan 7. v. 13

ve chol hamemaia vmaia velischanaia leh iflehum

potestas eius potestas eterna q̄ nō peribit ⁊ regnū ei⁹ qđ nō

Schaltaneh schaltan halam di la iehde vmalchute di la
corrupetur

tithabal

¶ Hoc autē intelligendū est de secūdo ipsius messie aduētū. ad iudis
ciū videlicet Impialis em̄ maiestas iudicātī. nō p̄ peccatis mūdi penitē
tiā agēti apta est. ¶ Autē primo in aduētū in paup̄tate maxima v̄tu
tus erat p̄bandū suscipim⁹ quo duo ostēdere cōp̄dium est. Primū
qđ messias siue xp̄us in paup̄e statu ventur⁹ erat. Secundū qđ eā
morte interimend⁹ erat p̄pter peccata populi sui delēda. Ad p̄bacōm
p̄mi tres breuiter adduco auctoritates. Prima auctoritas est ipsius
sachar Jah. ⁊ sacharie p̄phete Caplo nono posita

Exulta valde filia zion iubilā filia iherusalem Ecce

Zach^e 9° Ver. 9

Gili meod bat zion haribi bat ieruschalaim Domine
rex tuus v̄siet tibi iustus ⁊ saluator ip̄e paup̄ ⁊ ascendēs
ut equitās

malkech iabo lach zaddiq ve nosah hu ham̄ ve rochef
sup̄ asinū ⁊ sup̄ pullū filiū asine ⁊ dispergam qđingā de

hal hamoz ve hal hair ben atonot v̄ebichratī rechef me
efraim ⁊ equū de iherusalem et dissipabiē arc⁹ belli

efraim ve zuz miruschalaim ve m̄chretah keset milhama
⁊ loqueē pacem gentibus ⁊ p̄fasi⁹ a mari usq̄ ad mare

vedober schalom laggoim vmaslo mi iam had iam
⁊ a flumine usq̄ ad fies terze

vminnabar had afze arez

Ecce ¶ sacharias p̄pheta describit messiam venturū in paup̄tate ⁊
in iusticia ad saluandū. equitantē sup̄ asinū ⁊ sup̄ pullū asine destruen
tem ac dissipantem curzus ac equites arcus ⁊ bella. pacifice demiq̄

alloquuntur gentes sicq[ue] dñatur[um] vniuerso orbi per cultus dñi ac veri
dei introductionē. que omnia ad vnguez testantib[us] euangelistis de ihu
saluatore nostro impleta existere. Secūda auctoritas. est ipsius
Iesah Jah. i. ysaie Capto xlii. sic dicētis in smone domi.

Ecce fu^o me^o suscipiā eū electus volūtāt aīa dedi spm
meus l'oplacuit mea meū

Non habdi etmach lo behiri razta naffi natati rubi
sup eū iudiciū gentibus pferet nō clamabit et nō exalta
bit

halaf mispat laggoim iozi / Lo gizbaq ve lo gissa ve
nō audietur i platea vox ei^o Calamū q[ui]stātū nō pteret et linū

lo iasmiab babuz qolo / Kane razuz lo gisbor vlista
fumis nō extinguet in vitate educz iudiciū nō trahit et
gans

keah lo iechabenna la emet iozi mispat Lo gichheb ve
nō ēbulē donec pōat in terza iudiciū et legē ei^o isule expectabē
t^o erit

lo iaruz had iasim ba arez mispat vltorato igim ieiabelu
Ecce q[uod] Messias ventur^o erat in maxima māsuetudine ac suauitate
spūs nō cū seculari pompa ac triūpho. vñ pfecto humilis p[ro]prio primi
aduentus eiusdem ostendit. Tercia auctoritas Ad idem est ipsius
Iirme Jah. i. Jeremie xlii capto

Expectacō israhel saluator i t[em]p[or]e agustie Quare eris sic peres
eius gn^o

Miqfe p[ro]rael mosibo behet zara / Lamma tibieh ke ger
in terza et sic viator declinās ad dor Quare eris sic vir
miedū

ba arez vchozeah natah lalun / Lamma tibieh ke is
vag^o ul sic fortis nō potens saluare Et tu i nobis
istabilis

midham ke gibbor lo iuchal leholiah Ve attah be kirbenu
domie et nomē tuū sup nos iuocatū nō derelinqs nos
est

adonai vesimecha halenu mgra al tamichenu

Ep 42 Ver. 1.

Ep 47 Ver. 8.

Ex hac auctoritate patet. qd Messias in paupere statu venturus
fuerit & sicut pegrin⁹ p^oia carēs domo. ad alteri⁹ declinās hospiciū
sicut deniq; pauidus v^l fortis nō potens saluare. que omnia humili stat
tui messie p^ogruūt. nō imperiali eiusdem maiestati. qua cūctas gentes
omnesq; hui⁹ mūdi diuicias possidet

Festat nūc secundū pbare qd videlicet Messias idest
xp̄us domi. nō modo in statu paupe solū venerit v^l ventur⁹ erat. sed
etā qd moritur⁹ fuerit p peccatis populi sui. Ad quod pbandū tex
tū Iesab Iab. i. ysaie pphete adduco fm registracōz latinoz. lii capto
in fine in ceptū ac toto. liii. terminatū.

Ecce intelliget seruus exaltabit^r & eleua^r et sublima valde
meus biē biē

ys 42 43
.52. Ver. 13.

Domine iaskil habdi iarum ve misa ve gaba meod
sicut obstupuerit sup te multi sic dissipat^r a vizo aspectus
eius

ka asser samemu halecha rabim ken mishat me is marehu
et decor ei⁹ a filijs hoim sic aspgz gētes multas sup eū
p mudab^r

ve toharo mi bene adam ken iasse goim rabim halaf
claudēt reges os suū qz quibz nō narzatū ipis. vide et
rūt

ikpezu melachim pibem ki asser lo zupar labem/rau ve
qui nō audierūt intellexerūt Quis credidit auditui nro

asser lo sambu hitbonanu Odi beemin lisnuatenu
& brachiū dñi sup quē discooptū Et ascēdet sic virgultū
est

vsroah adonai hal mi niglatab / Va iahal ka ioneq
corā eo & sicut radix de terra sicēti nō species ei & nō

lefanaf vechaschores me erez ziah / Lo tohar lo ve lo
decor & vidim⁹ eū & nō vidend⁹ & desiderauim⁹ eū despedū et

badar ve nirehu ve lo mareh ve nechmadehu / Nisse ve

phibitū viroz viz doloꝝ & scientē ī firmi & q̄si velatū faciebꝝ
tatem

badal isim is machobot viduah holi vchmazter pamim
a nobis despectꝝ & nō īputauimꝝ Vere languores ip̄e tulit
eū nostros

mimennu mīse ve lo basafnuhu Achen holaienu hu nasa
& dolores n̄ros ptauit & nos īputauimꝝ leprosum
eū

vmachobenu zebalam va anachnu basafnuhu naguāb
pcussū a deo & huiliatū Et ip̄e vulneratꝝ ob culpas n̄ras
ut occisus

mucke elohim vmbunne / Ve hu meholal mipesabenu
scritus ꝑpter peccā nostra disciplina ꝛ pacis nostre sup eū
correctio

meducka mehauonotenu muzar schalomenu halaf
& in liuore eius medicatū nobis oīms nos sic ouis errauitꝝ vir
est

vbahaburato mīpah lanu / Cullanu kezon tabimu is
ī viā suā respexitꝝ et dominꝝ obuiare ī eo peccatū oīm n̄rm
fecit

ledareko pamnu ve adonai hifgiah bo ethauon kullanu
Afflictus ē et ip̄e volūtariꝝ et nō appe os sicut ad maḡandū
ꝛ oblatꝝ ē ruit suū ouis

Miggas ve hu nahanie ve lo iftah pif kasse latebah
duceꝝ & sic agna corā tōdente se obmutescet & nō appe os
riet suū

iubal vchrahel lifne gososeiah neelamah ve lo iftah pif
de retinaclo & de iudicio sublatꝝ & gnacōꝝ q̄s enarrabit qꝛ
ꝛ āgustia est eius

De bozer vmi mispat luqah ve et dozo mi iesocheah ki
abscisꝝ ē de terra vniūciū ꝑpter scelꝝ ꝑꝑli mei pcussi eum
ꝛ alienatꝝ

migfar me ereꝝ hagim Odi pesah hammi negah lamo

Et dabit impios ^{ī sepultu et diuitez} ī mortē ^{et} quia
^{rācus}

Va itten et resabim qifro ve et basir bemotaf hal
^{nō miqtatē fecit et non dolus ī ore et domi voluit}

lo hamaz basah ve lo mirmah bepif va adonai hafez
^{pter eū ac languē Si posue p pccō aīam videbit semē plōgab}
^{rit et emēda suā}

dackeo hecheli Im tasim asam naffo gireh serah iaarich
^{dies et volun dñi in manu psp̄rabiē Ex labore anime}
^{tas eius sue}

iamim ve hefez adonai be iado gizlach / Me hamal naffo
^{videbit saēabiē ī scīa sua iustifica iust⁹ fu⁹ me⁹ multos}
^{bit}

gireh gisbach bedachto iazdiq zadiq habdi larabim
^{et peccata eorum ipse ptabit ppter hoc dispaaz et in multis}
^{et diuidā}

ve hauonotam hu gizbol Lachen aballeq lo barabim
^{et fortium diuidet spolia p eo q⁹ exposuit vt}
^{discooperuit}

ve et hazumim iehalleq salal Tabat asser heberah
^{in mortē ut anīam et cū inquis reputat⁹ et ipe pccm multoz}
^{morti suam est}

la mauet naffo ve et poshim mimnah ve hu het rabim
^{ptauit et p pccōib⁹ exorauit vel}

nassa ve laposhim ^{et trāsgressorib⁹} iafgiab
^{obuiavit scz dicēdo quē queritis}

Quamquā Rabbi Schelomo .i. rabi salomon .orthodoxe fidei mi
micus .textū hūc falsā expōsicōe inficiari conē exponēdo de ppo iuda
ico quem ppxta ut asserit alloquē .p̄textu vnius homīs quo modo
sepe numero scriptura vtiē .vt pte in libro Elle schemot .i. in Exodo
2 .caplo vbi sic habet .filius meus p̄mogenit⁹ ysrael zē
Impossibile tamē est textū hūc de Judaico intelligi ppo Quod sub
nectendis quatuor probabiē racionibus Equaz numero

Prima est Eo loco quo intranslacōe Jeronimi secūdū tex
cū hebraicū habet Ecce intelliget suus meus & Translacio Caldaica
sic habet

Ecce p̄spera seruus messias exaltabit̃ & eleuabit̃ & sublimabit̃
biē meus

Ma iazlab habdi messiah itterom ve gizge ve gitkof
valde
lahdah

Ex quo clare habet hunc textum. nime de p̄lo iudaico in captiuitate
existente exponi posse cū ip̄e popul⁹ nō sit messias. r. vnus domi.
Quis em̄ vel demens hoc asserere velit.

Secūda Facio Quāuis populus iudaicus multipliciter
hac in captiuitate sit afflidus nō tñ p̄pter iniquitates genciū patitur.
quēadmodū de isto suo dei didit̃ in textu. p̄pter scelus p̄li mei percussit eū
Neq̄ em̄ gentes salutem sūt accepture p̄pter merita iudeorū que nulla
sūt. hoc em̄ p̄tra diuinā esset iusticiā. que vnicuiq̄ fm̄ p̄pria retribuit
merita Neq̄ paciunt̃ iudei p̄pter peccata genciū. Expositores q̄z eorū
gentes asserūt p̄mēdas p̄ deū ob iudeorū dep̄ressiōm nūc in captiuita
te existienciū Ad cui⁹ p̄bacōm hunc textū Jchxl. r. Jchalis addus
cūt qui & vltimo eiusdem habet capto

qz ecce in diebo illis & in t̄p̄e illo cū p̄it̄ero

ki himne baiamim haemmah vbabet habi asser as sub
captiuitatē iudah et iherusalē Et agregabo om̄s

iohel v^o

et schebut iehudah iherusalaim / Ve kibazti et kol
gentes & adducā eas i vallem iofafat & disceptabo

baggoim ve horadtem el hemecq iehosafat ve m̄spatti
cum eis ibi sup̄ p̄lo meo et hēditate yfrael quā disper
mea serūt

himnam scham hal hammi ve nabalati yfrael asser p̄ifru
i gentes et t̄rā diuiserūt et sup̄ populum misert̄ sorte
meā meum

baggoim ve et arzi hillequ ve hal hammi iaddu gozal

Cum igitur credant iudei gentes propter peccata propria puniendas quia se oppressos captiuitate retinent. restat ut neque hunc textum de seipsis exponant quasi peccata gentium portent. In textu quoque dicitur. propter scelus populi mei percussisti eum. Si igitur iudei propter gentium puniunt peccata. sunt ipse gentes populus dei quod ocedunt minime.

Tercia Ratio De isto quoque seruo dicitur quod peccatum non fecit nec dolus vel deceptio inuenitur est in ore eius. quod neque vno modo de populo iudaico exponi potest. Tu quia plenus dolis ita ut pene neque verbum ex ore eorum sonet quod non fallacia septum sit. Usuris dediti omnes sunt. et ut plurimum superstitiosi cum excogitantes mala. Tu etiam quia eorum doctores ut plurimum tenent. propter peccata propria. eos hac detineri captiuitate. licet peccata illa occulta sint. Tu quia si neque sibi ingressum terre sancte quod longe minoris est remissione peccatorum ipsarum gentium que sola gratia dei sit mereri potuerunt. quanto gratia gentibus. quomodo remissio ne peccatorum. quanto denique aduentum messie in mundum. sius ut ita dicam dei meritis mereri poterit. De ipsis enim scribitur In libro Elle haddebarim qui deutronomius circa nos intitulae. nono capitulo.

non in iusticia tua et inequi cordis tu iure ad possidendum
tate tui deus dum

Lo be zidqadcha vbioser lebacha attah ba lareschet
terram ipsorum quod in malicia gentium illarum dominus deus tuus

et arзам qui be rifhat haggoim haelle adonai eloecha
extermina a facie tua et ut suscita verbum quod
uit eas ret
moisam misanecha vlmahan hiqim et haddabar asser
iurauit domini patribus tuis abraham isaac et iahaqob

misbah adonai la abotecha le abraham le yshac vliahaqob
et scito quod non in iusticia tua domini deus tuus dedit

ve iadahtah qui lo bezidqadcha adonai eloecha noten
tibi terram optimam istam ad possi quod populus dure
dedit

lecha et haarez hattobah hasot le rista qui ham qeset

ceruicis tu

horel attah

Quo dicto patet. iusticias eorum nullas esse vel si quedam fuerint primi feruoris tempe non tales fuere quibus vel ingressu terre corporalis in habitaculis mereri poterit taceo quod gratias fingant se mereri gentibus ac peccatorum remissionem

Quarta Ratio/De hoc seruo dei de quo in textu mencio fit in fine subinferre Quod transgressores obuiauit. sed orando pro ipsis. quod non intelligi posse de populo iudaico nunc in captiuitate disperso hoc experimeto ostendi potest. Ipsi namque cottidie pro destructione ac annihilacione Romani orant imperij quo capti tenentur. ac omnium nostrum quos infideles noiant ac inimicos suos. ut per quandam per oracionem que cottidie in synagogis eorum dicitur. et in communem oracionem habet libro qui dicitur tefilah quod interpretatur oracio et est talis.

Et baptisatus non sit spes et omnes infideles et heretici et discipuli ihesu

Ve lamschumadim bal tehi tikua ve chol haminim

repente pereant et omnes inimici populi tui celeriter scindantur et inefficiantur

ke regah iobedu ve chol oibe hamcha mehera ikkaretu

et regnum neque celeriter indures et frigas et conteras

vmalchut sadon mehera tehacker vt schaber vt magger

et declines omnes inimicos velociter in diebus nostris secundum dominum nostros

vetachniiab kol oibenu bimbera beiamenu / Baruch

tu dominus frangens inimicos et declinans superbos

attah adonai schober oibim vmachniiab sedim

In ista ratione primo postulant auferri spem ab his qui baptismum suscepunt. Secundo quod infideles siue heretici repente dissipantur per quos discipulos ihesu nazarenum intelligi voluit. Ut Israhel Elieser exponit. qui nazarenus ut asserit docuit discipulos suos puertere verba dei venientis. Tercio orant quod deus destruat ac dissipet regnum romanorum quod

nequid osū noīant cui⁹ tamē pcedione viuūt Iliquet igitē non eos ora:
 re p gentibz s; contra gentes. ⁊ sic nō obuiant eis auxiliū ferendo. sed
 potius destructōm eaz instantissime impcando Textus igitē iste ip
 sius ysaie mīme de pplo iudaico exponi potest. Quia aut de humillis
 ma ac despectissima ipsius vita ac de morte ipsius mēcio fit. restat pro
 batū qđ assūm⁹. messiam videlicet in maxia venisse paupate aīam
 qđ suam sponte in mortem tradidisse Q aut mors ista facta fuerit
 per effusionem sanguinis. per dictum sachar Jaba. sacharie clare osten
 diē qui capto nono loquēs de eodem sic inquit.
 Ecclā tu i saīne testamēti tui emisisti vindos de lacu
 tuos

3arh 90

Gam attēh bedam berithecha silachte aziraich mibboz
 nō aqua in eo
 en maim bo

Q autem transfusione sacri corporis sui passus sit. pbat dido eiusde
 pphete capto. xii. vbi ponit verba dei dicentis.

3arh 12

Et effūdā sup domū dauid et sup hīrato iherusalem
 res

Ve safacti hal bet dauid ve hal iofte iheruschalaīm
 spm grē et precum et rēpiciēt ad me quē trāsfixerēt

ruah ben ve tabanunim ve hibittu elai asser dackaru
 ⁊ plāgent sup eū fm planāu sup vngenicū

vezafdu halaf kemizped hal haiahid

Hac auctoritate claret eum qui grām transfundit. ⁊ deum gloriofum
 transfixum in quo ⁊ sacramentū deitatis ⁊ species notat passionis al
 supte humanitatis. Ad pbacōm hui⁹ pfert qđ dicit psalmo xxij. qui
 sic incipit in hebraico

In vidoziam sup ceruaz matutnam psalm⁹ p dauid
 ⁊ sup humanitatem xpī

3arh 22

Lamnazeah hal aielet haffahar mīsmoz le dauid/
 deus de⁹ grē dereliqsti me.
 me⁹ me⁹
 Eli eli lāma hafaftami

nota illud qd nemo.

Nec debet dici lāma sabbatani. h̄ em̄ t̄m̄ esset dicē q̄re festinasti me s;
 dicē lāma hasaftani Et infra eodem;
 foderūt manus & pedes dinumerauē oīa ossa mea
 mea meos rūt

Caru iadai ve raglai azapperu kol hazmotai

Ubi clare mēto fit fossionis membroꝝ cerue matutine & humanitas
 tis xpi Ex passis quoq; manibus xpm passurū pdixit Iesah Jah &
 ysaias lxx. capto dicens

Quēsit a nō in terro inuēt a nō querētis dixi
 sū gātis sū

Midrastī lelo saalu nimzeti lelo biqqesum amarti

ecce ego ecce ego ad gētē nō vocan īnoīe Expādi man⁹ tota
 temi meo meas

hinnemi hinnemī el goi lo korah bisimī **Perasti iadai kol**
 die ad p̄pm errātē ambulātem viam nō bonā post

haiom el ham zozer habolchim haderech lo tof abay
 desideria sua

mahsetotehem

De obscuracōe solis in xpi passione loquit̄ Amoz pphēta
capitulo octauo

Es eris īdie illa dicit domi⁹ & occidere ipm solem
 faciā

Ve haiab baiom habu neum adonai ve hebeti haschemes
 in meridie et obscurabo terram in die lumi Et puertam
 mis

bazahozaim ve habasachtī laarez beiom oz Ve hasachtī
 festiuitates in ludū et oīa cātica v̄ra in lamēta & ascendere
 v̄ras cionem faciam

baggechem le etel ve chol sirechem le kinah ve habaletī
 sup oīe dorsum saccū et sup oīe cap^t caluciū ē et ponam eā
 depilacō;

hal kol matnachim sack ve hal kol ros̄z korahab vesamtīah

qñ ludū vñge et nouissima qñ diem amarū
mñ eius

keebel iahid ve abarītah ke iom mar

Figura q̄ passionis xpi mōstrata est p illud quod scribit̄
m libro Vaidabber quē nos Numeri appellā^o xxi ca^o i spente eneo per
moysen seruū dei posito sup ligno ex cui^o in spetōe p̄tus aserpētibz
ignis mortifere vulnerat^o otūo sanatus est. xpus namq̄ seipsum
serpentem nōiat ppter miram humanitatis sue in passione deiectionem
psalmo xxv.

Et ego vermis ⁊ nō vir obpbziū hoīm ⁊ s̄fu plebis
sio

Va anochi tolabat velo is herpah adam vbsui ham

Ipse queq̄ dicit̄ serpens sup petram in li^o Odisse schelomo ben dauid
i^o puerbioz vlamo ca^o

Viam serpentis sup petram

Derech nabas hale zur

Q̄ aut ille textus de messia exponat̄. p̄babit̄ inferius

Signat aut̄ Sand^o thōs. pte tercia questioe xl articu
lo 3. quatuor rōes q̄re messias voluit venire in pauper
re statu Prima est. qz hoc erat aggruū p̄dicatōis offi
cio ppter qd̄ venisse se dicit xpus Marci pmo. Eamus
in p̄ximos vicos et ciuitates. ut ⁊ ibi p̄dicem. ad h̄ em
veni optet aut̄ p̄dicatores verbi dei vt vacare possint p̄dicacōm. oīo
a seculari cura esse absolutos. Secūda ratio Quia sicut mortē cor
palem assumpsit vt nobis vitam largiret̄ spūalem. ita corpalem paup
tatem sustinuit vt nobis spūales largiret̄ diuicias. Tercia. Ne si
diuicias haberet. cupiditati eius p̄dicatio ascribereet̄. Quarta vt tā
to magis virtus diuinitatis eius claresceret. quanto p paup̄tatem vi
debat̄ abieciōz. Vnde dicit̄ in quodam sermone Ephesini glilij. Omīa
paup̄era ⁊ vilia elegit vt diuinit^o agnoscereet̄ orbem terraz transfor
masse p̄pterea paup̄culam elegit matrē. paup̄iorem patriam egens
fit pecunjs et hoc tibi explicat̄ p̄sepe. Et tñ de pmo articulo.

Vantū ad secūdum Articulū principālē quatuor
p̄babit̄ p ordinē. Primū qz deus est vnus in essencia.
Secundū qz cū vnitatē diuine essēcie stet p̄tias diuina

psonar Terciū q̄ tantū tres sint p̄sone in diuina essencia nec plus
res nec pauciores Quartū q̄ inter istas solus filius fuit incarna-
tus Primū istoz in quo ⁊ nos ⁊ hebrei cūctazq̄ nacōnū gentes
p̄cordant vnū sc̄z esse deum p̄bat p̄ id qđ scriptū est In libro Elle
haddebarim qui apud nos deutronom⁹ vocat̄ sexto caplo

Audi ysrahel dñs deus n̄r deus vnus et diliges

Semah ysrahel adonai elohenu adonai ehad Veahafta *deut⁹ p̄xv*
dominū deū tuū in toto corde tuo ⁊ ī tota aīa tua

et adonai eloecha bechol lebafecha v̄bchol nassecha
⁊ ī tota fortitudinē v̄l virtute tua

v̄bchol meodecha

Et quia isto in articulo nichil disceptacōis est causa breuitatis alios
textus obmitto. Q̄ plures in diuina essencia sint p̄sone qđ fm
existat p̄bandū p̄ textus sacre p̄batur scripture Et primo ex libro
Bereshchit quē nos genesim appellam⁹. ⁊ est p̄mū caplm
In p̄ncipio creauit dñs celum et terram

Bereshchit bara elohim et hassamaim ve et haarez /

et ip̄a ēra erat ianis et vacua et tenebre l̄ sup facē abissi
obscuritas

ve haarez haitab tohu va tohu vehosech hal pene tehom
et spūs deoz volitabat v̄l sup faces aquaz Et dixit
cubabat

ve ruah elohim merahfet hal pene hamaim Va iomer
dñs fiat lux ⁊ facta lux ⁊ vidit dñs lucem q̄ bo ⁊
est na

elohim iehi oz vaihi oz Va iar elohim et hāoz ki tof va
diuinit̄ dñs inter lu ⁊ iter obscuri Et appellauit dñs
ip̄az cem ipsam tātē l̄ tēbras

iabdel elohim ben haoz v̄ben habosech Va gikra elohim
lucē diem ⁊ tenebras appel noctem ⁊ factū vesp̄e ⁊ fcm mane
l̄ obscuritatē lauit est est

laoz iom velabosech kara lailah vaihi heref vaihi boqer

dies unus

iom ehad

Ex hac auctoritate sic inferri potest. Opoples frater dei volens ad cultum unum ac veri dei populum inducere cur posuisset. In principio creauit deus celum et terram. et non posuit potius el. id est deus in singulari vel sanctum nomen dei quatuor litterarum que solum diuinam representant essentiam. Vel hoc nomen schadai. vel hoc nomen Jah. sed hoc nomen elohim pluris numeri posuit nisi aliquam pluralitatem in diuinis agnouisset. Ista autem pluralitas non potest esse essentiarum igitur personarum. Dixit autem. In principio creauit deus et non creauit uerum. ut cum diuinam pluralitatem personarum. unitas notaretur essentie in uno actu creandi. qui adus ex diuine essentie unitate procedit que una est trium personarum. Quod autem ista dictio Elohim pluris sit numeri constat nam in ini terminatur ut alia pluralia singulari habens el aquo deriuatur. Ad hoc respondent ebraei. nomen elohim omnibus numeri esse. quoniam per uno uero deo accipitur singularis est numeri. quando uero per angelis prouidibus vel per deus genitum accipitur pluris esse numeri dicunt. Sed hec responsio iniqua est. Nam hec dictio elohim etiam in plurali accepta unum uerum deum significare probatur per textum qui scribitur in libro Dauidi ahare mot. id est in libro Josue ultimo capitulo ubi sic habetur.

et dixit Josue ad ipsum populum non potestis seruire

Josue v. 19

Va iomer iehoschuah el ha ham Lo tuchlu la habot

domino quia deus sancti ipse deus selator ipse non ignoscet

et adonai ki elohim qadosim hu el qanno hu lo iissa

sceleribus vestris et peccatis vestris

le fischachem vel hattotechem

Hac in auctoritate elohim pluralis est numeri quia adiectum sibi pluralis numeri addit. significatque uerum deum cuius solius est dimittere peccata. Stat igitur ratio quod aliqua pluralitas est in diuinis non essentiarum igitur personarum.

Nec obmittendū ē | misterū sanctissime trinitatis qđ latere videt ip̄n̄is
eciā duabz didōibz ī p̄ncipio libri bereschit & genesis positis . que sic scri
būē l̄ētis hebraicis

בראשית ברא

adextris īncipiēdo

et sūt h̄e didōs . Bereschit bara . ī p̄ncipio creauit . Vbi nōndū
q̄ iste due didōes pueniūt ī p̄mis tribus literis q̄ sunt bet res alef .
Beret est p̄ncipium diccōis ben q̄ fecit filium | Res ē p̄ncipium huius
diccōis ruah q̄ fecit sp̄m sandū . Alef est p̄ncipium huius diccōis
ab . q̄ fecit p̄m . post has tres l̄ras īp̄ma dcōe ponitur schin . q̄ tribus
p̄ūdis semicirculo v̄ntis fecit v̄nitatem triū p̄sonarū . Post hanc poni
tur l̄ra Jot mīma que īterp̄taē p̄ncipiū et denōt essenciā diuinā p̄nci
piū esse fōtane deitatis ac om̄is esse creati . Sexta aut l̄ra est taf que
īterp̄taē signū & denotat p̄mā didōm cū scda esse signatas misterijs
sanctissime trinitatis . Nāc qđ sanctissimā trinitatē cū v̄nitatē essēcie
signari videm⁹ ī sancto dei noīe quatuor l̄raz qđ greci nominant terza
gramatō **יהוה** c⁹ p̄ma l̄ra adextris īncipiēdo ē Jot q̄ mīdum
qđ ē tale ē oīm l̄raz qz expūdo q̄dato oēs alie l̄re for
māē & īterp̄taē p̄ncipat⁹ essēciā dīmā scda ē h̄e īterp̄taē īp̄e Ter
cia ē vaf . et Quarta eciā h̄e & īterp̄taē eciā īp̄e vñ si didōs hee p̄po
nāē hāc s̄naz exp̄ment . p̄ncipiū īp̄e & īp̄e . v̄ p̄ma l̄ra iot fecatur essēcia
diuina alijs tribz t̄res diuine p̄sone . Pluralitas qđ diuinaz p̄sonaz
ostendit dido JeshabJah . ī ysaie liiij vbi sic legiē .

qz dñatores tui | factores tui | dñm⁹ | exercituū | nomē ei⁹

ki bohalaich holaich adonai zebaoth schemo

Et dido JirmeJah . ī jermie xxiij capitulo ī fine de deo loquentis .

Et puertis verbis | deorum | viuēdū |

Va hafachtem et difre elohim hagim

Et īn l̄o . qolxlet . ī eclesiastices . 12 . v̄ sic habetur .

q̄s | est homo q̄ īt̄ret post regem qui

ki me haadam se iabo ahaze hammelech et asser kebar

| Et scdi r̄gū . A . q̄ noīat ab hebreis Schmucl . samuel lib̄r

fecerit eū | Et q̄s sic p̄tus tuus sic ysacl gens | vna | ī terra

basubū / Vmi chehammecha ke ysacl goi chad baarez

p̄p̄q̄ | iuerunt dñj | ad redimēdū | sibi | ī p̄lm̄ |

asser halchu elohim lifdot lo leham

yl 44

ye 23

ere/ 242

2. 298 70

737

Alia q̄ eiusdem capituli adduci^r autoritas q̄ est talis
Et dixit dñs faciam⁹ hoīem ad ymaginē⁹ & sū⁹ silitudinē⁹
nram nem nram

Gen 1°

Va iomer elohim Nabaseh adam be zalmenu kidmutenu
et domie^r piscib⁹ ip⁹ ma & volu celi et besijs
ns crib⁹

ve girdu bidgat haiaam vbhof hassamaim vbatehema
vniise terre & i oīe reptile reptilisans sup terram

vbchol haarez vbchol haremes haromes hal haarez
Et creauit dñs ipm hoīem ad ymaginē⁹ ad ymagi⁹ deoz
suam nem

Va gifra elohim et haadam be zalmo bezelem elohim
crea ipm masculū et feminā creauit eos
ut

bara oto sachar vnkebah bara otam

Si em vna tm esset psona nō diceret faciam⁹ hoīem s; faciam. Nec
diceret ad silitudinē⁹ nram s; ad similitudinē⁹ meā. p hoc itaq; in deter
minata agnosciē⁹ p̄tias diuinaz psonaz. Dicit aut ad ymaginē⁹ & nō
ad ymagines & ad silitudinem & nō ad similitudines vt vmitas diuine
demonstre^r eēncie. Nec val; h^o judeoz asserēciū deū hoc dicēdo vsū
fuisse lepore. vel ad angelū loqutū fuisse. Tū quia nūquam deus alio
in loco plurali vtiē numero de seipso loquēs. s; neq; p̄lxte qd diu⁹ sian
esset ad deum loquētes lepore vtunē. Dicendo vos s; tu deus. Tū. qz
deo in actu creandi omunicare nō possūt āgeli. q̄ ifinitā requirit virtu
tem nulliq; omunicabilem creature. Vnde patet plures esse psonas
in actu creandi omunicantes

Nūc terciō hui⁹ articuli loco certū numez diuinaz osten
dam⁹ personaz ternariū videlicet. Cui⁹ gracia Notandū sacra scrip
turā aliqñ quidē de duab⁹ vt vna de psona aliquando solū facere men
cionē. Nōnūq; vero de trib⁹ vnus sub p̄textu sentencie loquiē.

De patre & filio loquiē psalmus secūd⁹

Et ego ordit⁹ sū regem sup sion mōtez sandū Annūciabit
meum meū

ps 2°

Va am nazachtī malki hal zion har qodsī Azappera

preceptu dñs dixit ad me fili⁹ tu ego hodie genui te
me⁹

el hock adonai amar elai ben⁹ attah ambaicm ieliticha
i eodē Osculemī filiū ē ne irascat et pōatis viam
psalmo azmate vos puritate forte

Nasseku bar pen ichenaf ve tobbu derech

Et psalmus centesim⁹ vñdecimus qui incipit

Ipsi dauid psalm⁹ dixit deus dño meo sede ad dexterā do
meā ned

Le dauid misimor Neum adonai le adom seb limini had
ponā inimicos scabellū pedib⁹ tuis Virgam fortitudis mit
tuos tue teē

assit oitecha hadom le raglecha Matteh husecha islah
domi⁹ de zion potesta i medio inimicorū p⁹us tuus i duces ut
re tuor spōtanci

adonai mizion redet leqeret oitecha Nammecha nedabot
in die euerat⁹ tui indecore sancto de vulua aurore tibi
i roboris tui

leiom helecha lehadre qodes me rehem misbar lecha
rozat natitas tua Jurant dñs et non penitebit eū tu

tal ialdutecha Misbah adonai velo innahem attah
sacerdos i eternū sup didū malkizedek i regis mei iusti

kohen le holam hal difrati malkizedek

De eterna sapiencia siue de filio apatre eternaliter genito. scribit In li
bro Ois le schelomo i in puerbijs capto octauo
si non sapiencia clami i pruden dat voce; Audite quia
tat cia suam

Idalo hochmah tiqra vrbuna titen qola Simbu ki
p⁹incipalia loquar i apercio labioz meoz reditates domin⁹

negidim adabber vmaftah schefatai mesarim Adonai

possedit pñcipiū vie sue ante ^{de opibz} extūc ^{Ab eterno}
 me ^{suis}
 qanam reschit darco kedem mischalaf meas ^{Oeholam}
 ordiata sū a pñ^o ^{antequam} terza qñ ^{nō abissi} ^{pturiz}
 ē pñca sū ^{bar ego}
 mzechti merofz miqadme arez ^{Be en theomot holalti}
 qñ nō fontes ^{erūpentes} ^{aquas} ^{antequam} ^{montes}
 be en mahianot michbade maim ^{Beterem harim}
 collocati essēt et ante ^{colles} ^{genta} ^{adhuc nō fecerat} ^{terzam}
 sum
 hatbahu velifne gebaot holalti had lo hafah erez
 et flumīa ^{et mōtes} ^{exceden} ^{mūdū} ^{In pñado ipm} ^{celos}
 ē capita ^{tes}
 ve huzot ve rofz hafrot tebel Bahachino schamaim
 ibi ^{ego ī sculpen} ^{arcino sup} ^{facies} ^{abissi} ^{In sfirmando}
 do ipni ^{ipm}
 scham anī bebuqo hug hal pene tehom ^{Be ammezo}
 celos ^{desuper} ^{in sfirmādo} ^{ē fortificādo} ^{ipm} ^{fontes} ^{abissi}
 Jeronim^o ^{in librando} ^{ipm}
 sebaqim mimahal bahafus ^{himot} ^{tehom}
 In iposi ^{ipm} ^{marī} ^{terminū} ^ē ^{aquis} ^{nō trāseūdi} ^{es} ^{In termi}
 coe eius ^{pceptum} ^{suū} ^{nando} ^{ipm}
 Besumo laiam huqo vmaim lo hafu pif / behuko
 fūdamē terze et ^{eram} ^{iuxta} ^{pedagog^o} ^{vt} ^{nutricius} ^{vt} ^{arti} ^{Et}
 ta ^{eum} ^{sex} ^{vel pdea}
 mozde arez ve ebieh ezlo amon ^{Va}
 erā ^{delectacōes} ^{die} ^{die} ^{ludens} ^{corā eo} ^{in omni}
 ē cotidie
 ebieh sabasubim iom iom mesabeget lefanaf be chol
 tpe ^{ludens} ^{in orbe} ^{terze} ^{et} ^{delectacōes} ^{cū filiis} ^{hcim}
 eius ^{mee}
 bet Mesabeget be tebel arzo ve sabasubai et bene adam

13
Aduertendū tamē hūc textum p̄ Judeos de lege expōmī quā creas
tam asserūt ex isto textu ab eterno. Sed min⁹ a vero sentiūt. Quis
quam em̄ lex nisi in intellectu creat⁹ sit et qualitatis relique. Constat
aut nullū intellectū creatū ab eterno cū In p̄ncipio creauit deus celū
& terram neq; antea aliquid creauerat. lex igit̄ nō creata existit ab
eterno. Quomō aut lex dici potest ydea pedagog⁹ vel nutriti⁹ vel
magister coram deo. Ceterū quō lex coram deo ludit cum sit accidens
neq; animatū neq; rationale. Alia quoq; hic dida in textu mīme legi
applicari possūt. Is estat igit̄ hūc textū de eterna expōmī sapiēcia que
et verbū siue filius in diuinis exstat quez pater ab initio possedit ipm
nimiz eternaliter gēgnēdo. qui forma siue ydea recte dicit̄ qz p̄ ip̄sū
facta sūt om̄ia. cui⁹ delectacōes sūt. p̄ n̄re nat̄e assūpcionē esse cū filijs
hominū. Eodem quoq; libro cap̄lo xxx. fit mencio de patre et filio hac
verborū forma

q̄s ascēdit in celū et descēdit q̄s p̄tinuit sp̄m in palmis
suis

723
Mi halah schamaim va icrad mi azaf ruah be hofnaf
q̄s ligauit aquas in vestimēto suo q̄s suscitauit om̄s fines terra
et in linco suo et statuit
mi zarar maīm basimlah mi bekim kol afze arez
quod nomē ei⁹ et qd nomē filij ei⁹ si nosti

Maḥ schemo vmaḥ schem beno ki tedab

Ilac auctoritate p̄supponit tanq; p̄sonū veritati. deū habere filiū. s; quod nomē ei⁹ sit inuestigat

De patre q̄z generāte mencōm facit ysaías capitulo vlti⁹
mo vbi refert deum sic dicentem

nūq̄d ego sterilis et nō parā dicit dñs si ego generas
ero re faciam

Ma amī asbir ve lo olid iomer adonai Im amī hamolid
et sterilisabo dicit deus tuus

ve hazarti amar elohaich

Ubi testat̄ deus se sterilem esse mīme. qui & alijs quoq; virtutem gene
randi tribuit

De spiritu sancto scriptura mencōm facit in libro bereschit
in genesi in principio
et spūs deoz volitabat sup facies aquarum

Gen 1°

Ve ruah elohim meraheset hal pene hamaim

Item psalmo quinquagesimo primo
Cor mūdū crea michi de⁹ et spm̄m spositū innoua i medio
mei

ps 41

Leb tabor bara li elohim veruah nachon hades beqirbi
Ne picias me a facie tua et spm̄m sanctū tuū ne auferas

Al taslichem millefanecha veruah qodsecha al tiqah
ame

ps 104

mimenim Item psalmo centesimo quinto
Emitte spm̄ tuum creabunē et inuab facē terre

Tefallach ruchacha gibbareun vthades pene adamah
Quod dictū licet de vento exponi possit nō nim⁹ tñ apte de tercia i di
uinis psona exponi potest p gracie donū sibi appropriate facē terre et
hominis renouante

De tribz psonis sub vno sensu scriptura sacra mencōm fa
cit psalmo xxxij
In verbo domi celi facti sūt et in spū oris ois exercitus
ei⁹ eo⁹

ps 32

Bidbar adonai samaim nahasu vbruah pif kol zebaam
Vbi mencō fit et de domio et de verbo eiusdem siue filio de spiritu quo
q sancto qui tres vna virtute vnū ad actum creandi scurrit. Con
stat aut nichil ad actum creandi scurzere nisi infinitam omunicās po
tenciam. igit et diuinam natam

Ad idem loquit psalmus quinquagesimus
psalmus alaf de⁹ deus deus loquutus est et vocauit éraz

ps 40

Osismoz leasaf El elohim adonai dibber va gikra arez

Ab ortu solis usq; ad occasu ex pñon spēs decoris ei⁹

Om misrah schemes had meboo mizion michlal iofi
 Vbi ter nomē dei ponit. tercio aut loco nomē sanctū dei q̄tuor ponit
 lraz q̄ lre sūt lre Ihu ut p alio nullo accipi suspiceris qm p vero
 deo. Nota aut ēplia hui⁹ nois de⁹ repetitōe trinitas psonaz vmitate
 autem loquiomis. vmitas ostendit essencie.

Item psalmo lxxvii qui incipit deus misereat nostri zc
 terra dedit fructū suū bñdicat nos deus deus noster
 p herbā suā

p̄ 67

Erez natnah iebula iebarchenu elohim elohenu
 bñdicat nos deus ⁊ metuāt eū oēs fines terre

iebarchenu elohim veginhu oto kol afze arez
 Vbi vno actu benedicēdi singulariter nominato ter deus repetit nō sū
 ne misterio trinitatis diuinaz psonarum. Macead de causa In libro
 Vaidaber quē nos numeri vocam⁹ sexto scribit capto
 Et loquitur est dñs ad moysen dicēs loqre ad aaron

Vaidaber adonai el mosseh lemoz dabber el abaron
 et ad filios ei⁹ dicēs sic bñdicetis filijs ysrahel dicēdo

2 60

ve el banaf lemoz Coh tebarchu et bene ysrael amoz
 ipsi benedicat te dñs ⁊ custodiat te oñdat dñs

labem Tebarecha adonai ve gismerecha iaer adonai
 faciē suā tibi ⁊ mifeatui sūt dñs vultum ad te et
 ⁊ eleuet suū

panaf elecha vebunecha gissa adonai panaf elecha ve
 det tibi pacem ⁊ inocabūt nomē meū sup filios ysrl
 ⁊ ponēt

iassem lecha schalom vesamu. et schemi hal bene ysrael
 ⁊ ego benedicam eis.

va amí abarchem

Notandū aut q̄ ista in auctoritate. Nec dictio adonai nō exp̄sse poni
tur s; loco illius figure ex trib; p̄dictis semicirculo circūductis facie le
giē que figura solū deum signat de qua statim infra loquimur. Cum
igit̄ hęc figura trib; vicib; in hac ponat̄ benedictōe. quid nisi misterū
sanctissime trinitatis ostendi dā. Trinitatis quēq; p̄sonaz vnitās
ostendiē dicto. Jesah Jah .i. p̄saie vj capto vbi sic legiē
In anno mortis ip̄i⁹ regis ohe et vidi dominū

Bisnat mot hamelech huliabū va ereh et adonai
sedentē sup solū excelsū ⁊ eleuatū ⁊ fimbrie replētus
eius

ys 60

ioschef hal kize ram ve nissa ve sulaf meelim et
templū serafim .i. ar stātes desuper eo sex ale
dentes

haechal / Serafim hominim mimahal lo ses kenafaim
sex ale vni duab; velabāt facies suas ⁊ duab;

ses kenafaim le ehad bistaim iehazze panaf vbistaim
velabāt pedes suos ⁊ duab; volabant

iehazze raglaf vbistaim iehosfef

Angeli velabant p̄prias facies ac pedes p̄prios. obreuerēciā maiesta:
tis diuine. nec est intelligendū q̄ velauerūt faciem dei
Et clamauit alter ad alterū et dixit Sanctus sanctus sanctus

Ve qarab seh el seh ve amar Kados kados kados
dñs exercitū plena oīs terra gloria eius

adonai zebaot melo chol haarez kebodo

In quo dicto p̄pter trinam hui⁹ nominis sanct⁹ exp̄ssionem sanctissime
trinitatis misterū intelligi dā. Dū aut subinferē domi⁹ non domi in
p̄ti vnitās diuine annotat̄ essencie.

ch 15

In figura quoq; facta trinitas ⁊ vnitās diuinarū oñdiē
p̄sonaz. In libro ishereschit quem nos genesim appellam⁹ xviii ca^o

Et appuit ei domi⁹ in valle mambre et ipe sedens

Va iera elaf adonai be elone mambre ve hu ioschef
in ostio tabnach i seruoze diei et eleuauit oculos suos et vidit

petah abohel kechom haion Va gissa henaf va iar
et ecce tres viri stantes super eu et vidit et

vehinne schelosah anaschim mizabim halaf va iar va
cucurrit i occursum eis de ostio tabnaculi et adorauit i era Et

iaraz liqratam mipetah abohel va gistabu arza Va
dixit deus si inueni gram in oculis tuis non nunc

iomer adonai im namazati hen behenecha al nah
traseas de super seruo suo

tahabz me hal habdecha

Habet ex isto textu q^d In specie trium viroz deus apparuit abraha⁹
quos adorauit abraham vt vnu ymo deum adorauit abraham vnum
in specie triu viroz et dixit Deus nam hoc loco ponit sanctu nomen
dei quatuor lraz si inueni graz i specu tuo 2c Aliqua aut exempla
ria figuram dei hic habent vt signetum sancte trinitatis qd p solo deo
acapiet Est aut figura hec ex tribz puctis modo trianguli situatis cir
cunducto semicirculo opposita modo tali.

Per tria pucta tres denotantur persone p semicircu
lum vero vnitas essentie. Cur autem semicirculo circu
dentur et non circulo integro duplex potest assignari ratio.
Prima quia fortassis fuit circulus pfectus quondam sed
ne xpiani argumentum sumerent pbandi unitatem diui
narum personarum p tria pucta signatarum reliquam partem circuli scriptores
obmiserunt. Nec mirum quia in omnibus fere locis ubi i textibus sacramen
ta fidei clara habebantur aut vocales vel syllabas vel etiam integras dic
tiones obmiserunt vel addiderunt vt sententiam textus corrumpere.
Quia etiam figura hec quous hactenus ignota xpianis maximu sanctissime

trinitatis p̄bet argumentū . toto ex psalterio ubi quinquaginta ferme po-
nebat̄ viciō . ⁊ adhuc ponē in exemplaribz hispanoz . in exemplaribz
Alamamicis deleta est . loco cui⁹ figure iudei nostri . nomē dei quatuor
līaz ponūt . Cum igit̄ totam figurā obmiserint in exemplaribz signan-
dam . cur nō eos obmisisse semicirculū suspicabimur ? Sc̄da causa ē
Nam p̄ tria pūda trinitas diuinaz signat̄ psonaz . p̄ circulum vero
vmitas essēcie . s̄ quia in circulo p̄fecto neqz p̄ncipiū est neqz finis .
Inter psonas aut̄ et p̄ncipiū et finis est originis . semicirculo ap̄ci⁹
quam circulo integro designat̄ . Semicirculus em̄ . neqz alteri⁹ quā
arcularis figure pars esse potest . vnde recte semicirculus ille ab vno
pūdo inapiens p̄ alterz pūdū in terciū tendens certam originis for-
mam inter diuinas ostendit psonas . Est namqz psona que a nulla alia
p̄ced̄ . Est et alia que ap̄ima . est et tercia que ab ambabz originē du-
cit . Illiquet ergo . quare tria pūda lxx . nō integro s̄ semicirculo arcum
duda existant

De missione filij dei ad redimendū genus humanū

Quartū nūc huius articuli pbandum venit . sc̄z filiū dei p̄ humane
nature assūcōm ad genus humanū redimendū missum . qua occasione
Autoritates adducem⁹ non min⁹ sanctissimā trinitatem quā filij dei in
carnacōm p̄bantes . Et primo ex psalmis 2º ex p̄latis autoritates
adducentur .

Scribit̄ psalmo secūdo

et ego orditus sū regē sup̄ zion montē sandū Anūciabit
meū meū

ps 2º

Va ani nazachtī malki hal zion bar qodsi Azapperah
p̄ceptū dñs dixit ad me fili⁹ tu ego hodie genu te
me⁹

el hock adonai amar elai bemi attah ani haiom ieliticha
Ecce filiū dei eternaliter genitū qđ p̄ hodie designat̄ stabilitū sup̄ zion
montem sandū dei ad anūciandū legem siue p̄ceptū

Idem ostendit̄ psalmo xlv

thron⁹ tu⁹ deus in seclm ⁊ vltra sceptrū reditatis sceptrū

ps 44

kizacha elohim holam vabed schebet mischor schebet

regni tui dilexisti iusticiā et odisti iniquitatē sup hoc

malchutecha Jhastha zedeck ve tishā resab hal ken
 vixit te deus de^o tu^o oleo exulta p^opticipib^o tuis
 cōis & sup socios tuos

messichacha elohim elobecha schemen sason mehaberecha
 Audi filia & vi et inclina aurē tuā et
 de

Et infra Simbi bat vri ve hattī ofnech ve
 obliui p^otm tuū & domū p^oris tui et scupiuie rex
 scē

sichi hamech vbet abich Ve gitaf hammelech
 spēs tuā qz ipe domi^o de^o tu^o et adorabis eum

iafech ki hu adonai elohaich ve histahauī lo
 Exqua auctoritate habes. q^o sūm^o que affistit adext^ois regis. iubetur
 adorare regem qui deus suus dicit^o. de quo p^omittit^o q^o deus vixit eum
 Unde notat^o deus vngens et de^o vndus Vngi aut n^o potest de^o nisi per
 humanitatis suscep^om igit^o filius dei in carnē missus notat^o
 De eodem totus loquit^o psalmus septuagesimus secūdus
 qui incipit sic

pacifico deus iudiciū tuū regi da et iusticiā tuā

Lil lomo Elohim mispatecha lemelech ten vezidkadcha
 filio regis Timebūt te cum sole

p^o 72

leben melech Et infra Giraucha him schames
 et ante lunam in genā gnacōnū de scēdet sic pluina sup rasū vel
 cōe secatū

velifne iareah dor dorim Jered kematar hal ges
 sic stillacidia stillācia trā Oriet^o & i dieb^o et^o iustus v^o et
 flozebit iusticia

kirbibim sarsif arez Gifrah beiamaf zaddiq ve

m^{ti} pads donec inō luna Et adorabūt
 tudo Et infra
 rob schalom had beli iareah Ve gistahafu
 eū om̄s reges om̄s gētes fuent et Erit
 Et infra
 lo chol melachim kol goim iehabduhu Jebi
 pūgn^o etiā in terra ī capite mōcium tēpstuabit sic libanus
 pizat bar baarez be ros̄ harim girhas kallebanon
 fruct^o ei^o ⁊ florebūt l^o decuitate sic fenū terze sic
 gmiabunt
 pirgo ve iazigu mehir ke besef haarez Jebi
 nomē ei^o ī seculum ante solem filiat^o nomen eius

schemo leholam lifne schemes innon schemo
 Nec non nisi de etermi regis filio in carnem misso expōm possūt. cui^o
 nomē est. filiatus. ipe em̄ est aquo omnis filiatio in terris ipe p^m fili
 atus. quia primus genitus et primus filius. cui^o nomē ante solem q^o
 deus ipe benedictus in secula

Ad idem sonat totus psalmus centesimus vndecimus
 Ipsi dauid l^o psalm^o dixit deus dñō meo sede addexteram
 p dauid meam
 Ledauid mismoz Neum adonai leadoni seb limini
 donec ponā īmicos scabellū pedibus tuis
 tuos

had assit oibecha hadom le raglecha zē
 Eternam etiam eiusdem regis messie apatre pcessionem ac in fine se
 culoꝝ ad gen^o humanū redimendū missionē. Oicha .i. micheas pro
 pheta vaticinatus est quinto cap^olo dicens
 et tu betlehē effrata puul^o ad esse in milib^o iudab
 dum

Ve attah betlehem efzatab zahir libiot be alfe iehudah
 ex te mihi egrediet^o ad esse dñator in ysrahel ⁊ egressus eius
 dum
 mimecha li ioze libiot mosel be ysrahel vmozaotaf

ab ante adiebo eternitatis

miqedem mime holam

Ex ista auctoritate habes eum qui egressurus erat ex bethlehem fm
humanitate egressu fuisse ab initio adiebo eternitatis a patre. fm na:
tura deitatis. ex quo & eterna ipsi filij gnatio & temporalis eiusde in mns
du missio designat. Hoc idē zacharias vl sacharJah insinuat 2. ca° d.
canta & et letare filia sion qz ecce ego veniam et habitabo
lauda

Donni ve simchi bat zion ki hinnemi ba ve sachanti
in medio tui dicit domin⁹ et applica gentes multe ad dominum
bunē

betochech neum adonai ve mlfu goim rabbim el adonai
idie illo et erunt mihi in pplm et habitabo in medio tui et

beiom habu ve haiu li leham ve sachanti betochech ve
scies qz domin⁹ exercituū misit me ad te Et heredi
tabit

iadahte ki adonai zebaoth selachani elaich / Ve nahal
dominus iudam prem sup terzam scificatā vl et eliget
suam sanctuarij

adonai et iehudah helko hal admat haqqodes vbahar
adhuc in iherusalem fileat ois caro a facie domini qz surrexit

hod biruschalaīm / Naz kol basar mipene adonai ki nehor
dehabitaculo sancto suo

mimehon qodso

In ista Auctoritate dñs deus dicit se venturum ac habitaturū i medio
ysrahel. et missum dicit se adño exercituū. sicqz deus missus dicit adeo
Motatu: itaqz et deus mittens & deus missus dicit deniqz se habitaturū
i medio ysrahelis p humanitatis assumptionē. Ad Idem pbandū valet
tercia Auctoritas supra posita paupertatē xpī ostendens. q ex Jirmeiah
rex Jeremia sumitur xiiii capitulo et est

3. arh 2

Exspecta ysrael ^{saluator} i tempe ^{tribulacōis}
^{cio} ^{eius}

ye' 19

Mikue ysrael mosibo bebet zarah

Ubi qui est expectacō ysrael de quo postea subinfert. Et tu i nobis es domine. 2c describit venēus ipauptate. p carnis assumptōm qui in nob est domin⁹ ac expectacō ysrael p diuinitatis celsitudinē. Hui⁹ q̄ rei probande occasione zachar' Jāh. i. zacharie adduco textum alium ca° xij positum.

Et effundam sup domū dauid et sup habita ^{tores} iherusalem

zach 12

Ve safachtī hal bet dauid ve hal iofte ieruschalaim
spiritū gracie et precum et respicient adma quē

ruah hen vetahanumim ve hibbitu elai et asser
transfixerūt

dackaru

Quo ex dicto colligit q̄ is qui spm gracie ac precum effundit. i. deus gloriosus fm carnem pfossus est qd sibi opetere posset minime nisi per humane nature assumptionem. Nūc Jirme' Jahu vñ Jeremie accedat dictum ad idem pbandum quod xxij ponitur capitulo.
Ecce dies veniūt dicit domin⁹ et suscitabo dauid

ye' 23

Dimie iamim baim neum adonai va hakimoti le dauid
germen iustum et regnab⁹ rex et sapiens et faciet iudiciū
erit

zemah zaddiq vmalach melech ve hiskil/ve hasah mispat
iusticiā in terra in dieb⁹ ei⁹ saluabit iuda et ysrael

vzdaka ba arez/ Be iamaf tiuasah iehudah ve gisrael
habitab⁹ i fiducia et hoc nomē ei⁹ qd vocabūt ei⁹ deus iustif
vocabūt eū cans nr

giscon la betah ve seh schemo asser gikreo adonai zidkenu
Ex hac Auctoritate patet humanitas ac diuinitas ipi⁹ messie p xpisti
Quia cum sanctissimus pphetarum nunci⁹ fūctus. nullomō noīe scō

dei quatuor literarū nominari velit sicq; deū blasphemare nisi et ver⁹
homo et ver⁹ esset deus. Obiciūt Itē Judei dieb; xpi nostri judā
non saluatum s; pot⁹ destitūtū. nec ysrael habitasse in fiducia. Ad
qd̄ respondem⁹ judam saluatū. non tñ omnem judam Vel judah. i. lau-
dantem. s. deum. saluatū scimus tempe suo qd̄ vsq; nūc manet. hoc em̄
judah sonat sic et ysrahel. i. redus dei habitat hodie in fiducia. nec de
solis fm̄ carnem natus et noiatus ex stirpe ysrahelis hoc dictū exponi de-
bet cum plus gentib; messias p̄mittat destinand⁹ q̄ iudeis. Quid
JesahJah. i. ysaias de filio dei incarnato dixerit audire ne pigeat. sic
em̄ nono loquitur capitulo.

q; natul⁹ natus nobis fili⁹ datus nobis et sc̄s est p̄ncipat⁹ sup̄
p̄ puul⁹

Ki ieled iulad lanu ben mitan lanu vattehi hamisra hal
humez et vocabit⁹ nomē ei⁹ amiza psiliari⁹ de⁹ fortis pater vsq;
eius bilis

sichmo vagikre schemo pele iohez el gibbor abi had
p̄nceps pacis et pax multiplicabit⁹ imperiū ei⁹ et pacis nō finis

schar schalom / Lamarbe hamisrah vl schalom en qez
sup̄ thronū dauid et sup̄ regnum eius ad op̄nēdū ip̄m
p̄ ornādū

hal qizze dauid vehal mamlachto le hachin otah
et ad corrobo iudicio et iustitia ex nunc et vsq; ī seculū
randum

vlzabadah bemispat vbizdaka me hattah ve had holam
selus domini exercitū faciet hoc

kinat adonai zebaot tahase sot

In hoc textu habes Q; puer natus quem stat esse hominē vocabitur
deus. i. est deus. Respondent iudei q; non scribitur in textu vocabit⁹
s; vocabit et ita debet p̄strui textus fm̄ eos. Deus qui est mirificus psil-
liarius fortis pater duraciōis vocabit. s. nomen pueri p̄ncipem pacis
Respondemus ad hoc hunc textum p̄ eos citra tempus Jeronimi esse
corruptū. Vñ ubi tempe Jeronimi stetit vagikre. i. vocabit mutauit

non literas s; punda et fecerunt vagikza .i. vocabit . mutauerunt si
quidem zere i qome; .i. e. i. a. et hoc vix pderabile e i lingua hebraica
q; si duo pnda collateraliter posita pfluant. tuc fit singnum ipius .a. q
prius scabant. e. Q; autem debeat poni vagikze .i. vocabitur et non
vocabit pbatur p textum kaldaicum q ita habet.

Dixit ppheta ad domu dauid q; infans nat⁹ est nobis fili⁹

Amar nebiia lebet dauid / Are raf Jah it gelid lana bar
datus est nob⁹ ⁊ suscipiet l^e legem sup⁹ se ad suandū ⁊ vobis
onerabit eam

itiahes lana ve kabbel ozaitah halohi lemitzeb vitkere
nomē a⁹ mirabilis pñlio deus fortis pmanēs i secula

scheme mappelle hezah eloha gibbara kaiaam halme
seculorum messias ab ipo pax mltipli sup⁹ nos
cabitur

halmaiah meschiah di schelama gizge halania
i dieb⁹ nris

beiomohi

Vides ex glosa caldaica quam iudei authenticā suscipiūt messiam vocari
nomib⁹ que soli deo attribui possunt . igitur et e de⁹ gloriosus missus
i psona filij ad genus humanum redimendū. Aliam q; ipi⁹ JesabJah
.i. ysaie adduco pphciam diuinitatem eius humanitatemq; efficaciter
pbantem . q; xlviii ponitur capitulo.

Audi me iacob et pñrael inuocās me Ego ipe ego pñm⁹

46

Semah elai iahaqob ve pñrael meqozai Ani hu ami rison
edā ego nouissim⁹ cerce man⁹ fūdauit terzā ⁊ dextera mea est
mea

af ami aharon / Af iadi iazda erez vimimi tippehab
celos clamo ego ipsis stant simul Cōgregemī

schamaim kore ami alehem iahambu iahdaf / Dikafzu

omnes vos et audite quis i vobis annuntiabit illis dominus

Kullechem vsmahu mi bahem biggid et elleh/ Adonai
dilexit facere voluta i babilone et brachiū i haldeis Ego ego
eum tem ei⁹ eius

ohelo iahaleh hefzo bebabel vtroho qasdim/ Amī amī
loquutū edā vocavi duxi eum et p̄p̄erari uia ei⁹ Accedite ad me
eum feci

dibarti af keratīf habiotīf ve hizliab darko/ Kirbu elai
audite hoc non ap̄nd pio i abscondito loquutū ex tēpe esse eius

simbu sot/ Lo merofz ba zeter dibarti me het haiotab
ibi ego et nunc domin⁹ deus misit me et spūs ei⁹ hoc

scham amī ve attach adonai elohim selachamī ve ruho/ Roh
dicit domin⁹ redēptor scūs ysrahel Ego domini⁹ deus tu⁹
tuus

amar adonai goalcha kedos ysrahel/ Amī adonai eloetā
docens te vtilia gubernās te in via q̄ ābulas vtinā

melammedcha leholil madricha ba derech telech/ Lu
attendisses admandata facta sic flumen pax tua et
mea fuisset

bikfastab lemizotai vaihi kannabar schelomecha ve
iusticia tua sic guzgi ipsius et fuisset sic arena semē tuum et
tes maris

zidkadcha ke gale haia / Vaihi ka hol sarhecha ve
stirps vteri tui vt lapilli ei⁹ nō iterisset et nō attritum
fuisset

zeezabe mebecha kimbotaf lo ikkaret ve lo gissamet
nomē ei⁹ a facie mea

sechemo millefanai

Hac auctoritate euidentissime sancta trinitas describitur missioq; hū

dei a patre ac spiritu sancto in carnem. Nam deus gloriofus q̄ de se loquens dicit. Ego sū primus. ego sum nouissimus. postea submisit. Accedite ad me audite hoc. Nō ap̄ncipio ī abscondito loquet̄ sū vobis s. tempe illo. quo vobis ī monte zmai legem dedi. vbi et fulgura visa. & tonitrua audita fuere. Ex tempe esse eius. s. legis. ibi ego. s. sum. Et nūc misit me domin⁹ deus et spiritus eius. Sicq; ille qui p̄mus est et nouissim⁹. sū natam diuinam. q̄ et loquutus fuit nō ī abscondito dāns legem. et p̄sens fuit. dicit se missum nunc. ī tempe ysaie. qui post dacōz legis quadringētis fuit āmis. sicq; ī textu de tribz p̄loms mēdo. s. de p̄sona missa de dño deo mītrēte. ī de patre. et de spū a⁹. s. sando. Ad istam p̄bacōem R̄spondent iudei. q̄ licet textus iste ī p̄ncipio de deo exponat loquente ad p̄lm ysaie tamē vbi dicit kirbu elai zc. ī accedite ad me. Incipit loqui p̄lta de seip̄o dicens. Nō a p̄ncipio ī abscondito loquutus sum zc. nāq; vt asserunt qm̄ lex data fuit anime omniū p̄phetaz p̄sentes erant anime q̄ omniū iudeozum. quibz data fuit lex postea vero ī generacōe non ip̄e aīe creat̄ s; ab initio create corpibz nouiter generatis infundunt̄. Ad qd̄ p̄bandum hunc textum psalmi lxxiii adducere possunt.

Omem̄to societatis tue possesse ante

p̄ 74

Sechor hadetcha qamita qedem

R̄sponsio hec et p̄tra ph̄am et p̄tra sacram est scripturam.

Contra ph̄am Nam cum aīa p̄ essenciam suā sit ad⁹ corpiis organici. ph̄ici potēcia vitam habentis vt ph̄us dicit 2 de anima. non creat̄ vt p̄ se existat sic enim haberet rationem suppositi et nō esset naturaliter pars totius animati s; qd̄dam totum et substantia sepata. Itē quomodo ysaias non fuit loquutus ī abscondito s; aperte Num vel ysaias legem dedit. Absit. Itē quid loquutus est. Itē si ysaias memin̄t se loquutum fuisse. cur iudei non meminerint se ab eo audiuisse. Itē si aīe iudeoz create fuerūt ab initio cur nō & gentiliū cū eiusdem sint speciei. Sed et p̄tra sacram scripturam. est dicere animas aī formacōm corpiū creatas. Nam ī libro bereschit. ī In Genesi 2º capitulo sic scribitur.

et formauit domin⁹ deus hominem puluerē de
l̄ creauit

Gen 2

Va gizer adonai elohim et haadam hafar min

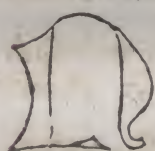
terza et nasinauit in nasu ei⁹ flatum vitium ⁊ fcs ē
 ⁊ flauit
 haadamah va gipah be apaf nismat hagim vaihi
 homo in animam viuentein

haadam be nefes haiah
 Ex quo patet . deum prius corp⁹ formasse . et formato corpe animam
 in corpe creasse Ad idem pbandum Auctoritas ex sacharjah adducit
 q̄ duodecimo capitulo sic scribit .
 Onus verbi domini sup̄ ysrahel dicit domin⁹ extēdens

2a chania . 12.

Masah debar adonai hal gisrael / Neum adonai noteh
 celos et fundās terzam ⁊ creans spm̄ hominis i medio ei⁹

schamaim ve iozed arez ve iozer ruah adam beqirbo
 Sic igit spūs hoīs i medio ei⁹ creatur . Ad Auctoritatē p se mouēt
 ⁊ Respondeo q̄ totus p̄lus iudeoz societas nōiatur q̄ dominus ante
 possederat . i p̄mis patribz gentis hui⁹ . nec ex hoc pbare poterunt se
 ab imo creatos vel ante corpis formacōm . Et tñ de isto articulo .

Unc ad tertiū principalem accedimus articulum quo
 probandum exstat tempus aduentus ipsius messie iam
 preterijisse . Ad qd inferendum quatuor principales
 adduco Auctoritates .

Prima auctoritas sumit̄ ex p̄phēcia Iesah Jah idēst ysaie
 capitulo ultimo q̄ talis est

Anteqm pcuriret peperit anteqm veiret dolor sibi

Beterem tabil ialadah beterem iabo hebel lah
 pepit masculū quis audiuit sic hoc quis vidit sic istud
 ut libata est masco

ya . 1.

vehimlatah sachar / Mi samah kassot mi raah ke elleb
 nūq̄ pcuriret terra indie vna si pariet gens vice vna

ha iuehal erez baiom ebad / im ifalled goi pabam a bad

qz partu etiam peperit sion filios suos
viii

hi hala gam ialdab zion et baneha

Textus iste ita exponitur. Terra ysrael vel populus sion anteqm
peperit peperit. et anteqm i actuali dolore ptus existet. Vel anteqm in
destrucōe sua ad modum parientis se haberet dolore maximo affecta. ut
i destrucōe iherusalem ac templi p titum et vespasianū. peperit virū. et
messiam. Ac si dicat Anteqm iherusalem ut zion destruat veniet messias.
s; iherusalem ac totus ppus destructus est ac dissipatus igitur messias
venit. Qz autē ita intelligi debeat pbatur p Targum. et p translatōm
haloanicam q ita habet.

Adhuc nō erit venies ei angustia redimet vel saluabit et adhuc nō
veniet ei tremor cum dolorib; ppter partū. vel sup partū ut sup nato.
reuelabit rex messias Cum igitur iam transacti sint mille quadringenti
āni quo templū fuerit destrudū et an debuerit nasci messias siue xps.
restat tempus aduentus messie pterisse.

Secunda Auctoritas est ipius Haggai idest Aggei
prophete ii capitulo

Et nunc confortare sorobabel dicit dominus et confortare

Ve hattah hasak scherubbabel neum adonai ve hasack
iehoschuah fili' iohozadak sacerdos manue et confortare

iehoschuah ben iohozadak hakoen haggadol va hasack
ois ppus terre dicit dominus et facite qz ego vobiscum

kol ham ha arez neum adonai va hasu ki ani ittechem
dicit dominus exercituū Verbum qd scidi vobiscum

neum adonai zebaot/Et haddabar asser karati ittechem
mi educēdo vos de egipto et spūs stans i medio vri nē
meus

be zetchem mi mizraim ve rubi homeded betochem al
timeati qz hoc dicit dominus exercituū adhuc vnum modicū est

tirau ki koh amar adonai zebaot/Dod abad mehar hi

et ego mouebo celum et terram et
va ani marhis et hasschamaim ve et haarez ve et
mare et aridam et pmouebo omnes gentes et veiet
haiam ve et habarabah ve hirhasti et kol haggoim vbau
desiderium oim gecium et replebo domum istam glia dicit
hemdat col haggoim vmilleti habbait haffe kabod amar
domin⁹ exercituū mihi argeneū et mihi aurū dicit dominus
adonai zebaot **Li** hakezef ve li hasahaf amar adonai
exercituū maior erit glia domus istius nouissime
zebaot **Gadol** ihieh kabod habbait haffeh ahaharon
q³ prime dicit domin⁹ exercituū et in loco isto
min harison amar adonai zebaot vbamakom haffeh
dabo pacem dicit domin⁹ exercituū

etten schalom neum adonai zebaot
Vide primo historiam ascensiois filiorum ysaac de babel. i. de babilonia
et quomodo erant difficiles ad reedificandū templum. Ideo misit eis dñs
haggai. et aggeū ppham. adhortandum eos vt edificarent. d. Conforti
tare et edificare templum qz ego vobiscum sum. Et subdit rationem
Quia adhuc vnū modicum ē et ego mouebo celum et terrā et aridam.
Dicit autē adhuc vnū modicum ad excludendū tempus mille ānoz qd
non modicum s; multum inscriptura nominatur. Illicet enim scribatur
psalmo Nonagesimo
qz mille āni in oculis tuis sūt dies hesternae qz transijt et

kielef sanim behezechake iom etmol ki iahaboz ve
vigilia ē in nocte
custodia
asimurah balailah

pc 70

Hoc tñ intelligi debet de tempore spatio ad eternitatem Vbi mille ani in
 oculis dei sunt neq dies vnus. Item si mille ani fm nos sint vna dies
 et modicu quale tempus notabis multum. Et ego mouebo celum et
 terram. Celu .i. celestia mota fuere i angeloru appicōe ni nocte natiuitatis
 xpi firmamētum aut siue celum qd hebraice selahim nominatur
 eadem nocte illuminatum exstitit. Stella qd sup magos appuit xpm
 adorare venientes motu suo iter pandens eis. Tercia aut et mare mo-
 ta fuerunt cum vi azmoz p terram ac p mare tempe augusti non sine
 maxima hominu pmocone totus orbis romano subiectus fuit imperio.
 In descriptioe qd orbis omnes hoies p terram vl p mare moti singuli
 ad suas pfiascebant ciuitates ut numismate q vtebant subditos roma-
 no se ostenderent imperio. Et veniet desideriu oim generu .i. xps siue
 messias de quo scribitur i IesahJah .i. in Isai xj ca.
 Et erit i die illa radix iesse qui stat ifingnu

26 uo

Va haiah ba iom habu schores gissai asser homeb lenez
 pporum ipm gentes rquirēt et erit reges ei⁹ vel glia vel
 sepulchrum glosum

hamim elaf goim idrosu ve baita menubato kabod
 Item in genesi .q. et bereschit dicitur loquēs Jaqob de messia dicit
 Et ei pgregabūt gentes

Ve lo ikkebat hamim

Frequencius enim in sacra scriptura messias gentibz quā iudeis pmit-
 titur ideoqz desiderium gentium nominat ipse enim gentes ydolatre per
 messiam ad cultum veri dei iducende erant q prius solum i iudea notus
 habebatur. Et replebo domum istam gloria ppter ipius messie pre-
 sentiam domum hanc glorificantis. Magna erit glia domus istius
 nouissime quā pme non quidem i auro qz mibi aurum ac argentū .qz
 copiam si vellem vtiqz vobis darem. Nec ppter edificia vl structure
 pciositatem. nec ppter pacem vel duracōem igit solum ppter hoc q
 hanc ad domum cundarum gentium venit desiderium. Domus istius
 nouissime siue postreme qz post secundam domum nulla alia futura ē
 Neqz enim etia sz solum duo edificanda erāt templa vt pbatur dido
 GirmehJah .i. jeremie capitulo Septimo

22
Verbum qđ factū est ad Jeremiam a domino

ye 7°
Haddaber asser haiah el girmeiabu me et adonai
dicens ita ī porta dom^o dñi et clama tibi
pōica

lemoz / hamod besabar bet adonai et karata scham
verbum istud et dic Audite verbū domi

et hadabar hasseh ve amarta Simbu debar adonai
oīs Judah trāseuntes p portas has ad adorandū

kol iebudah habbaīm hasseharim haelleh lehišsetahauot
dominū hxc dicit domin^o exercitū deus ysrahel

la adonai Koh amar adonai zebaot elohē ysrahel
Reedificate vias vras et opera vestra et habitabo

hettibu darkechem vmahalelechem ve assakenna
vobiscū in loco isto Ipso pfidatus vobis ī verbis

etchem ba makom hasseh Jll tiftēhu lachēm el difre
mēdaciū ad dicē templū domi templū domi templum
dum

hasseker lemoz hechal adonai hechal adonai hechal
domini ipsa

adonai hemmah

ifrustra igitē mendunt sibi iudei dicentes qđ Messias sit pstrudurus
templum in iherusalem. Messias em̄ templū iam pstrudū repire debes
bat. neqđ em̄ dignū erat tam nobilissimum virum quippe qui et deus
et homo est. strudura templi materialis occupari. Ne autē sine auctore
loqui ptingat. didū Malachi .i. malachie tercio capto inducim^o

Ecce ego mittam angelū meū et pparabit viam ante faciē
p mūdabit meam

Minneni soleah malachi vinnah derech lefanai

malachi 3°

⁊ statim veiet ad templū dñs quem vos queritis
 suū
 vñtom iabo el echalo haaddon asser attem mebaqsim
 ⁊ angel⁹ testamenti quem vos vultis Ecce veiet dicit
 vñmalach habberit asser attem hafezim Dinne ba amar
 dñs exercituū Et q̄s sustinebit l̄ fm Jero. diem aduēt⁹ ⁊ q̄s
 cogitare poterit eius
 adonai zebaoth Vñi mechalkel et iom bo vñi
 stans in vidēdo eū qz ip̄e sic ignis p̄flans et sicut herba

haomed be hera oto ki hu ke es mezaref vchborit
 q̄ vñe ebraice bōrit Arabice aut vñe gazul latim n̄ hñt nomē p̄p̄iū h⁹
 fullonū et spūs me⁹ p̄sistens in medio nō timea
 vñi tis

mechabezim Ve rubi homedēd be tochechem al tirau
 Vides dominatōe dominū .i. messiam qui et angelus .est testamenti .
 qui p̄pe quia nouū . nūcciat⁹ erat testamentum . ventur⁹ denūccari
 ad templum sandū suū . non igit̄ edificatur⁹ erat messias templum
 Quis autem sit ille angelus qui p̄cedere describit̄ angelū testamenti
 noui . R̄spondēt iudei angelū p̄cedentem messia esse helijah .i. eliam
 p̄pham quia de ip̄so scribit̄ In malachi .i. in malachia capto vltimo
 Ecce ego mittā vobis eliam p̄phetam anteqm

malach vñ-

Dinne anochi soleah lachem et eliah hannabi lifne
 veiat dies domi magnus ⁊ terribilis et p̄uertat cor

bo iom adonai haggadol ve hannorah ve hesif leb
 patrum ad filios et cor filioꝝ ad p̄res suos ne forte ve:
 mā
 haabot hal banim ve leb banim hal abotam pen abo
 et p̄cudiam terzam anatemate

ve hikketi et haarez herem

Arguunt liquidem hoc extextu Iudei Cum p pphetam eliah .i. elias
denūciaretur venire ante messiam Eliah autem nondū venit igit̃ nec
messias. Occasione autoritatis hui⁹ tēpe comertuoz ac fulgur̃ portas
domoz aperūt. quia et daniel in nubib⁹ celi messiam describit venturū
ut messie pcedente tñ eliah adie⁹ pateat . Sed aliter dicendū Q
elias solum diem terribilem domi pcedere habet in quo scōs aduentus
messie notat̃. nō primū aduentū qui totus p̃uis ac clemēs fuisse nosci
tur quo in paup̃tate ac humilitate redemptoz noster mundū saluare
venit. Angel⁹ igit̃ de quo malachi loquit̃. tercio capto qui pcedere de
bebat primū messie aduentū est Johannan ben sacharJah hakkoen .i.
Johannes filius sacharie sacerdotis. qui ab angelo giborel .i. gabriele
p̃nunciat⁹. Asterli matre scz Elisabab s̃ceptus. in vtero sanctificat⁹
est. qui postquam adoleuit Ciuitatē Jerosolimitanā dimittens sacerdo
tale q̃ officii quo patri iure succedere habebat. sanctissimā in heremo
vitam duxit baptismū p̃dicans in remissionē peccatoz. adeo autē opi
mōis sue fama cunctoz aīmos p̃mouit . ut ab omnib⁹ pene messias
putaret̃. Adquem cum Scharim haqqohanim veleuim vfrizim .i. p̃i
d̃pes sacerdotū. et leuite & pharizei .i. diuisi in cerimonijs app̃lo sūi
misissent de suis interrogandū. Oti attah .i. quis es tu . si messias
ut vn⁹ ex p̃phetis . Confessus est. q̃ non sūi messias . Demū scissita
ti quis nam esset s̃s̃ respondit Ego sum vox illa in deserto clamans de
qua JelahJah .i. ysaias loquit̃ xl capto

Vox clamā in deserto purgate viam domi redificate
tis

kol kore bamidbar panu derech adonai iassiru
in solitudine semitas deo nostro oīs vallis exaltabit̃ et.

yn 40

baharabah mezillab lelobenu kol gee ginnas se ve
oīs mons et collis hūliabit̃ et erūt praua in directā

chol har vegibbah gissepalu ve haiah behaqob lemiffoz
et aspera in planities et reuelabit̃ gl̃a domini

ve harbazim lebiqhab Ve niglah ketob adonai

et videbit ois caro simul quod os domini loquutus est

verau chol basar iahdab ki pi adonai dibber

Ille sanctissimus vir viam christo preparauit. ac quem ore vaticinatus est. digito quoque multis coram monstrauit dicens. Ecce agnus dei. Ecce de quo loquebar. qui post me venit ante me factus est cuius non sum dignus soluere corrigiam calciam meam. Iste igitur est angelus ille de quo malachias malachias loquitur et non elias. et elias qui secundum ac terribile domini aduentum precedere habet. Cum igitur in prophetia Aggai prophete dicta ad vnguem impleta sint. tempus aduentus messie preterisse patet.

Tercia autoritas qua messie aduentus probatur ex libro

Hereshit quem nos genesim nominamus capitulo xlix sumit quod talis est Et vocauit iacob filios suos et dixit Congregare et annuntiabo gemi

gen 49

Va gikra Iahacob el banaf va iomer heazfu veaggida
vobis que obuia vobis in nouissis diebus Et
bunt infra

lachem et asser ikra etchem be acharit haiaimim

Juda te laudabunt fratres tui manus tua in ceruicibus

Iehudah attah ioducha abecha iadcha be horez

inimicorum adorabunt et vene te filij patris tui Catul leonis
tuorum rabuntur

oibecha gistahafu lecha bene abicha Gur arie

iudah a preda filii mei ascendisti resurrexisti accubui ut leo
sui

iebudah mi teref beni halitah qarah rabaz ke arie

et quasi leena quis suscitabit eum non auferet sceptrum de iuda

vechlabi mi iekimennu Lo iazur schebet mibudah

et legifer de inter pedes eius donec quod veiat missio et ei

omhoqek mibben raglaf had ki iabo schilo velo

agregacō p̄p̄oz ligās ad vitē pullū ⁊ ad radicē a⁹
suū

ikkehbat hamim Ozri lagefen hirob ve laschozekah

fili mi asinā suā lauans in viro vestimētū ⁊ in seg vuarum
suū iune

beni atno kibbaz ba iain lebuso vbdam hanabim

pallū pulchros oculi ⁊ a vino ⁊ mūdio dentes ⁊ lade
suū res

zuto bachlūi henaīm mi iain vllebas sinaim meballaf

Pro intellectu istius textus Notandū Qd Jacob spū sando afflatus
que in nouissimis temporibz ⁊ messie temporibz ⁊ ante venēa filijs
suis erant p̄dixit. Dicunt autem nouissimi dies. dies messie. qz de tem
pore messie scribit. be Jesahyah ⁊ in ysaia 2 capto

Et erit in nouissi diebus
mis

Ve haiah be abarit haiaim

qui textus de tempore messie exponit. Item Alia de quibz in h̄ textu
mendo fit licet ante aduentū Ihsu nazareni quem nos rex messiam
facemur p̄gerint etiā mille ānis. in nouissimis tñ diebz acta dicuntur
videlicet qd iudas ligauit pullum suū ad vineam ⁊ asinam suā ad vicē

Item qd zabulon in litore maris h̄tauerit Itē qd piguis fuerit panis
asser p̄bens delicias regibus Cum igit̄ alia om̄ia in nouissimis diebus
licet p̄cesserint aduentū Ihsu xpi facta dicantur restat ⁊ in nouis
simis diebz Ihsu nazarenū venisse licet. O. cccc. elapsi fuerint anni

Iste termin⁹ schebet exponit ⁊ sceptrū qz sic accipit psalmo xlv
Tronus deus i seculū et vltra sceptrū redita sceptrum
tuus

kizacha elohim bolam va heb schebet misor schebet
regni tui

malchutecha

Constat igit̄ qd schebet significat sceptrū Itē iste termin⁹ mehoqeq
exponit p̄ jero⁹ ⁊ dux ⁊ bñ quia mehoqeq est p̄ceptor qui p̄cipit vñ
qz duces p̄cipiunt recte mehoqeq dux interpretatur Alio aut̄ in loco ⁊
psalmo lx Jeronim⁹ interpretat istū terminū. mehoqeq ⁊ legifer. ⁊ ista
est magis p̄pria interpretacio Targū aut̄ interpretat mehoqeq ⁊ scribā.

me⁹ galaad et me⁹ menasseh et effraim fortitudo capitis mei

Li gílbad ve li menasseh ve effraim mahos roschí
Judah legifer me⁹ moab olla locómis mee

Jehuda mehokeki moab zir rahzi

De isto termino schilo. Notandū. q^d jeronim⁹ interpra^t schilo .i. mīt
tend⁹. siue missio. sic em̄ in omnib⁹ pene locis. missionē significat Tar
gū aut siue Caldaica translatio loco illius termini schilo messiam pos
uit. Unde sic legitur

nō p̄teribit factor dominij de domo iudah et scriba

La iahde habed schultan middebet iehudah ve zastra
de filijs filioz ei⁹ usq³ i seculū donec veniat messias

mibbene benohi had halma had deiete messchiah
ciu⁹ est regnum et ei sgregabuntur populi
ul⁹ obedient

dedileh hi malchuta ve leh gistamehun hamemaiah

Per sceptrū & p scribam. nota^t duplicis ablacio potestatis temporalis
videlicet & spūalis. p sceptrū temporalis & p scribam spūalis Temporalis
sistit in iudicio saguinis Spūalis in interpretacōe legis. p̄ma p̄tas .i.
temporalis in regib⁹ residebat. Scda in zenix dñi .i. in septuaginta ses
mionib⁹. de quib⁹ i libro Vaidaber .i. in libro Numeroz. scribit⁹ xj ca⁹
quoz silio totus p̄tus i spūalib⁹ gubernabat⁹. Isti seniores dedissimi
inter alios. p imposicōm manuū ordinabant⁹. p̄uidēcia eccl̄a & silio eoz
rūdem totus p̄tus in spūalib⁹ regebat⁹. om̄s autem ab herode Escalo
m̄ta interfecit sūt. āno scdo post passionē xp̄i .i. ante destrudōem tēpli
āno. xl. quia inuidia moti in iuste. xp̄m vex messiam dandū pilato ad
iudicārūt. Neq³ em̄ quispiam seculari p̄tati tradebat⁹ a iudeis. nisi isti
tradendū diiudicassent. Sic igit⁹ scdo anno post passionē xp̄i spūalis
cessauit p̄tas Regia autē p̄tas que p sceptrū designat longe antea
cessauerat Tūc aut xp̄us dici⁹ venisse. quia tūc aduentus eius ut ad
ip̄m sgregarēt gentes. mūdo publicatus est p ap̄loz ac discipuloz
in toto mūdo p̄dicacōm

Quarta autoritas ad principale pbandū sumit⁹

ex daniel capto nono ubi sic scribit

Ebdomade septua p̄seise sup p̄m tuū et sup ciuitatē
ginta

Sabubim sibbim nechtah hal hamecha ve hal hir
sandā tuā ad op̄lōū p̄uaricacōm ⁊ ad termiandū peccatū

dan 9°

qodsecha lechalle happesah vlhattem hattat
⁊ ad p̄cēdū im̄q̄tatē ⁊ ad addu iusticiā semp̄iēnā ⁊ ad sigillā
cendum ⁊ sectoz dum

vlchapper hauon vlhabi zedeq holamim velahtom
visiōm ⁊ p̄p̄ctā et ad yngēdū sandū sandozum Et scias
sanditatē sanditātū scio

hafon venabi ve limsoah qodes qadasim Vetedah
et itellige ab exitu sm̄onis ut itez edificeēt iherusalem

ve taskel min moza dabar le hafif ve libnot ieruschalaīm
usq̄ messiam anteariū ⁊ ebdomade septem et ebdomade
ad ducem

had meschiah nagid schabuim sibbah ve schabuim
sexagi ⁊ due itez ⁊ ite et edificabiē platea et murus
ta rabitur

silim vsnaim tasuf venibnetah rehof ve haruz
i angustia tempoz Et post ebdomadas sexagi et duas
ta

vbzoq bahitim Veahare hassabuim sissim vsnaim
inficiet messias et non ei

ikkaret meschiah ve en lo

Hic addit Jeronim⁹. et non ei p̄plus qui negatur⁹ est eum Et credē
dum est quondā sic scriptū fuisse s; iam in omnib; exemplarib; obmis;
sum muemo

et ciuitatē et sanduariū dissipa p̄plus antearij venturi
bit

Ve bahir ve hakkodes iashit ham nagid habba

et finis in raptu et usque in finem belli precisa
eius

veqizzo baschetef ve had kez milhama neharazah
desolacio et confortabitur pactum multis ebdomada una et in medio

somemot ve higrbir berit larabim sabuah ehad Va hazi
ebdomade deficiet sacrifici et oblatio et super alam ab hominibus
dum cionum

hassabuah iasbit sebah vminhab ve hal kenaf sikkuzim
desolacio et usque in finem et precisionem stabilietur super desolationem

mesomem ve had kallab veneherazah titach hal somem

Pro declaratione huius textus Notandum quod ebdomade iste non intelliguntur
Jubileo nec centenario. quia tales non reperiuntur in scripturis. sic
etiam nec adhuc templum destructum esset vel civitas nec ablatum sacrificium sed
intelliguntur ebdomade annorum solarium non lunarium. Nec etiam intelliguntur
de sunt ebdomade dierum quia totum tempus ebdomadarum non ultra an-
num ac dimidium se extenderet. Et esset igitur quod sint septuaginta septimane
annorum. qui ccccxx annos faciunt. Dividuntur autem in tres partes. scilicet in sep-
tem In sexaginta duas et in unam. quia in istis spiritualibus temporibus pre-
dicta facta sunt in populo iudaico. siue in christo de quo specialiter hec pro-
phetia sonat. In primis namque septem ebdomadis annorum. id est in xlix.
annis. populus templum et civitatem edificavit. In sexaginta duabus ebdo-
madis annorum qui quadringentos triginta quatuor annos faciunt. aliquem
habuit populus prospera. et aliquem adversa. In ultima vero ebdomada que
septem continet annos a baptismo christi incipiens usque ad tertium annum cum
dimidio post christi passionem. in cuius ebdomade medio passus est christus
sacrificium quod et oblatio defecerunt et fides christi publicata fuit in toto orbe
per apostolos virtute confirmatos exalto. Incipit autem harum ebdomadarum
ostendit angelus dicens. Scito et intellige ab exitu secundum modum ut iterum edi-
ficetur iherusalem etc. Tripliciter exponi potest secundum paulum in iherusalem
Primo ab exitu secundum modum scilicet dei ad angelum gabrielem de quo dixerat.
Ab initio precum tuarum egressus est secundum modum. Secundo a xx^o anno regis ar-
taxerxis. quando precepit ut reedificaretur iherusalem. ut habetur in Neemie secundo
capitulo. Tercio secundum magistrum raymundum Martini ordinis predicatorum
qui et maximus inter latinos habitus est. quippe qui et ante conversionem

suam inter Judeos rabm^o extiterat. quersus demū ad fidem xpi. duo
 magna oposuit volumina p^ota iudeos. scz pugione xpianoz ac capiste
 rum Judeoz que parisijs Honorie ac salamanice habent. ac omni
 niter in cathalonia. qui spotū hunc a 2° anno zidqⁱ labu. i. sedechie re
 gis incipit in quo anno fmo ad Girmelab. i. Jeremiam egressus est
 et eiusdem xxix capto habet sic. Cum inceperint impleri in babilone
 septuaginta anni visitabo vos et suscitabo sup vos verbū bonū. et re
 ducam vos ad locum istum. in quo anno pmo exiit fmo adeo ad ite
 edificandum iherusalem. Confirmat Quia daniel sumit exordium
 ab illa p^ophetia Jeremie. Nam in principio illius capli noni dicit. Ego
 daniel intellexi in libris numerum annoz. de quo factus est fmo dmi
 ad jeremiam p^ophetam. ut oplerent desolacōis iherm septuaginta ani
 et posui faciem meam ad orandū deum Et fm istam op^outacōm deuenit
 usq^{ue} ad vltimam ebdomadam. in qua passio xpi consumata fuit. Ponat
 igitur ratio sic in forma. Post septuaginta ebdomadas annoz. ab exi
 tu fmonis 2° fm p^ophetiam danielis. sigillabit p^ophetia et cessabit visio. et
 veniet sanctus sanctoz. et interficiet messias. deficiet sacrificiū et obla
 tio. ac templum et ciuitas destruēt. Sed templū destruū est ac ciui
 tas et p^ophetia et visio sacrificiū et oblatio defecerūt iam mille quadrim
 gentis elapsis annis. igit et sanctus sanctoz eo tempe ē vnd^o. ac messi
 as interfectus. In translatōe terminoz hui^o p^ophetie nulla difficul
 tas est. nisi in illo termino ikkaret. qui interpretatur interficiet. Dicunt
 eim Judei q^{ui} ikkaret non interpretatur interficiet s^{ed} scindet. nam asserūt
 tempe destrucōis iherusalem quendam regem expulsū ut scissū fm do
 minū ut verificare possint. scindet messias. i. vndus rex tempe illo
 de hoc vide Nicholaum de lira sup danielē. Sed hoc falsum est.
 Nam messias ille interfici debet qui dicitur sanctus sanctoz. quo solū
 verus messias in lege pmissus intelligi datur. Qu aut hic terminus
 ikkaret p^{er} interficiet exponi debeat p^{ro}bat p^{er} tres textus vbi in eadem
 significacōe reperitur. Prim^o ponit in Hereschit. i. in libro Genes
 nono capto vbi sic habetur
 et statuam padū meū vobiscum et nō interficiet oīs carō

Va haqimoti et beriti ittechem velo ikkaret kol basar
 ultra ab aqs diluuij

hoc mi me hamabul

Itē Jēhesqel .i. ezechiel .xxj. in eādē significacōe pōitūz

Et inficiam in te l' de te iustū et impiū

Ve hichrati mimecha zadiq verasah

Item in libro regum qui incipit Dehamelech dauid saqen. fm nos at
libro tercio caplo .xvii. ita habetur

Et vocauit ahaf abdiam qui sup domū Et

3° reg. 18

Va gikra ahaf el hobad Jahu asser hal habbait Ve
abdia^s erat timēs dominū valde Et factū est in

hobad Jahu haiah iare et adonai meod Vaihi be
ificiando isebel phtas domi et tulit abdias

hachrit isebel et nebie adonai va ikkah habad Jahu
centū pphas et abscondit eos qnqgenos viros in deserto

meah nebiim va iabbiem hamisim is bammeharah
et pavit eos pane et aqua

vechiklam lehem vamaim

Ex quibz textibus pater. istum terminū ikkaret p interficiē acdpi
Vnde istis quatuor rōnibz pmissis in textibus fundatis qstat tempus
aduentus ipsius messie iam dudum pterisse. qd erat ppositū pbabile

Ontra istum Articulū arguūt Judei pbare volentes.
non pterisse tempus aduentus messie. ymo adhuc futu
rū esse Et pmo adducunt textum. Jeshajah .i. ysaie
scdo caplo. qui et in Odicha .i. in michea 2° habet cap
tulo qui talis est.

Et erit in nouissis diebus pparatus erit mōs dō⁹

yh 2°
zech 4°

Ve haiah be abarit baiaim nachon ih Jēh har bet
domi i capite moncium et eleuabit sup colles et fluent

adonai berofz beharim ve nissa miggebaot venaharu

ad eū oēs gentes Et ibunt populi multi et dicent

elaf kol haggoim Ve halchu hamim rabim ve omru
Venite et ascendam⁹ ad mōrē domi et ad domū dei iaqob

Lechu ve nahaleh el har adonai ve el bet elobe iahaqob
et doceb ic de vjs suis et ābulabim⁹ i semitis suis qz de
nos

ve iorenmu mi derachaf ve nelcha be orchotaf ki mi
zion exibt lex ⁊ vbu domi de iherusalem Et iudicabit

zion teze tozat vdbar adonai miruschalaim Ve safat
mē gentes ⁊ arguet up populos mēos et glabue
corriger

beni haggoim ve hochiah le hammim rabim ve chittetu
gladios suos i vomēs et lanceas suas i falces l i putas et nō
tozia

harbotam le itim va hanitotehem le masmerot ve lo
lenabt gēs ptra gētē gladiū ⁊ nō edocebue ultra ad plium

gissa goi el goi heret ve lo gilmedu hod milhama

Ex isto textu sic arguūt Iudei. Dico quia nō est adhuc visus mōs
dom⁹ domi sup colles eleuari sicut dicit pph⁹ ta tempe messie futurum
Secdo xpiani qui messiam venisse asserūt non dicūt. Venite ascendas
mus ad domū dei iaqob. s; eamus ad domū petri vel pauli. Tercio qz
tanta didē pax fūta tempe messie qz spate scidentur in vomeres. et
qz vltra gentes nō plient simul. Nūc autem tanta sūt arma in mūdo
quanta nūquam fuere s; et plia multiplicant in terza. igit pph⁹ ista
adhuc non est impleta.

Secundū Argumentū sumūt ex pph⁹ia Iesah Jah idest
ysaie xj capto vbi sic scribit de messia et euentu tempis eius

Et egrediet vga uel de radice pesse et ram⁹ de radice ei⁹
baculus ⁊ flos

Ve iaza hoter miggesah gissai ve nezer misarafaf

27

florescet & Et reforescet sup eū spūs domī spūs sapiende
 pululabit
 gifreh Ve nahah halaf ruah adonai ruah hochmah
 & intel spūs p̄siliū & fortitu spūs sciēcie et timoris domini
 lectus dinis
 vbina ruah heza vgbura ruah dahat ve girat adonai
 et odorabit in timore domī Nō fm visioz oclorū iudicab
 suorū
 ve haricho be girat adonai Lo lemaveh benaf gispot
 et non fm auditum aurū arguet & s iudicabit in iusticia
 suorum corripiet
 ve lo le misnah osnaf iochiah Ve safat be zedeq
 paupes et corrige in equitate māuetos terre Et p̄uaciet
 dalim ve hochiah be mischor le hanse erez Ve hicka
 terrā in sceptro oris sui & i spū labioz iustificet impiū Et
 suorū
 erez be schebet pif vbruah schefataf iamit rasah Ve
 erit iusticia cingulū lūborū ei⁹ et fides cōdorū renū eius
 baiab zedeq esor mātnaf ve haemunah esor halazaf
 et hitabē lup⁹ cū agno et pard⁹ cum edo accubab et
 p̄gnabiē
 Ve gar seef him ketes ve namer him gedi girbaz Ve
 vitul⁹ & catulus & ouis simul et puer puulus minabit
 begel vchfir v̄mri iahdaf ve nahar kathon nobeg
 eos et vitul⁹ & vrsus pascenē simul reforescet catuli eorū
 bam Vfarah va dof tirbena iahdaf girbezu ialdehem
 et leo quasi bos p̄medet paleas et delectabiē lactēs sup
 ve arieh kabbaqar iochal teben Ve sibasah ioneq hal
 foratē aspidis et sup cauernam reguli ablatat⁹ manū mitter
 suam
 bur paten ve hal meurat zifboni gamul iado hadad

non nocēbūt et non occidēt ī toto mōte scō meo qz repleā

Lo iarehu ve lo iashitu be chol har qodsi ki mallah
est terra sciēcia domī sic aquis mare cooperientibz

ha arez dahat adonai ka maim la iam mechazzim
et erit in die illo radix yesse qui stat in

Ve haiah ba iom habu schores gisai asser homes le
signū pproz ipm gētes reqrēt et erit reqes ei⁹ uel
sepulch⁹ eius

nez hamim elaf goim idrosu ve haitah menuhato
glā vel
glōsum
katōd

Ex quo sic arguūt Ihesus nazaren⁹ non legiē pculisse terzam virga
oris sui. Nec spū labioz suoz interfecit impium. Jē lupus nō est vi
sus habitare cū agno. Nec leo sicut bos paleas gmedit. que ōmīa fm
sensum lralem exponunt de tempe messie. sequit^r qz tempus aduentus
messie adhuc non pterijt.

Dista respondeo Et pmo ad argumenta

Ex pmo textu sumta. Dico. qz omnia que ibi narzatur
impleta sūt. Ad primū qd obiciē. Dico. qz eleuacio illa nō
sic intelligi debet. qz mons dom⁹ domī sup alios montes
fm situm localem eleuē. vel sup colles. s; fm dignitatē.
quia in ipso maiora ac nobilioza opa a deo fieri debebant & iam facta
sūt. qz in alijs montibz uel collibus facta fuere.

Ōs em zio sup mōtē zimai eleuatus est dignatē qz licz ī mōtē zimai lex
vet⁹ data fuit. ī mōtē tñ zio noua lex data ē. & h cāgiē ibi. v dī qz de
zio exibt lex. q noua lex digōz ac pfectior ac clarior ē veti lege clarior
in pceptis nobilioz ī pmissis. Jē ī mōtē zimai de⁹ solū p angelum dei
scēdit. p quem eciā lex vetus data fuit. In montem vero zion per
assumptam humanitatem psonaliter descendit. vbi pdicauit. et mirabi
lia multa fecit. vbiqz spm sandū in aplos misit. sic qz eleuacō montis zion
sup alios intelligi debet. Ad scdm Dico. Qz omnes credentes in xpz
p deuōem fidei ascendere in montem domī dicunt quia ipse xpūs est

mons de quo in sacharjah .i. in sacharia quarto capto scribitur. Quis
tu mons magne coram ierubbabel. Unde et fideles templa visitantes
ad domum dei iacob ascendunt. omnes enim ecclesie in honorem dei iacob
consecrate sunt sed ut discredo habeat templorum spiritualis deuotione certi ho-
mores sancti et hoc propter deum a sanctis plerumque nominantur. At licet
ille modus loquendi quo dicitur Ascendam ad domum dei iacob non sit apud
christianos in exercitio est tamen apud eos in habitu. Interrogatus enim quis
cumque ascendens in templum. verum vel ad domum dei iacob vel abraham
ascendat. profecto ad domum dei sanctorum omnium se ascendere facit.

Ad Tercium dicendum Quia propter maximam pacem que et ante et post
tempus aduentus christi in terra visa est. Dicitur non ultra exercebuntur
ad plium. Nam hoc dictio hominum que ultra interpretatur non capit hic pro
petuitate sed pro longa duracione. Et per textus sacre scripture probare vo-
lumus. Nam scribitur in libro Isidori quem nos genesim vocamus.
xxxij capto. et sunt verba angeli loquentis ad iacob.

et dixit mitte me quia ascendit auroa et dixit non
sed angelus ad iacob

gen 32

Va iomer salheni ki halah hassabar Va iomer lo
dimittam te nisi benedixeris mihi et dixit ad eum

assallechacha ki imberachtani Va iomer elaf
quod nomen tuum et dixit iacob et dixit non

Mah schemecha Va iomer Iahaqob Va iomer Lo
iacob vocabitur ultra nomen tuum sed israel quia fortis
fuiisti

iahaqob ieamer hod simcha ki im yisrael ki saritab
cum deo et cum hominibus et viris preualebis

him elohim vehim anasim iatuchal

Ecce angelum dicentem ad iacob quia ultra non vocabitur iacob. vbi ille
terminus hoc ponitur. Et tamen statim eodem initinere et eodem libro. f. xxxv
capitulo iterum vocatur iacob. vnde sic ibi scribitur

et dixit deus surge ascende bethel et habitabis ibi et

gen 34

Va iomer elohim kum hale bet el ve sheb scham va

fac ibi altare deo apparēti tibi ī fugiendo te

baseh scham misbeah le el hanireh electa te bozbacha
a facie elau fr̄is tui et dixit iacob ad domū suā et

mippene besaf abicha Va iomer iahaqob el | beto ve
ad oīe quod secum

el kol asser himmo zē

Ex quo patet q̄ licet sibi didum fuerit ab angelo non hoc vltza vo
caberis iahaqob. itē tñ vocatus est. sine magni tempis lapsu. s; et in
scripturis sepiissime nominat iacob. Per alium q̄ textum idē
probabim⁹. Nam circa nos quarta regum sexto. s; in aut̄ hebreos qui
non in sū vnū librum regum ponūt. incipientē ibi De lamelech dauid
saqen zē. Rex dauid tenuerat qui et 3⁹ arca nos habetur. p̄mos
aut̄ duos sub vno p̄textu scriptos intulant libzū samuelis. ita scribit̄
et dixit rex israel ad eliseū cū vidiss; eos nūq̄ p̄cūcēs

Va iomer melech ysrael el elisah bi roto otam Na akkeh
p̄cūcā p̄r m̄ et dixit nō p̄cūcias nūq̄ ip̄os captuasti

4° 2^a 6°

akkeh abi Va iomer lo takkeh ha asser sabitah
in gladio tuo ⁊ in arcu tuo ut tu p̄cūcias pone panem

beharbecha vbqassetecha attah makkeh Sim lehem
⁊ aquam coram eis ⁊ p̄medāt ⁊ bibant et vadant ad

ymaim libnehem ve iochlu ve issetu ve ielchu el
dominū suū et p̄pata ē eis refectio magna et p̄medēt

adonehem Va gichreh lahem kerah gedolah va iochlu
et bibeēt ⁊ dimisit eos et inierūt ad dominū suū et nō adiecerūt

va issetu va isallehem va iechlu el adonehem ve lo iazfu

vltra lattrūculi sirie aduētiōū in terrā ysrāel et factū est

hōd iedude aram labo be erez ysrāel Vaihī
post hoc et aggregauit benhadad rex sirie omnem

aharechem va ikboz ben hadad melech aram et kol
exercitū suū et ascēdit et obsedit super samariā

mahanehu va iahal va iazar hal somron

Notandū fm hystoriam q benhadad melech aram .i. rex sirie pugna
uit contra ysrāel .et misit exercitū suū curus et equites ad capiendū
eliseum ppham .quia omnia secreta regis aram et obsidiones p visu
ognitas .regi ysrāel manifestabat . Orante autem eliseo .eos qui missi
erant a rege sirie ad se capiendū deus cecitate percussit . Quibz dixit
eliseus .non est ista ciuitas et via quā queritis . Venite ostendam vob
virum quem queritis .et duxit eos in somron .i. in samariā .Et itez
eo orante apti sunt oculi eoz . videntesq se in samaria esse .timuerunt
valde Et dixit rex ysrāel ad eliseum ut sup . Ex quo habes q cū
in textu dicatur .et non adiecerūt hōd .i. vltra lattrūculi sirie ad veni
endū in terrā ysrāel . cum statim nullo medio in textu sequat q bens
hadad rex aram .i. sirie qui priores miserat aggregauit exercitum et
ascendit et obsedit samariā que capitalis erat ciuitas terre ysrāel .
Nique pfecto istam didiōm hōd que vltra interpretatur nullomō pe
tuitatem significare Alias textus allegatos falsos fatuaris necesse est

Ad secundum Argumentum eoz quod ex Iesah Jah

.i. ex ysāia xi capto sumit . Respondeo Q cum ille textus de messia
exponatur totus impletus est in aduentu Ihsu nasarem veri messie .
Nam ipse dominus . Ieschuah hanozi .i. Ihsus nasaren⁹ . a virgi
ne matre angelo nūciante pceptus . in pmo instanti omni vte ac gra
repletus exstite . Ipse etiā terrā .i. homines terrenos percussit vga
 .re orredione ozis sui . vicia ac ydolatriā in toto mūdo extirpando fir
dem q vniū ac veri dei in corda hoīm inferendo . Et spū labioz suoz
interfecit impium satan .i. dyabolū eum a cordibz hoīm fugando iniqui
bus p infidelitatē vivebat .i. opa vite exercebat . Ne vero dū mēcio
de co hīc adione alium ferocium ac mitium fit . fmōnem methecforicum

familiarē satis scripturę sacre noueris pradicari • quo mores hoīm
p naſas animalū deſcribi ſolent Per leonem namq ac lupū . aut par
dum aut vrsū . cū vitulo ac oue paſcēdos . non niſi p tertes feroces
q cū homīb deieſe p dīcōis . verbo vitę alēds intellige In lvi^o rei
ſignū ſubdiē . Quia repleta eſt terra ſcīa dñi ſicut aquis mare coopi
entib Conſtat aut leones vrsos aut lupos ſcīa dñi mīme repleti poſ
ſe . Q aut mores hoīm p alia irzōnabilia in ſacra ſcriptura aliquā
do deſcribanē . patet ex libro Iſdereſchit . r ex libro Genēſis xlix ca^o .
Catul^o leoīs iuda^h a preda fili aſcēdiſti reſcēſ accubui

Gur arie^h ie^hudah mi teref benⁱ halitah karah rabaz
ut leo & ut leena q^s rſuſcitab^t eū Et Iſſachar aſinus
mi ſi

9^{ca} 49

ke arie^h vchlabi mi iekimennu Iſſachar hamor
fortis accubās inter terimmos Et fiat dan coluber
infra

garem robez ben hamispetahim Jebi dan nahas
ſup^a via ceraſtes ſup^a ſemita morde^s ungulas & plantas

hale dere^h ſeſifon hale ozah hannosech hikkete
equi vt cadat aſcēſoz ei^o i^otroſū Et Maſtali ceruus
infra

zuz va ippol rochboh achor Maſtali aialah
emiſſ^o & dans eloq^a pulchri Et Iſſimiamin lupus
emiſſari^o tudis infra
ſelobah hannoten ymre ſafer Biniamim ſeeb
rapax in mane pmede pda et in velpē diuidet ſpolia

gitrof baboqer iochal had ve la heref ieбаллe^q ſalal
Item i libro Oſſile ſchelomo ben dauid . r In libro puerbioz xxvii
capitulo ita habetur .
Ileo rugiens et vrs^o efurēs pnceps impi^o ſup^a pplm paugem

Arī nohem ve doſ ſoquek moſel rafah hal ham dal
Ite in Jebelgel . r Ezechiele xxxiiij capto ita habet

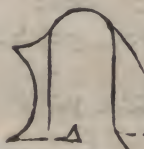
ez^{ca} 39

Et vos grēges oīes pascue mee hoīes vos ego
ma

Ve atten zoni zoni marhitī adam attem ani
deus vester dicit domi⁹ deus

eloēchem neum adonai elohim

Ecce q^d p leones et vrsos mali. p oues vero bēni in scripturis designā
tur. qui omēs sciencia domi qua repletus est totus mūdus simul pascū
tur. Sed et radix iesse stat in signū populoz. et ipse messias qui de p
genie est Cissai. et yesse ex semie dauid ortus scdm carnem. quē gē
tes requirūt. Iudei vero abiciūt. Et factum est sepulchrū eius gēscuz
p potētem ipsius ex eodem resurēctōm. ac angelicam visitacōm. Ex
hys patet gra nos factaz solucio rōnū

 Vnc quartum principale pbandum venit gentem vide
licet Judaicam a deo reprobam esse. Paucos q^d hac ex
gente. a messia eligi debuisse. Cui⁹ rei occasione. hūc p
mo adduco textum IesabJah. et psaie. et est primum ca
pitulum

Viso psaie filij amoz qm vidit sup iudam

yh p

Hason iesabiabu ben amoz asser hasab hal iehudah
et iherusalem in dieb iose iotam abas et ezechie

viruschalaime bi me husiabu iotam achas ve hiskiah
regum iudab Audite celi et ausculta terra quia

malche iehudah Simhu schamaim ve haasini erez ki
domi⁹ loquit⁹ filios magificaui et exaltaui et ipsi

adonai dibber banim giddalti veromanti vehem
spreuerūt me et Cognouit bos possessore suū et asinus psepe
derelinjūt me

pashu bi Iadab schoz konehu ve hamoz ebuz
dñi sui pfraxel nō agnouit pps me⁹ nō intellexit Ve genti

behalaf gisrael lo iadah hammi lo titbonan Doi goi

peccatrici p[ro]p[ri]o graui t[em]p[or]e iniquitate sem[per] malo t[em]p[or]e neq[ue]m filijs
 grauato
 botte ham kebed hauon serah merehim banim
 destructozib[us] derliqrūt dominū irrita sandū israhel
 t[em]p[or]e sceleratis uer[um]t[em]p[or]e
 masbitim hasbu et adonai niazū et kedos gisrael
 alienati sūt r[etro]sū sup[er] quo p[er]cuti addētes p[er]uaria om[n]e
 donē
 nasou aboz Hal me tukku tozifu zarah kol
 caput lāgudū et om[n]e cor merēs a plāta t[em]p[or]e pedis et usq[ue] caput
 a palma
 ros[er] lecholi uechol lef dauai mi kaf regel va had ros[er]
 nō i eo sanitas vulnus et liuor et plaga tumens nō
 en lo metom Pezah ve habura vmakha teriah lo
 ligata et non medicata et non limita in oleo Terze v[er]e
 soru ve lo hubasu ve lo ruckecha basamem Arzechem
 deserte ciuitates v[est]re succēse igni Regionem v[est]ram
 schemamah harechem serufot es admadchem
 coram vobis alie[m] p[ro]medūt eam et desolatur
 lenegdechhem scharim ochlim otam vsmamah
 sic in subuersio[n]e extraneo[rum] Et derelinq[ue] filia zion sic vmbra[m] m[ort]uorum
 kemappechah scharim Ve notrah bat zion kezukkah
 i vinea sic tuguriū i cucu[er]ario sic ciuitas vastata Nisi
 bekaren kimluna bemiklah kehiv nezurah Lule
 domin[us] exācitūū r[eli]q[ue]rit nob[is] semen s[ed] paucū sic zedom
 adonai zebaoth hotir lanu sarid kimhat kizdom

facti sum⁹ sic hamorah afflicti fuissē⁹ Audite vbu domi

baginu ke hamorah daminu Simbu debar adonai
pripes zedom auscultate legem dei nri pklus gomozre

kezine zedom haafinu torat elohenu ham hamorah
Ad quid mihi mlti victimaz vraz ait domin⁹ scilicet sum
tudo

Lamma li zof sischechem iomaz adonai sabah
holocau arietu et adipe pigui et sagne vituloz et agnoz et
sta
holot elim ve helef meriim ve dam parim vchbasim ve
bircorum no volui cu venitis ad videndu facie mea quis

battudim lo hafazti ki tabou leraot panai mi
reqrit ista de mambo vris sculcates atria mea ne adiciatis

bikkas sot mi iedchem remoz hazeraí Lo tozifu
ad offensu sacrificiu frustra icessu ab hoiauo e mihi kalēde t
mēses

habi minhat saf ketoret tohebah hi li hodes ve
sabbatu ex clamacōes non feram vami cet⁹ vestri kalēdas vras

sabat qero mikra lo vchal auen vahazarah hodsechem
solēnitates vras odiunt aia mea fca sūt mihi molesta laborau
omohadechem sanah naffi haiu halai lattorah nileti
sustines i extēdēdo palmas vras auertā oculos a vobis
vos meos

neso vbparischem kapechem ablim henai mikem
etiam cum mltiplica orom neqqz exaudiam manus vestre
ueritis

Gam ki tarbu tesilah eneni schomeah iedechem
sagne plene sūt lauemi mūdemi auferte malum

damim maleu Pahazu hissaku baziru roah

opum vestroz a facie octoz meoz q̄sehte malignari discite

mahalelechẽ mineged henai hidlu hareah Limdu
bñfacẽ r̄quire iudiciũ bñficatẽ obp̄sũ iudicatẽ pupillo p̄gna
te

hetef dir̄su mispat asseru hamuz listu iatom ribũ
p̄ vidia Venite nũc et arguite me dicit dominus

almanah Lechu na ve niuachbah iomar adonai

Ex isto textu patet q̄m magna peccata etiã tempe Jesah Jah .i. plaie
in populo iudeoz latuerint aut sosome et gomorre pene similes fuerit
nisi domin⁹ reliquisset eis semẽ in aplis videlicet ac xpi discipulis qui
ex gente hac ortum habuerũt. Patet et orõnũ despectio ac reiectio ho
stiaꝝ que placacõis remedia esse poterant. Quid restat nisi toti⁹ gẽ
tis irremediabilis reprobacõ. Secund⁹ textus ad idẽ pbandũ

Ex eodem sumit̄ p̄pha .et est quintũ capl̄m vbi sic habet̄.
Cãtãbo nũc dilco meo cãtẽũ dilci mei vinee sue Vineã fca est

Assiria na lididi sirat dodi le charmo kerem haiah
dilco meo in cornu valk l̄ filij p̄guis Et sepiuit eam
uk olei

lididi begeren ben sãmen Vaihassegehu
et ex petrauit eã et plantauit eam sarmẽtũ et edificauit turrim

vaizaqquelehu vagittabehu sozek va gibben migdal
in medio ei⁹ et etiã torcular scidit i ea et expectauit ad faciẽdũ

betocho ve gam iegef hazef bo vaiqaf lahafot
vias et fecit labruscas Et nunc habitatoz

hanauim va iahah behusim Ve battah ioschef
iherusalem et vir iudah iudicatẽ nũc inẽme et inẽ vineam
meam

ieruschalaim ve is iehudah listu nah beni vben qarmi

quid ad faciēdū vltra vinee mee et nō | feci in ea An q

Maḥ labasot hoḏ leḥarmi velo haṣiti bō maḏuah
exspectaui ad faciēdū | vvas et feci labzuscas | Et hoc

kiueti lahasot hanauim va iahas beusim Ve attah
ostēdam nūc vobis qđ ego faciā vinee mee Auferam

hodiaḥ na et chem et asser ani hoṣeḥ leḥarmi hazer
sepē eius et erit in direpcōm diruam macerā ei et erit

mesuccato ve haiaḥ lebaer paroz gedero vebaiāḥ
in sculcacōm Et ponā eā destam nō putabiē et non fodietur

le mirmaz Ve assitehu battah lo issamer velo iehader
et ascēdet l' cre | tribul^o et spina | et sup^o nubes mādabo
fecit

ve halah samir va sait ve hal behabim azaueh
ne pluant sup^o eam ymbrem qz vinea domini exēcituū | dom^o

mehamtir halaf matar ki kerem adonai zebaot bet
israhel et vir uida germen delcōnū suaz | et expectauit p

yisrahel ve is iehudah netah sahasubaf vaiqaf le
iudicio et ecce plaga l' p iusticia et ecce exclamatio
iūctas

mispāt ve hinne mispāl lizdaka ve hinne zabaqah
Ex ista auctoritate hēs qđ de^o vineā suā .i. domū yisrahel ampli^o colē
non vult. quam desolari voluit eruitqz macerā pteāōis sue. factaqz
est in sculcacōm bestiys idest demonibz qui p infidelitatē in ipso hīc ant.
nec amplius eam pluuiā gracie sue hūētare vult. quid ex isto nisi do
mus yisrahelice re p baco apparet. Tercius ad idem pbandū ad
ducit textus. ex pnoiato ppha octauo capto vbi sic habet.
qz hec dicit domin^o sic in forti manu et erudiuit me

7h 8°

ki koh amar adonai ke besqat haiad ve gizreni

ad nō eūdū in via populi huius dicens non dicatis

millechet lederech baham hasseh lemoz Lo tomru
iuracio omne qđ loq̃t populus iste iuracō et

kescher lechol iomar baham hasseh kascher ve et
timorez | nō timeatis et nō pauetis dominū exercitū ipm
eius

morao lo tīru ve lo taarizu Et adonai zebaot oto
sanctifica | et ipse timor vester et ipse terroꝝ vester et erit
te

taqdifu ve hu morachem ve hu maarizchem Ve haiah
in sanctifi | ⁊ i lapidē offēsiōis ⁊ i petrā | scandali duabo domibꝫ
cacōm

lemiqtas vleben genef vlxur michsol līfne bete
ysrahel i laqū ⁊ in ruinā hītantibus iherusalem et offendēt

ysrahel lefah vlmoges le ioschef ieruschalaīm Ve chaslu
ex eis plimi ⁊ cadēt et ptererent et irredēt et capient

bam rabbim venaflu ve nis baru ve noqfu venilqadu
liga testimoniū sigilla legem i discipulos meos Et expectaui

Zor tehudah hatom torah belimbudai Ve hikketi
dominū abscedentē faciē suā de domo iacob et expectaui eū

adonai hamaztir panaf mi bet iahaqob ve quieti lo
Ecce ego et pueri mei ut di | quos dedit mihi dominꝫ
scipuli mei

Idinne anochi ve hailadim asser natan li adonai
in signa ⁊ in porteta in ysrahel de cum domino exercitū

le otot vlmofstim be ysrahel me him adonai zebaot
hītare in mote zion Et cū dixerint ad vos querite

basochen behar zion Vechi iomru alechem dirsu

a fitonibus et a diuinatoribus stridentibus in

el haobot ve el haggidehonim hamzafzefim ve
in catacoibus *Quid non populus a deo suo requiret*

hammahgim *Idolo* ham el elohaf gidros
pro viuis et mortuis ad legem et testimonium si

behad bahagigim el hametim letorah ve lithudah im
non dixerint secundum verbum hoc quod non ei lux matutina et

lo iomru kaddabar hasseh asser en lo sahar *Ve*
transiens super eam corruet et esuriet et erit cum esurierit et

habar ba niqse ve rahef ve haiah ki girhaf ve
irascetur et maledictus regi suo et deo suo et videbit sursum

hithkazaf ve kilkel be malko vbelohaf vfanah lemahlah
et ad terram ituebitur ecce tribulatio et tenebre desolatio

ve el erez iabit ve hinne zarah va haschecha mehus
angustia et caligo persequens quia non euolabit de ipsa

zuqah va afelah menuddah ki lo muhaf la asser
angustia sua

muzak lah

Ex isto textu quinqz eliciunt per ordinem. Primum. Quia licet dominus ex
exercitu sit in sanctificationem simpliciter. scilicet omnibus volentibus et in eum cre
dentibus et eum diligentibus. Tamen erit in lapide offensiois et in peraz
scandali duabus domibus israel. quia domus israel diuisa est in duas do
mus scilicet in domum iuda et domum israel ut habet tercius regum xij capitulo
et cadent et sterentur. Secundo notat electio discipulorum messie ibi liga
testimonium sigilla legem in discipulos meos. Et infra. et sunt verba
messie. Ecce ego et pueri ut discipuli quos dedit mihi dominus in signa
et in portenta in israel. a cum domino exercitu qui habitat in monte

zion. fuerunt quidem petrus et andreas dati in signa et portenta in is-
 rael. Tu. quia rustici ac in dodici. dodici legem interpretati sunt. Tu. quia
 impotentes potentissima signa ac miracula in forti manu domini exercu-
 ere. Tercio notat execratio ac reprobatio domus iacob. ibi et sunt ver-
 ba prophete. Expectavi dominum qui abscondit faciem suam a domo iacob.
 et expectavi eum. ubi ex reduplicacione huius verbi expectavi lo-
 ga temporis extensio huius execratiois notatur. durat quippe a primo messie
 sue aduentu usque ad secundum pene aduentum eiusdem ad iudicium videlicet.
 hoc est ad nouissimam partem temporis nouissimi qua quertendi erunt ex
 predicacione enoch et elie. Quarto. deitas messie fidelitasque discipulorum
 aliorumque in ipsum credentium notat. et sunt verba prophete loquentis ad eos qui
 credituri sunt ex gentibus qui quondam fructibus ydolorum occupati fuerant.
 et dicit. Et cum dixerint ad vos. quere aphetonibus et diuinis. qui
 strident in cantationibus suis. Respondet peris propheta. Numquid non po-
 pulus a deo suo. et a messia requiret visionem per viuis ac mortuis. ad
 legem et ad testimonium. et non solum requiret populus messie ab ipso de
 visione vel reuelacione sed etiam quam legem et que testimonia suare et
 quomodo suare debeat. ubi noua lex danda per messiam notat. Nam prima
 et vetus ligata et sigillata in discipulis messie prebeatur. ut ipsis dicitur
 at qui ex gente iudeorum crediderant exceptis. ab alijs per eos doctrinam
 credentibus lex vetus ac testimonia minime exerceri sinant. Quinto no-
 tatur reprobatio cuiuscunque non credentis ac non dicentis corde secundum ver-
 bum hoc. unde subdit. Quod si non dixerint secundum verbum hoc sed messiam
 esse deum a quo requirenda sit visio. ac declaratio legis ac testimoniorum
 non erit sed messias eis matutina lux. Et transibit per eam sed lucem fidei
 quisque non credentium. vel ipsa domus israel habitando inter christianos ac
 fidem christi predicari audiens non quidem manens in ea sed per eam transiens.
 et corrumpet non credendo. quia sermones quos audiunt non in salutem sed
 in ruinam eisdem sunt. et esuriet sed domus israel. verbum dei quia scu-
 piscunt panem. et ipsum messiam in genere. quia desiderant eiusdem adue-
 tum licet in applicacione errant. quia non credunt eum venisse sed venturum
 esse. et cum esuriet irascetur sed populus israel. per in pacenciam pro
 tractationis temporis aduentus eiusdem quem adhuc futurum credunt. unde in
 patienter expectant et irascunt. Et maledicet regi suo. et vero messie
 nostro videlicet christo Iesu. et deo suo. quia ipse est verus deus et suus
 et noster. licet ex ignorantia hoc faciant. quia si cognouissent nunquam
 dominum glorie maledixissent. Maledicunt quidem Iudei dominum Iesum

nam quendā libellū sponſerunt qui in titulatur per eos . iſer tol dot
 jehoschuah hanozeri . i. liber generacōis Jēſu in ſtabilis in quo libello
 nuſquā niſi impiū ac ſcelezatū eum nominant quem et aſſerūt a men
 ſtruata matre p adulterium scepum . ac a quodā alio adum ſodomiti
 cum paſſum . hęc et alia nefandiſſima in eum mēdaciter sſingūt . qui bō
 regem ſuū ac deum cottidie maledicūt . ¶ Hoc ſcelus nefandiſſimū uide
 oꝝ maximā cauſam puto cur execacō ac p duracō eoꝝ in tñ a domio
 deo perabiē . & extendiē licet multa falſo zelo dei affecti ſuſtineant quo
 nō in merito . diuina grā illumīandi foꝛent ac ad veram fidem xpī vo
 candi . Subdit autē ppheta penas peſſimoꝝ iudeoꝝ xpī ac matrē ſuaz
 maledicēciū . et dicit . Et ſc; de mus yſrahel . ſuſpiciet ſurſi . et ad terrā
 intuebiē et ecce tribulacō & tenebre . & deſolacō anguſtia et caligo p ſe
 quens & non poterit euolare de anguſtia ſua

Quarta Auctoritas ad idem ſonans ſumitur ex eodē proſ
 pheta capto xli .

p̄mus ad zion ecce vobiscum et ad iheruſalē euāgelīſtam

Yſon lezion hinne hinnam ve liruſchalaïm mebaſſer
 dabo et vidi & nō vir et ex eis & nō sſiliari⁹ et

etten Va ere ve en is ve me elle ve en iobez ve
 interroga | & rñderet verbū Ecce omēs vani certe
 tus

effallem ve iaſibu dabar ben kullam auen efēz
 opa eozum vēr⁹ & in aīa ſimlacha eoz | Ecce | ſu⁹ meus

mahaſehem ruah vattohu nizkehē ben habdi
 ſuſcipiā eū elēs me⁹ volūtauit | aīa mea | dedi ſp̄m meū | ſup eū

etmah bō behiri razta naſſi natattī ruhi halaf
 iudiciū gentibus pferet

miſpat laggoim iozi

¶ Iſiquet ex hoc textu paucos credituros ex p̄p̄o iudaico in xpī qui
 euāgelīſta datus eſt a p̄mo . i. a deo . ¶ autem euāgelīſta hic ſit meſ
 ſias . habes ex verbis dei loquentis . de ip̄o Ecce ſeruus meus ſuſcipiā

eum electus meus etc. et subdit iudicium gentibus proferet. in quo vocatio
gentium notat. iudeis derelictis. Nunc ad idem probandum adducit
textus ex Eirmeiahu .i. ex Jeremia. qui tercio capto ita in verbo do
mini loquitur.

Cōuer| filij reuertētes dicit dñs qz ego neglexi
tmi Jeroi⁹ dñatus sū
Subu banim sobabim neum adonai ki anochi bahalti
vos l i vob et assumam vos vnum de ciuitate et duos de

ve 3°

bachem ve laqahiti etchem ehad mehir vsnaim mi
agnacōne et introducā vos in zion et dabo vobis

mispahah ve hebeti etchem zion ve natati lachem
pastores fm cor meū et pascēt vos sciēcia et doctrina

rohim kelibi ve rahu etchem debah ve kasqel
Et erit qñ multiplicati et creueri in terra in diebus
fueritis

Ve haiah ki tirbu vfritem baarez baiaimim
illis dicit dñs non dicent vltra archa testamenti

haemmah neum adonai lo iomru hed aron bñt
domini et non ascendet sup cor et non recordabūt e⁹ et non

adonai ve lo iahaleh hal leb ve lo iskeru bñ ve lo
reqrēt et non facient vltra In tpe illo vocabunt

ifqodu ve lo iehaseh hod Ba het hahi gikrehu
iberusalem solū domini et aggrega ad eā omēs gentes
bunt

liruschalaim kizze adonai ve nikfu elaf kol baggoim
in nomine domi in iherusalem et non ambulabūt vltra

le schem adonai liruschalaim ve lo ielchu hod

post fuitatem cordis eorum pessimam

ahare scherirut libbam harah

Ex quo patet quod unus solus de ciuitate et duo de agnacione saluandi erant et adducendi in iherusalem ad speculam scilicet fidei. Nec iste textus potest ex poni de reuersione populi ex captiuitate babilonica quia post reuersionem illam archam testamenti domini habuerunt et eam nominauerunt veritatis eiusdemque recordati fuerunt. scilicet intelligendum est de captiuitate hac in qua sunt saluo meliori iudicio sub qua non licet recordari arche testamenti veteris habentibus testamentum nouum. neque quidem ultra vel instigare cogitacione minima licet ad faciendum archam testamenti mortuam habentibus archam testamenti viuam scilicet messiam in qua lex diuina perfectissime continetur. Sub hac etiam captiuitate omnes gentes dicunt Iherusalem soli um domini scilicet fuisse quia quondam solus notus in iudea deus nunc autem et inter gentes notus non etiam amplius post fuitatem cordis sui pessimam et per ydolatriam ambulant que pessimum vicio est. Nam a tempe messie totus mundus ab errore ydolatrie conuersus deum unum agnouit. Ex quo patet quod pauci ex gente iudaica per messiam conuertendi erant per veritatem sui agnitionem ac veneracionem

Sexta ad idem Auctoritas ex propheta eodem sumitur xvi capitulo ubi sic habetur

Domini fortitudo et robur et refugium in die tribula ad te
mea meum meum cionis

Adonai huius omnia huius omnia huius beiorum zarab elecha
gentes venient a finibus terre et dicent certe mendacium
vere

goim iacobu me afze arez ve iomru ach seker
possederunt pres nri veritatem et non in eis utilitas Numquid faciet

nahalu abotenu hebel ve en bam mobil Na iahaseh
sibi homo deos et ipsi non deus Idcirco ecce ego

lo adam elohim ve hemmah lo elohim Lachen binneni
ostendam in vice hac ostendam eis manum meam et

modiham tepaham hasot odihem et iadi ve et

fortitudinē | et scient qz nomē meū domin⁹ | peccatum
meam
geburati ve iadhu ki schemi adonai Mattat
mdah scriptum ē | cū stilo ferreo in vngue adamantino

Jebudah ketubah te het barfel te zipporen samir
exaratum sup latitudie cordis eoz | ⁊ i cornib⁹ ararum suaz

haruschah hal luah libbam vlkarnot miskehotehem

In ista auctoritate pmo notat vocacō genciū . p deum ⁊ eaz querio
ab idolatria. Secūdo rephago notat Judeoz in hoc qd dicit peccatū
uda . scriptum est stilo ferreo in vngue adamantino . vnde in debile ē
qd finalis impenitentie ac rephacōis gentis hui⁹ efficax est argumen
tum . Qd si ad omnes has auctoritates adductas . Responderit non
loquos pphetas de hac in qua nūc sūt captiuitate s; de captiuitate ba
bilonica . ⁊ de peccatis illam pcedentib⁹ . qd tñ vero in gloriā est cū ista
maior decuplo pterita sit captiuitate qua in babilone detēti fuerāt Et
q ista ptermittit de pma persepe mencōm pphete faciant non verisimile
est . Dicta eim pphetaz statim totius populi generalem in . vtraq; de
scribunt captiuitate . et maxime in ista . quam et maior pcessit culpa .
puta veri messie interfecio iniusta . Vel saltem hanc quam ex Oas
lachi . ⁊ ex malachia adducam auctoritatē mīme inficiari possūt . q vlti
mus existens pphetaz . in iherusalem post ascensū ysrlis de babiloni
ca captiuitate de abiectioe ysrl ac genciū vocacione clarius loquitur
dicens . Capto primo .

nō mlti volūtas in vobis dicit domin⁹ exēctūū ē munus

En li hefez bachem amar adonai zebaot vminhah
nō volo de maib⁹ vris | qz ab ortu solis usq; ad occasū

mlti p

lo erzei mi iedchem ki mi misrah schemes had meloo
magnū | nomē meū | in gentib⁹ ⁊ in omni loco cremaē ē thuri
ficatur

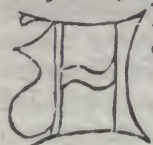
gadol schemi baggoim vbchol makom muktar
oblato nomi meo | ⁊ donū decorum qz magnū nomē meū

muggas lisini vminhah tehorah ki gaddol schemi

in gentibus | dicit dominus | exercituum

baggoim amar adonai zebaoth

Quid clarius hoc dicto ultimi pphete etiam post babilonicā captiuitatem p̄palato in quo ⁊ abiectionem ysr̄aelis refutationem sacrificij qđ expiationis peccati gratum medium erat. uocacōm latitudinis genciū noui sacrificij ac puri acceptam deo oblationem. nullo limitatā loco. s̄mōe pluado toti notificauit mūdo. Patent hys ex dictis gencium uocacō ac Iudeoz rephacio

Quantū principale quod de dacione noue legis ac ab olicione ueteris mencōm facit accedimus pbandum. Cuius occasione p̄ moti istum p̄mo JermeJah. i. Jeremie adducimus textum. tricesimo primo capitulo scriptum

Ecce dies ueniūt | dicit dominus ⁊ scindā ut feriam

ve 31

Domine ianīm baīm neum adonai ve charatti
domui | ysr̄ael et domui iudah testamētū | nouū non

et bet ysr̄ael ve et bet iehudah berit hadasah Lo
s̄m testamētū quod scidi cū | p̄ribz eoz | ī die cū p̄fortauī

chaberit asser charatti et abotam beiom ebesiki
man⁹ eoz | ad educēdū | de terza egipti quod ipsi
eos

beiadam le hoziām me erez mizraim asser hemmah
irritum | padum ⁊ | et ego neglexi eos dicit dominus
fecerūt testamētū

heferu et berit ve anochi bahalti bam neum adonai
qz hoc | padū ⁊ testamētū | quod scindā filijs ysr̄el post

ki sot habberit asser echrot et bene ysr̄ael abare
dies istos dicit domin⁹ dabo legē meam

baianim haemmah neum adonai natati et torati

ī medio eorū et sup̄ corda eorū scribam eā et ero

beqirbam ve hal libbam eebtabennah ve hagiti
ipsis in deum et ipsi erunt | mibi ī p̄p̄m Et non

lahem lelohim ve hemmah igiu li leham Ve lo
docebūt vltra vir p̄ximū suū | et vir fr̄em suū dicens

ielammedu hōd is et rebehu ve is et achif lemoz
agnosce dominū q̄ omnes agnoscēt me a minimo
dehu et adonai ki chullam ied̄u otti le miq̄etaram
et vsq̄ ad maximū dicit domin⁹ q̄ p̄p̄iabor miq̄ratū eorū

ve had gedolam neum adonai ki eglah la hauonam
et p̄ccorū suorū nō r̄cordabor āpli⁹ hoc dicit domin⁹ dans

vlhatatam lo eskor hōd koh amar adonai noten
solam ī lucē diei p̄apiens lune et stellis

schemes leor iomam hukkot iareah vechochabim
ad illu | noctem ēbans mare et sonant fluā⁹ ei⁹ dominus
māndū

leor lailah rogah haīam va iek̄mu galaf adonai
exercitūū | nomē eius si defecerit p̄cepta ista
sez noua et p̄cepta nō p̄filia

zebaot scheme Im iamufu hahukim haelle
a facie mea dicit domin⁹ eā semē isrl̄ deficiet

millefani neum adonai gam serah ysrael ḡl betu
de essēdo gēs corā me oīb⁹ diebus

mih̄iota goi lefanai kol haīam im

Ex hac p̄phetia patet deum velle pacisci nouū fedus et aliud q̄m illud
quod pepigerat cū patrib⁹ in mōte sinai q̄m eos de terra egipti eduxit

padum quidem primum in carne sculptum erat per circumcisionem. Pa-
cium autem nouum permittit se sculptum in corda hominum et hoc per baptismum.
Quod autem illud tempus preterit huius signum est quod non amplius vir do-
cet primum suum dicens agnosce dominum quia omnes agnoscunt domi-
num dimissa ydolatria ad quem extirpandum Christus venerat. Nouum
istud padum est nouum testamentum in sacramentis per messiam institutis fir-
matum quod primo padum nouum secundo legem notat. Super quo gminatur
dominus dicens. Si defecerint leges iste et noui padum coram me ita ut non
suauiter fuerint quia antiquam legem irritam fecistis tunc semine ysa-
rah deficiet ut non sit populus coram me omnibus diebus quemadmodum in
prophetia cernimus quia defecit semen ysa-rah de essendo populo. disper-
sum enim est in omnem plagam mundi ac in captiuitatem redactum.
Legem etiam nouam per messiam danda Iesaias et ysa-rah uaticina-
re secundo capitulo dicens.

Verbum quod uidit ysa-rah filiis amos super iudam

Waddaber asser hasa iesahiabu ben amos hal iekudah
et iherusalem Et erit in nouissis diebus preteritus.

uirschalaum Ve haiah be abarim haiaim nachon
erit mons domini in capite montium et eleuabitur

ihieh har bet adonai be ros heharim ve nissa
super colles et fluent ad eum omnes gentes Et ibunt

minggebaot ve naharu elaf kol haggom Ve halchu
populi multi et dicent Venite et ascendam ad montem

gom rabim ve omru Lechu ve nahaleh el har
domini et ad domum dei iacob et docebit nos de uis suis

adonai ve el bet elohi iahagob ve iorenmu miderachaf
et ambulabimus in semitis suis quod de zion exibit lex et uerbum

ve nelchah be orhotaf hi mi zion teze torah uobis

domini de iherusalem

adonai miruschalaim

Vides quomodo propheta in nouissimis diebus exiturā pōit de zion legem non quidem veterem que de monte zion exierat igitur nouam per messiam promulgandā in monte zion Exiuit igitur lex noua de monte zion quia messias eam ibi verbis declaratam signis etiam veritate diuinam attestantibus corroborauit. Ipse etiam messias in monte zion spiritum sanctum misit in discipulos suos cuius gratia edocui in totum orbem missi sunt sacra hac publicare legem domino cooperante ac firmone confirmante sequentibus signis. Ad huius articuli probatōem Auctoritas secunda in primo articulo scilicet de paupertate adducta non in epte adduci potest. que Incipit ben habdi. et ecce filius meus. sub inferet eum. Et legem eius scilicet messie in seculum expedabunt. nec eum eius dicere lex nisi quia per eum data erat lex. non autem vetus que data est per moysen. igitur noua.

De Baptismo

Baptismum autem lex noua precipit quo homines in carne foris et intus in mente a peccatis lauantur. non circumcisionis more qua homines solum foris in carne signabantur. ut carnali signo ab ydolatriis distigui possent. De hoc autem baptismo sacharjah. et zacharias propheta loquitur xiiij. capitulo dicens

In die illo erit fons patens domui dauid et habitantibus

Baiom habu ihieh makor niftah le bet dauid vl ioschef
iherusalem peccatori et menstruata Et erit in die

3. 15

ieruschalaim le battat vlniddah Ve haiah baiom
illa dicit dominus exercituum discedam nomina

habu neum adonai zebaot acherit et schemot
ydolorum de terra et non erit memoria eorum ultra

habazabim min haarez velo isachru hod
Ecce quod fontis ablutione delebunt peccata tempe messie. Sed quo tempore hoc contingat signum habes. In diebus videlicet illis. quando disperdet dominus nomina ydolorum de terra. Cum igitur nomina ydolorum non colantur

amplius in terra iam baptismi virtus in ablucōm est peccatori et ani-
me menszuo peccati fedate. De hoc eodem fonte loquē Jesab Jah .i.
ysaias xij capto dicens.

Et haurietis | aq̃s | ī gaudio | de fontibus | saluatoris .i. messie

yp 12

Vfastem ma'im besason mi mahaine haishuah
et dicetis in die illa laudate dominū inuocate

va amartem ba iom habu bodu la adonai kiru
ī noīe ei⁹ | notificare in populis opa eius memēote quia

bismo hodihu ba hamim halilotaf hisqiru ki
exaltatū | nomē ei⁹ Cantate dño qz | alta fecit

nifgaf schemo Sammeru la adonai ki geut hasah
docete hoc ī vniūsa terra Exulta ⁊ canta habitacio

mudahat sot bechol haarez Zahali varonni ioschebet
zion qz | mangn⁹ | ī medio tui | sc̃s ysraxel

zion ki gadol bekirtech kedos ysrail

Isti fontes salutis non sunt nisi fontes baptismatis quibus mentes fide-
lium virtute diuina lauantur.

contra Articulū hunc Obiciūt Iudei pbare volētes q post
legem moysi nulla alia debeat dari lex. p illud dictum Malachi
.i. malachie vltimo.

Odemēote | legis moysi fui mei quam p̃cepi ei

malachi vlt

Sichru torat mosscheh habdi asser zinitī oto
in horef sup omnez | ysraxel | p̃cepta ⁊ iudicia.

behoref hal kol ysrail hukim vniſpatim

Ex quo textu arguūt. Quia eim dominus p pphetam vltimū sc̃z per
malachi Iudeis p̃cepit suare legē moysi sui sui cum igiē ibi de nulla
alia lege danda | mencio fiat inferūt non aliā legem dandā post moysi

legem. Ad hanc obiectōm triplicē do solucōm. Prima solucō
est quia. Tempe malachie pphete. lex vetus adhuc duratura erat.
cccc. annis. & vltra. extra quam tempe illo nullus iudeorū saluari pote-
rat. igit̃ et vltim⁹ pphaz eos exhortat̃ ad faciendum legem moyfi et
non ad aliam ad quā adhuc non obligabant̃ quia nondū eis pphata
fuit. Scda solucio. In hac pphica exhortacōe fit mentio de pce-
ceptis ac iudicijs nec tamen de omnib⁹ pceptis. s; solum de pceptis mo-
ralib⁹. que videlicet ex dictamine oriunt̃ racōis. que Iudicim noīant̃
& de iudicijs que mispatim nominant̃ nec hic vlla fit mentio de misme-
ret. & de ceremonijs. Ideo etiā et iudei ad fidem xpī puerfi & xpīam.
illa fuantes nichil ptra fidem facerent. nisi illa fuarent iudicia que ali-
quid ceremoniale includerent Obiectio igit̃ ista non est contra fidem no-
stram. & contra legem nouam quia nullaz de ceremonijs veteris legis
mencōm facit que omnes abolite sūt. substantialib⁹ tantūmodo pcepto-
rum ac iudicioz refutatis. Tercia solucio est. Quia non hortat̃
ppha. q̃ operent̃ fm legem moyfi s; q̃ memorent̃ non eam tamquā cul-
tum ydolorū abiciendo. s; eam efficaciter implendo. non quidem fm v-
boz sonū. s; fm intencōm legislatoris que innotuit nobis p messiam in
terza corporaliter puerfatum qui legem moyfi non soluit s; adimpleuit.
Vnde et ipsi qui fidem xpī habemus legem veterē nos finire fatemur
quantum ad omnia que sūt essentialia legis pcepta. ceremonialib⁹ per
messiam mutatis que carnali ppho culture ydolorū affecto ad mittere
bantur.

Postremo de virginitate matris messie aliquid dicē ope-
rōcium duximus. ut latrandū ac mordenciū ora obstruē
valeamus iudeorū. Hoc pfecto tūc pmode fieri poterit
cū textum quo contra nos pcedūt verissimo intellectu
contra se induci pscient. Itaq; Schelomo. & salo-
mon sapientissimus. ac spū dei pleuus. dum in libro qui incipit misle
schelomo ben dauid melech ysrael. & puerbia salomonis filij dauid re-
gis ysrael de eterna filij dei pcessionē a patre loquutus fuisset. & hoc
capto octauo eiusdem libri. ut sup̃ declaratū fuit cum de deitate messie
tractarem⁹ de tempali quoq; eiusdem pcessionē a matre mīme silere
voluit. Vnde capto vltimo eiusdem libri sic ait

Trīa ipsa mirāda a me et quartum non

Schelofah hemmah nifleu mimenni ve arabah lo

7.2.10

agnosco viam ipsius aquile in celis viam spiritus

iedabtim Derech hanefer baschamaim derech nahas
super petram | viam nauis in corde maris | et viam viri

hale zur derech haniiah be leb iam ve derech geber
in virgine.

be halmah

Sed ut falsam ac puerilem huius textus expositionem euellamus. Nos
tandū quod iudei ex verbis istis occasionem contra nos sumunt dicentes ef-
ficaciter se probare istum terminum halmah non virginē sed corruptam signi-
ficare. ex quo consequenter inferunt argumentum christianorum ex illo textu
sumptum. Ecce virgo concipiet etc nullius esse efficacie. Dicunt igitur tex-
tus hunc ita exponi debere. Et viam viri in iuuentula. salomon enim viam
viri in iuuentula. id est viam viri iuuentulam carnaliter agnoscens in
primis nuptiarum feruoribus agnoscere non valuit. Alia ita puncta sa-
tis suspicio est quo intellectu capi possint secundum iudeos. Ostulta ac per-
uersa generatio ita sensatarum rerum ymaginibus pressa ut ad verum intellectu
scripture sacre minime ascendere valeant. Nec mirum quia cecitas expre-
ssae stigie in israel. Putas oro salomonem virum sapientissimum de tali vilissi-
ma re. etiam in digna memorie tanta ammiracione dudum qui et secreta ce-
lestia penetrare conatus fuit. eterneque sapientie in explicabile processio-
nem in tam vilissimi actus speculatione deficere et non expers in hijs
fuerit rebus. quippe cui sexaginta erant regine et octoginta scubine
et adolescentulæ non erat numerus. Absit secundum Iosephum autem octauo
libro antiquitatum uxores duxerat. filias principum in signum viro-
rum numero septingentas et trecentas scubinas super has omnes filiam regis
egiptiorum. Aliter igitur textus hic exponi debet. Nam salomon spiritus
sancti in stindu de tribus quidem factis ipsius messie ammiratus fuit. et
autem minime agnoscere potuit. Primo ductus fuit ammiracione. maxime
celitudinis contemplatus vite ipsius messie quam describit per aquilam. Vel
amiratus fuit. quomodo ipse rex messias propria virtute in celum ascenderit
hoc quidem nunquam visum erat. nec post in quo maxima excellencia regis
messie notatur. Secundo cum tante fuerit excellencie ac potestatis max

ximā eiusdeꝝ ammiratū humilitatē ut ipse messia nō dedigneꝝ vermīs
vocari aut serpens quia nimis abiedissimus reputatus est hoīm . fm
q̄ habet p̄saie liij. Serpens quidem hoc in loco vocatus est. Vermis
autem psalmo xxij

Et ego vermīs et nō vir | ob p̄baū | hoīm ⁊ pfusio | plebis

Ve anī tolabat ve lo is herpah adam vbsui ham

7° 22

Ipse etiā rex messias figuratus est p̄ serpenteꝝ eneū in deserto suspē
sum ut sup̄ fuit visum articulo de paup̄tate xp̄i. Tercio amiratur
plenitudinē gr̄e eius ac in virtutibꝝ stabilitatē licet fludibꝝ maris ⁊
huius mūdi tempestatibꝝ quassatus fuerit ea de causa eū nauez noīat
qua penurijs terraz subueniē p̄ciosissimaqꝝ terris meramoīa aduehū
tur. Messias hxc nauis est p̄ quem omnis gr̄a p̄ sanctissimā eiusdē in
mūdo quersacōm qui p̄ mare intelligitur terrenis homībꝝ eclo demis
sa est. Nauis hxc. aliqua sine collisione. cūdos eterne vite capaces ad
patrie celestis portum secura p̄ ducit que et p̄ archam diluuij p̄ figu
rata est ex lignis huiꝝ lutei habitaculi p̄textam qua totū humanū ge
nus paucoꝝ saluatū est numero hoīm. Quartū vero p̄ntus se ig
norare fateatur salomon quia nimis nec angeli agnoscere possunt. mi
randā celestis curie ordinibꝝ. filij dei in carnacōnē. quo modo. in carna
tus coopante spū sancto. vir omni plenus v̄tute in virgine in tacta la
tuerit. quomodo. diuina nat̄a ac humana. in vno filij dei subsistant
supposito hoc ille terminus geber qui vir inter p̄taē significat. Iste ap̄
pe terminus geber excellentissimis solum in sacra scriptura ascribitur
p̄sonis. Plures siquidē apud hebreos termi habet quibꝝ sexus virilis
designat̄. s. adam . enos . is ⁊ gaber v̄t geber inter que nēmiā gaber ho
norabilius ē nomē. Qua ex re liquet hominē carnali delectatione re
solutū. nime gaber nominari. cuius viāz in virgine schelomo amiratꝝ
fuit. Hoc est illud mirabile nouū quod dominꝝ sup̄ terzam creauit .
quod ad cōtemplandū dominus pplm suū ascendere p̄cipit de babilone
sicut scribitur be Girmetiah . In Jeremia capitulo tricesimo p̄mo.
Statue tibi speculas | assūme | tibi | amaritudines pone | cor tuū

hazibi lach ziunim simi lach tamerurim siti libech

ye' 31

in semitalē viam ad trāseūdū ruerēt vgo p̄srahel ruerēt ad

limzilla derech halachte subī betulat yśrael subī el
ciuitates tuas | istas | usq̄ quo | delicijs dissolueris | filia

haraich elley hadmatai tithammakin habbat
vaza uel girans quia creauit dominus nouum

hasschobebah ki barah adonai hadascha
in terza mulier | circūded^t virum

ba arez nekeba tezebef gaber

Vbi notandū q̄ cum populus yśraheliticus esset in babilone captiu⁹
Dominus eum p̄ Jeremiam ascendere hortat̄ licet aliqui delicijs vagi
detinerent̄. quia et domos edificauerant. p̄spereq̄ quibusdam in boīs
successerat. Totam igit̄ ascendētis populi causam assignat p̄p̄ter
ta. quia creauit domin⁹ nouum sup̄ terzā mulier circūdedit vix nō
sup̄ficiali exerinsci corpis statu quod nō est quoddam nouum.
s; totius corpis reali circuminclusionē quod nusq̄m antea sp̄ertū ex
stitt. Dicitur aut̄ quia creauit zc. in p̄terito p̄pter certitudinē noticie
diuine. cui ea que non sūt tanq̄m ea que sunt certissimo intuitu p̄ncipia
sunt. Cum aut̄ mulierem nominari audis. non statim s; sexum p̄sidera
Tota igit̄ causa. quare populus yśraheliticus de babilone in terram
p̄missionis reductus fuit ē q̄ de ipsis in terza iudah messias nasci debe
bat. ac sacram eis p̄dicare legem. Hanc toti mūdo mirandaz
de sacra virgine xp̄isti natiuitatem Jesah Jah. i. ysaias septimo capto
describit dicens

Et adiecit domi⁹ loqui ad achaz | dicens Postula | tibi

Va iozef adonai dabber el ahas lemoz Seal lecha
signū | a domino deo tuo in pfundum postula l̄ inferni

ot mehim adonai elöhecha bahamek sealah
siue in excelsū | supra Et dixit achaz nō petam et nō

o hagteah lemablah Va iomer aahz lo esal velo

787°

tēptabo dominū Et dixit Audite nūc dō⁹ dauid

anazze^h et adonai Va iomer simhu na bet dauid

¶ Nūq̄d pazū | vobis laborare facē | viros q̄ | labora: eciam
 .i. p̄phetas refactis

¶ Namhat mikkem halot anasim ki talu gam
 deū meū p̄ hoc dabit dominus ipe vobis signū Ecce

et elohai Lachen itten adonai hu lachem ot Dinne
 ip̄a vgo p̄cipiet et pariet filiū & vocabit nomē ei⁹ | himmanuel

¶ habalma hara va ioled ben vekarat schemo himmanuel
 ¶ Futurū & mel p̄medet ad sciēdū i p̄bare malū & eligere

¶ Hemmah vdbas iochel ledahto maoz barah vbahoz
 bonum | q̄ antequam sciat puer i p̄bare malum & eligere

ba toff ki beterem iedah hanahar maoz barah vbahoz
 bonum | derelinq̄tur terza q̄m tu detestaris a facie

batof tehasef ha adamah asfer atta kaz mippene
 duoz regū suoz

sene melacheah

.i. a facie razim melech aram .i. razim regis sirie vpeqah ben remeliabu
 melech ysrael .i. a facie peqah filij romelie regis ysrael. ¶ Marza histo-
 riam hic septimi capituli i ysaiā ad declaracōm textus. Dicē notāter
 Ecce ip̄a virgo p̄cipiet vt demonstracō fiat ei⁹ de qua antea schelomo
 mēcionem fecerat i puerbijs capitulo ultimo vt statim de dudum fuit
 ¶ Notandū aut q̄ hęc litera hain que ponitur in p̄cipio hui⁹ dictionis
 ebraice halma . que hic ponit et virginem significat habet vnū p̄dictum
 in medio q̄ p̄dict⁹ nominat dagges circa hebreos . vnde sputat inter l̄ras
 signatas quia p̄tra naāni primay l̄ray est signari puncto tali . et gr̄a
 exempli scribitur sic hebraice . ¶ Halma Denotat aut misticā intel-
 ligenciam latere in hac dictione halma . Vnde dictio hęc . non solum viz

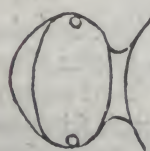
ginem sed et absconditam virginem significat nec aspectui patentem viroz. Iste etiā terminus halma in plurali numero p virginibus ponitur psalmo lxxvij qui sic incipit
In victoriam p dauid psalmus canticū Exurgat deus

70 68

Lamnazeah ledauid mismoz schir Jakum elohim
dissipēt mimā aus Et pūenerunt pñipes pñstea l postōs
infra
iafuzu oibaf rē Middelmu scharim abar
rñdores in medio vñges timpanistrie

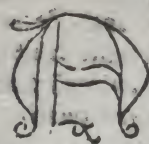
nogenim be toch halamot tofēot

Ad cuius expōsicōis Notandū fm Rabbi dauid gimbi. qui magnus grammaticus positus est circa eos. q in psalmo isto. descripto trium s pho victorie dñi misterio āgeli gtra zambherif melech. r regē assur. qui miserat contra hiskiahū. r gtra ezechiam. rabsaqeh. r rapsacen. de quo scribitur psal. xxxvj. r xxxvij. caplis. quia angelus domini in ē fecerat de exercitu regis assur centum octoginta quinq milia. Ideo leticia maxima populi describitur facientis choro s fm pñtudinē tri umphorum. In quibus pmo principes incedebant post illos rñdores in medio aut mixtim virgines timpanistrie ibant neq em maritate etiā iuuenes admittebantur quin inter plebem postremo locate essent. Unde cum hic iste terminus halma in plurali numero positus significet virgines. eandem significacionem ipsum habere in singulari neces se est.

Contra istam expōsicōm verissimā Obiciunt Ebrei quia dupliciter. Primo Omne signū debet pcedere signa tum Sed ptus virginis qui scdm xpianos datus est in signū liberacōis populi ac domus dauid a duobus regi bus scz razim melech aram. r regis sirie. vpeqah ben re meliahu melech ysrael. r peqah filij romelie regis ysrael. non pcessit istam liberacōm ymo sequutus fuit post quingentos annos. igitur nō est datus in signū liberacōis populi domus dauid de manu istoz duo rum regnm. Secdo sic Istud signum fuit datum ipsi achaz. Sed achaz non vidit virginē parere. qz pcessit natuitatem xpi qñgentis

72
 annis igitur iste textus non expomē de partu Ihsu nazarem. Tercio
 sic Ihesus nazenus quem xpiani colūt non est nōiatus himmanuel. q̄
 noīe puer de quo loquitur textus vocandus erat a matre suā. igit̄ tex
 tus hic nichil loquitur de nativitate Ihsu nazarem. Quarto sic
 Iste puer p̄ficiet in sciencia fm̄ etatis incrementū. quia dicit̄ in textu
 anteq̄m puer sciet reprobare malū et eligere bonū. derelinquet̄ zc. Sed
 ihesus nazarenus fm̄ q̄ dicit̄ xpiani. in p̄mo instātī p̄ceptōis sue fuit
 plenus omni sapientia ac virtute. igitur textus iste de eo mīme expomī
 potest

D p̄mū horū respondemus fm̄. s. Thomā in postilla
 sup̄ ysaiam circa hunc textum. Q̄ non optet signū p̄ces
 dere signatū. maxime si deus det signū. tale eim̄ signum
 licet sit futurū & sequatur signatū tamē p̄pter diuine p̄
 missionis infallibilitatem tantā certitudinē habet ac si
 esset p̄teritū. ¶ Diuus didi p̄bacōm habes in libro Elleschemet. .i. in
 exodo capto tercio vbi sic habetur

Et dixit moyses ad deum quis ego q̄ vadam ad

Va iomer mosche el habeloim Mi anochi ki elech el
 pharaone et q̄ edutā filios ysraxl ex egipto Et

exo. 3°

parbo vechi ozi et bene ysrail mi mizraim Va
 dixit q̄ ego tecum Et istud tibi signū q̄ ego

iomer ki ehieb himach Ve seh lecha hact ki anochi
 miserim te In educendo te p̄p̄m ex egipto

selachticha Betoziatcha et habam mi mizraim
 p̄mōlabitis deo sup̄ monte isto

tahabdum et habeloim hal habaz basseh

Quo dido stat p̄rius missum ip̄m moysen ad filios ysrail quā p̄mo
 lauerit sup̄ montē horez. ymōlacio tñ in montē que postea facta est.
 est sibi data in signū Ecce vbi signū sequitur signatū. Ad scdm̄ di
 cendū q̄ p̄ceptus virginatis non est datus in signū ipsi achaz s; domui

dauid. domus aut dauid vidit hoc signū. Ad terciū dicendū qd himmanuel nomē ē nate xpi non officij. vnde licet mater fm habitū vocaret eū himmanuel. quia certā fidem habebat deitatis ac humanitatis eiq̃ ideo fm naturā dicitur himmanuel. i. nobiscum deus. tñ fm exercituum vel scđ mactū. sequuta fuit nomē ab angelo sibi impositū rōne officij. Ieschuah em̃ quo noīe messias vocatur saluator interpretatur. ipe em̃ saluū fecit pp̃m suū a peccatis eoz. Ad quartū dicendū. qd dom⁹ dauid liberata fuit a duob⁹ regib⁹ istis antequā ecā puer iste pceptus fuit ecā elaps⁹ quadringētis annis ⁊ amplius. et tūc quidem fm hūanitatē nesciuit vocare patrem et matrē quia adhuc non erat. Ac si diceret ppha domui dauid. Quia em̃ de domo dauid puer nasci debet iō deus pseruabit domū dauid ab istis duob⁹ regib⁹ ecā antequā puer p̃cipiatur liberabitur domus dauid propter istius dignitatē pueri.

Natiuitas Messie de intemerata virgine monstrata fuit
Iehesqel. i. ezechiel in figura porte clausē Vnde ex capitulo sic habetur.

Et puerum me | ad viam | porte sanduarij exterioris

gch 44

va iaschef otī derech sabazhamiqdas habizon
respicientē orientē et ip̃a clausa Et dixit ad me dominus

bapponeh kadim vehu zaguz Va iomez elai adonai
porta hec clausa erit nō aperiet ⁊ vir nō trāfib⁹ p
eā

Hassahaz has seh zaguz ibieh lo ippateah ve is lo iabo bo
qz domin⁹ deus | ysrael | trāfib⁹ p eā | et | erit | clausa

ki adonai elohe ysrael ba bo ve haiah zaguz Et
pnceps pncipū ipe sedeb⁹ | i ea ad pmedē | panem coram dño
dum per

hanasi nasi hu iaschef bo le echol lehem lifne adonai Mi
viam vestib⁹ porte ingrediet ⁊ p viā q̃ egredietur |

derech vlam hassahaz iabo vbdarco ieze

Per portam istam obstrudas mater messie intelligit. per quam ipse pater
 seps. principu existens intravit per sanctissima sua in carnacōm. et ex
 hinc in ineffabili nativitate ut panē sustentacōis huius lutee mansiomis
 pmederet coram domino. Quomodo em̄ deo qui loca p̄tinet omnia.
 opeteret panē edere. p. portam clausam intrare uel exire nisi radone
 illicite nature humane assumpte.

Nessit aut porta
 pmanere clausa quia virgo sac̄ p partum pmanit intacta

Isto quoq; swadendi sunt iudei Quod cum messias excel
 lentissimus hoīm in scripturis sacris declaret singulari utiq; nativita
 te decorandus erat. ceterisq; anteferrī hominib. Cū autē quatuor
 modi sint quib. hoīm genus fieri possit. Unus ut fiat homo. nec de
 viro nec de femina ut adam factus est. Scds. ut homo fiat et ex vi
 ro et ex femina. quomō gmuniter nascimur hoīes. Tercius ut homo
 fiat ex viro sine femina quali modo ipa hauh. et eua facta est. Quar
 tus pfecto modua ipsi messie fuatū est. ut ex femina fieret sine viri
 admiculo. quod etiā nouū est qd dñs creauit super terrā quia mulier
 circūdedit viz. de quo loquitur Jeremiahu xxxj capitulo ut supra de
 ductum est etc.

Redeterminatis hīs que nominata existere. hoc quoq;
 dubium soluendū reor. Cum tanta repianē scrip̄az
 testimoniā de messiah. q. venerit et q. deus existēs. homo
 futurus erat. alijsq; de pdictiōib. eiusdem. Cur Iudei
 ista legentes. veritati fidei non essent?

Respon
 dem. huius facti multiplicem assignari posse racōm. Prima est Na
 tura qua quisq; hoīm suis afficiē parentibus vnde et fidei parentū af
 sentire omnis pene homo promptus est. Scda videtur. quia ab inimi
 cis fidei. educati existunt. quoz amicitia de vinculo astrāi mix. in modū
 in fidei xpiane odium exatant. Tercia institutio qua p apuero in
 troductas psuetudines oraculis istituunt. libro non oracōnū s; execa
 cōnū in seras ut rogent q. neq; deus pmittat eos xpianos fieri.
 in quo etiā libro benedicūt deum qui non fecit eos goim. et xpianos. qz
 asserūt xpianos pdolatrās esse. qz panē et vinū adorant in sacramen
 to altaris et quia faciūt ymagines et similitudines creaturaz easq;
 ut asserunt p dñs colunt. et isto p swadent mulieres ac pueros et in
 odium xpianoz mirabiliter excitant. Quartū. studium. quia eim
 sacre scripture studio p̄permisso. omnes talinud student. quē maioris
 dicūt autoritatis. qm sacra legem p moysen in scriptis datam. quamq;

scripturam prophetarum. cuius quidem erroribus inbibiti ad sinceritatem fidei
 christiane intelligendam minus apti redduntur. Quinta est fortuna. quia
 eorum eis permittitur ex questu usurarum vivere. ac christianos latenti fraude
 exactionari. quod eis tanquam christianorum inimicis valde solaciosum est. ideo
 bonis eorum delicate nutriti ocio in sua permanet perfidia qua sine mune ta
 lia attemptare auderent. Sexta est infortunium quod eis ut in pluri
 mum ex peruersione accidit. si tamen vere pervertuntur aliqui. nam peruersi spre
 ti ab omnibus habentur omnique dignitate aut officio inhabiles. notantur
 etiam iudei peruersi qui potius neofiti appellandi essent. nec mirum quod omni
 niter girofagi aut lusores aut mimi aut lenones efficiuntur. Septi
 ma ac ad prius ultima causa perfidie huius gentis est. execratio huius gen
 tis ac irremediabilis reprobatio. quia maliuolentias et detractiones. ma
 ledictiones. mortisque per patres suos in vex messiam perfecerat ratas habent.
 regique suo ac deo maledicunt ut scribitur ysaie octauo. Quid ampli
 us dicendum restat nisi quod dominus per prophetam Iesaiam dicit. et ysaia eis di
 ca voluit in capitulo cum misterium sanctissime trinitatis reuelatum
 accepisset.

Et audiui vocem domini dicentis quem mittam et quis ibit

ps 6

Ve esmah et kol adonai omer et mi eslach vmi ielech
 nobis Et dixi Ecce ego mitte me Et dixit Vade

lanu Va omar Minneni selachani Va iomer Lech
 et dices populo huic Audite audientes et nolite intelligere

ve amarta baham haffeh Simbu samoah ve al tabinu
 et videte visio et nolite agnoscere ex te cor populi huius

uru rao ve al tedahu Nasmen leb baham haffeh
 et aures eius aggraua et oculus eius claudet ne forte videat

ve ofnaf hachbed ve henaf hafah pen iureh
 oculis suis et auribus suis audiat et in corde suo intelligat et dicit et

be henaf vb ofnaf ismah vlbato iabin va saf ve

Tamen eum
modice | vlt
rafa lo

Cum igitur generatio hec pusillima .p. gratie subradom eoz requi:
rentibz demeritis reprobata sit. nō mix si vlt nulli vere vlt pauca ad fidē
xpi quertant. Nec opusculū nostrū hac spe duxim⁹ sponendū qz mlti
indeoz hui⁹ motuo quertendi forent s; ut veritates fidei nostre sandis
sime efficaciz i auri bz tam rudis ppli clarescāt vtq; secrete eoz detrac
tōes qz p sepe. corā nre fidei rudioribz contra sandissimā fidem euomē
noūt veris responsionibz ac obiectōibz effracte retundant. sicq; ser
mo pplex⁹ p Jesahab .i. plaiā xxviii caplo dictus impleat.
et erit sola veratio intelligē faciet. auditū s; indeoz.

Ve haiab rack seuahab habin semuah

Cū tam euidentissimas pbacōes ad nostre fidei euendiciā ex pphs lig
wa ac volubz rōnabiliter senserint adductas. fiatq; ut et si nō oim. tñ
intellectus capaciores reddant aliquoz. Quod tūc leuius fieri pote
rit si autoritates in lingua hebraica posite. a dcdis nris quoz solū est
iudeos pūgere. diligenter plede. clare ad ser sū ac sonū verborū inter
pate efficaciterq; gera eosdem deduce fuerit. Qz si aliquē ex hbreis
aliquā diccōm a nobis interpretatā qui in omibz vestigia diu Jeroni
sequimur negare ptigerit. alius in absencia sua interroget hbreus sic
qz eoz discordia vera nos posuisse pscies. Nichil em scire nro am
bigui reliquimus in significacōibz harū que pposite nostre intencōm de
seruire vise sūt didionū. Habes igitur Reuerēdissime pater. cla
rissimas in se nostre fidei veritates. debili licet ingemō. euendicius tam
ouina coassistente gracia pbatas. quibz mentē tuam tempaliū curis
rez foris deducam. paulisper retrahere possis. sicq; ptemplacōm sū
mi boni niumi vacare. Ut aut opusculum hoc qd manu ppi a
scriptum Reuerēdissime paternitati tue. corrigendū a pbandūq; ob
tuleram. pluribz pdesse ac lacius diuulgari possit. Diligentissime cor
redum arte impressoria in pscia mea figurari feci. ut in sono ignota
rum didionū cerdores redderem⁹ quoslibet ligue hebraice n peritos.
Nulli itaq; impressoz opusculū hoc imprimere liceat nisi in liguis. he
braica latināq; corredoze habeat ppetenter instructum. Qz si pegrina

ex causa quēpiam tractatum hunc in pfusionem orthodoxe fidei ac au-
toris. viciose aut incorecte imprimere stingat qđ absit. de tātō crimi-
ne coram dyocelano pprio se suemiri dubitet nime quia margaritas
resplendencie fidei auaricia ductus fedare nō dubitauit.

Probatos igit articulos cū in pfencia pñominox i sep-
tem smomibz. quolibet tempus triū horaz spacij occupā-
te. nō minus luculenter deduxissem. pñominate ecclesie
platoz pfuasus suggestionibz. publicam aut pñuatā ac
i scriptis redigibilem dodissimis Judeoz rabmis. omni
securitate ac pñedione p bzachiumulare munus. in dixi disputaci-
onem quatuor aut sex mensibz aut eciā integro anno duraturam in
pfencia doctoꝝ viroz qui veritatis pñoscende capaces essent eciā
numex Judeoz non excedentiū. Dum itaqz labentis anni reuolu-
to circulo pñra se pñpositis nime respondere nossent. eos tanqm a ve-
ritatis fidei pñacombus vidos sicqz falsitati erroris sui pñterue adherē-
tes publico smone depmxi. Acta aut sit hec In melita ciuitate
Ratisponēsi. Anno dñi millesimo CCCC lxxiiij. tempe paschali

Explicit tractatus Ad Judeoz pfidiam exstirpan-
dam pñfectus p fratrem Petrū Migni Ordinis pñ-
catoꝝ Vniuersitatū Montispefulani in francia. sala-
mantine in hispania. friburgens ac Ingelstetensis In
Alamānia. situataz. Haccalariū In th. ole gia forma-
tū In lingua hebraica pfidentem Qui x ipo corrigē-
te Inpessus est p discretū ac Industriū virū Conra-
dum Hynner de gerbusen. In Eßlingen Impxiali
villa. ac oplet⁹ Anno ab In carnacōe dñi. Millesimo
cccc lxxv die sexta Junij

In nomine domini amen.

Beschem adonai amen

Ista sunt principia librorum veteris testamenti . quibus intitulantur
secundum hebreos .

In principio .

Bereschit . qui circa latinos nominat .

Genesis 1

Ista nomina

Elle schemot .

Exodus 2

Et vocavit

Va gikra .

Leuiticus 3

Et loquutus est .

Vaidabber .

Numeri 4

Hec verba

Elle haddebarim .

Deuteronomi 5

Et factum est post mortem moysi liber Josue filij nuni

Vaihi ahare mot mofscheh / zefer Jehoschuah ben nuni

Et factum est post mortem Josue liber iudicum 6

Vaihi ahare mot iehoschuah /

zefer softim

Et factum est iudicibus iudicum

liber ruth 7

Vaihi bime schefot hasschoftim /

zefer ruth .

Fuit vir unus de ramathaim zofim

liber samuelis 8

Vaihi isch ehad min haramataim zofim . zefer schmuel

Intitulae liber iste circa hebreos . fm latinos aut diuiditur in primum
et secundum libros regum .

Et rex dauid senueat | liber regum, 2

Ve hamelech dauid saken / Zefer melachim
Intitulae liber iste. que latini diuidunt in terciū & quartū libros regū
Adam set enos qenan mahlalel

Adam schet enosch qenan mahlalel / palipomenon 10
Et in āno pmo Ciri regis psarum hsdras

Vbischnat ahad lechozes melech paraz Hsdra 11
Et faqū | idieb | aschweri
est

Vaihi bime achaschueros. Hester 12
Vir fuit i terza | buz | Tiob nomē ei⁹

Isch haiah be erez buz Tiob schemo Job 13
Heatus | vir liber | laudiū

Aschre haish. zefer tillim Psalterium 14
puerbia salomonis filij dauid

Mischle schelomoh ben dauid. Liber puerbion 15
Verba | eccliastes | filij | dauid regis i iherusalem |

Dibre qophelet ben dauid melech biruschalaim. Eccle 16
Hiber sapientie circa hebreos minime habetur Ecclesiasticū | q ego
non vidi in omnibz voluminibz hebreorum.

Libri pphetarum maiorum. 16
visio psiae filij amoz psaias

Nason Jesah Jahu ben amoz. Jesah Jahu.
verba Jermie filij helqie Jeremias

Difre Jirme Jahu ben hilki Jahu. Jirme Jahu.

Haruch circa hebreos non vidi ego | si alij viderint nescio.
Et factū est | tricésimo āno

ezechiel

Vaibi bischlosim sanah.

Jehesqel

In āno tercio regis joachim

Bischnat schalos lemlechut iehoiakim.

Daniel

Libri xii. pphetarū minorū continentur in vno libro ac p
vno cum ceteris numerantur distinguntur aut secundū
nomina autorum & sic incipiunt.

Verbum | domini | qđ factū est ad oseam

oseas

Debar adonai asscher haiah el hoscheah

hoscheah

Verbum | domini qđ factū est | ad Iohel

johel

Debar adonai asscher haiah el iohel.

Johel

Verba hamoz

Amos

Difre hamoz

Hamo3

Visio Abdie

abdi3as

Hason hobad Jahu.

Hobad Jah

Et factū | verbum | domini | ad | jonam
est

jonas

Vaibi debar adonai el Jona.

Jona

Verbum domini qđ factū est ad micheam |

micheas

Debar adonai asscher haiah el micha

Micha

Onus nimueliber visionis | naum helchesei

Naum

Massa ninfe zefer hason Nahum haelqofchi.

Nahum

Onus qđ vidit habaquq

Abakuq

Hammaffa asscher hafah habaquq

Habaquq

Verbū | domini qđ factū est | ad sophomiam filiū chusi | sophomias

debar adonai asscher haiah el zefan Jah ben kusi. zefan Jah
In āno secundo darj regis Aggeus In

Bischnat schetaim ledar Jaues hammelech. Daggai. Ba
mense octauo māno secundo darj zacharias

hodes hasschemini bisnat schetaim ledar Jaues. sechar Jah
Onus verbi domini ad ysrael | ī manu | Malachie Malachias

Malassa debat adonai el ysrael beiad malachi. Malachi
Libri igitur veteris testamenti simul sputati. vigintiduo sunt dum
pmus et secundus regum pro vno et tercius et quartus p alio nume
retur fm q̄ apud hebreos ī duos solum diuidunt quoz pm^o schmuel
et samuelis secundus melachim idest regum nominae. Libris etiam
psalmozum qui quatuor sunt p vno numeratis. Libris etiam. xij.
pphetarum p vno numeratis sic circa hebreos in vno ac p vno libro
habentur diuiso tñ indistinctas ptes fm noīa autoz. Et hoc mystico
sensu adū ē vt nūs libroz equaret numero litteraz. Alfabeti hebraici
quibus lex que torat nominae in quī q̄ libris moysi p̄tenta scribit sine
pūctis que Esdras ppheta et zenhedrin. et septuaginta seniores dēdīf
simi ex ysrael apposuere quibz pūctis ac linulis littere hebraice tāq̄
psonantes vocaliter specificātur vnde illa pūcta ac linule ut vocales
habent circa hebreos figure aut alphabeti hebraici solum p psonatibz
ponunt ī littera formata Sūt aut ista nomina linulaz ac pūctorum
loco vocalium positaz qamez est linea pua cum pūdo sublitera po
sita et poīē p. a schweuico. patah ē linula sñ pūdo et ponīē p. a italico
zere sūt duo pūcta sublitera collateraliter posita et ponūē p. e italico
zegol sūt tria pūcta triangularitē p̄posita sublitera et ponūē p. e schwe
uico Hinc ē vn^o pūct^o sublitera positus et significat J Holem est
vn^o pūct^o supra litteram ad sinistram latus posit^o et significat O.
scheba sunt duo pūcta sub littera supra se posita et significant ō.
schūriq sūt tria pūcta supra se linealitē sub littera posita et significāt ū.
Meluppum q̄ est vnus pūctus post vaf īfra litteram positus et signifi
cat. v. Sūt et alie tres vocales q̄ pūctiant ī guttē vt hatef qamez

pium Kaf-man. Namque discipline siue cordis Oem. ex ipis. Nun
 sempiternū. jamech. adiutorium. Hain. fons siue oculus. Pe. os ab
 ore. zadiq. iusticie. Qof. vocacō. Res. capitis. schin. dēdū Taf signa
 Post interpretacionē elementorū intelligēcie ordo discendus est. Prima
 cōnexio est. Alef bet gimel dalet doctrina domus plenitudo tabularū.
 Quid videlicet doctrina ecclesie que domus dei est. in librorum repleatur
 plenitudine diuinorū. Secunda cōnexio est. De vaf saen bet. Ita
 et hec vita Que enim alia potest vita esse q̄ sciencia scripturarū p̄ q̄s
 etiam ip̄e xp̄s agnosciē qui ē vita credēdū. Tercia cōnexio habet
 Thet iot bonum principiū | q̄ q̄uis non sciam? vniūsa q̄ scripta sūt
 tamen ex pte agnoscim? et ex pte pphētam? et nūc p̄ speculū videm?
 in enigmate. cum aut meruerim? esse cū xp̄o et similes angeli s̄ fueri
 mus tūc librorū doctrina cessabit Quarta cōnexio Caph lamech man
 discipline siue cordis Manus intelligūt in opere. cor et disciplina i
 terptant in sensu. quia nichil facere possum? nisi p̄us que faciēda sint
 scierimus Quinta connexio est Oem Nun jamech. ex ipis sempit
 ernū adiutorium hoc ex planacione nō indiget sed omni luce manifesti
 us est ex scripturis eterna subsidia ministrari Sexta cōnexio habet.
 hain pe zadiq fons siue ocul? oris iusticie scdm illud qd̄ in tercio nume
 ro exposuimus Septima cōnexio est que extrema. quo et i ipso q̄ sep
 tenario numero sit mysticus intellectus res qof schin taf vocacio capitis
 dēdū signa p̄ dentes articulata vox p̄mitur Et hys signis ad caput
 omnium qd̄ xp̄s est p̄ uenit per quem uenit ad regnū sempiternum
 Oro te quod hoc sacramētū sacramēto Quid hac voluptate iocūduis?

Qui ubi que mella sūt dulciora. q̄ dei scire prudenciam et aditū eius
 intrare. sensum creatoris inspicere. et sermones domini tui qui ab huius
 mundi sapientibz dēduntur plenos docere sapiencia spirituali Habeāt
 sibi ceteri suas opes. gemma bibant. serico mītāt. plausu populi dele
 ctēt et per varias voluptates delicias seu diuidas suas vincere neq̄
 ant. Mostre delicias sint in lege domini meditari die ac nocte pulsare ad
 ianuam patentem. panes trinitatis accipē et seculi flūdus domino pre
 eunte calcare.

Hec sūt. x. precepta domini q̄ ponūtur be zefir Elle schemot
 idest in Exodo xx capitulo.

et locutus est dñs omnes sermones istos dicens

Vai dabber elohim et chol haddebarim haelle lemoz

Ego dominus deus tuus | qui eduxi te de terra egipti

Anochi adonai eloecha ascher hozeticha me erez mizraim
de domo | fuitutis non | erunt | tibi dii alieni coram me

mibber habadim / Lo ibieh lecha elohim oherim hal fanai
non facias tibi sculpale | et omnes | similitudinem . coram que

Lo tabaseh lecha fezel ve chol temunah ascher
in celis de super et que interra deorsum et

basciamaim mimmahal ve ascher ba arez mitahat va
que in aquis sub terra non adorabis ea

ascher . bamaim mitahat la arez / Lo tischtabaueh lahem
et non | fuies eis quia | ego dominus | deus tuus | deus | emula visitas
ter

ve lo tahabdem ki anochi adonai eloecha el kanna poqed
iniquitate | patrum | super filios super | terciam et | super quartam

hauon abot hal banim hal schilleschim ve hal ribbehim
genera | odierunt | et | facies | misicor | in mille diligenciam | et custodien
dones | me diam me cium
dorim lesnai ve hoseh hezed laalafim leohabai vlschomre
precepta mea non | assumes | nomen domini dei tui in vanum quia non

mizfotai / Lo tussa et schem adonai eloecha lasschaf qi lo
isontem habet | dominus qui assuserit | nomen eius frustra

ienaqqeh adonai et ascher iussa et schemo lasschaf /
Omemeto diei regei sabbati ad sanctificandum Sex diebus

Sachor et iom hasschabat lekaddescho / Sefet iamim

opaberis ⁊ facies oīa opera tuā et die [septima
hahatōd ve hafita kol melachtecha ve iom hasschebii
sabbatum domino deo tuo Non. facias omne opus

schabat la adonai elöhecha/ Lo tahaseh chol melacha
tu et fili⁹ tu⁹. ⁊ filia tua. fuu⁹ tuus ⁊ ancilla ⁊ iumētū tuū
tua

attah vbincha vbittecha habdecha va amatcha vbhemtecha
et pegn⁹ qui ī portis tuis qz sex diebus fecit

ve gercha asscher bishharecha ki scheschet ianim hasab
deus celum et terram et mare et omne

adonai et hasschamaim ve et haarez et haiaim ve et chol
qd ī ipis ⁊ cessauit ī die septimo sup hoc bñdixit

asscher bam vaianah baiom hasscheby hal ken berach
deus dies sabbati vel ⁊ stēficauit eum Nonora
requiei

adonai et iom hasschabat vaiqaddesehu/ Rabbed et
parzem ⁊ matzem tuā ve plongentur dies tui sup
tuum

abicha ve et immecha lemahan iaarichun iamecha hal
terza quam domin⁹ deus tuus dabit tibi Non

haadamah asscher adonai elöhecha notenlach. Lo
occides nō. mechaberis. nō furaberis. nō. loqueris ī primum
tuum

tirzah. Lo tinaf. Lo tignof. Lo tabaneh be rehecha
testio⁹. fkm nō. ꝑcupisces. domū. ꝑximi tui. ⁊ fuū ei⁹. ⁊ ancillam
eius

hed saker. Lo tahmod bet rehecha ve habdo va amato
et bouē ei⁹. ⁊ asinū ei⁹. et omne. qd ꝑximi tui

ve schoro va hamoro ve cʿyol asscher lerehecha.

Habent ex isto textu hebrei quo contra christianam religionem latrent.
 quoniam potissimum simplices in perfidia sua retineant ac confirmet. quia
 christifideles facere ymagines sentiunt easque adorare. Quibus nos
 respondemus | totam esse legislatoris intentionem ydolatriam gentiliū
 apostoli dei semovere nam permittit. Non sint tibi dii alieni coram me | et
 omnium vetita similitudine fienda subdit. Non tistabauit labent velo
 tababdem | id est non adorabis ea et non fues eis. Imagines etiam si ut
 quedam res sunt considerentur nullus eis exhibendus est honor sic nec
 lapidibus vel lignis reliquis. Si autem ut ymagines considerate habeant
 perfectio ut deiformis ait. Basilium quem et iohannes damascenus suo.
 li. 2.º capitulo. allegat honores ymaginum ad photopu referunt. et
 ad ea que ymaginibus figurata existunt. que cum distinde videlicet klatria
 vel ypdulia vel dulia adoranda sint. modo sformi et ipse ymagines in
 quantum ymagines sint venerande Ingui que tradim? ymagines oburē
 das non quod ymagines. sed quod sicca pabula. Ne dum deus nullo corpe ve
 stitus erat. figurandus mime erat. cum autem. natura vestitussit humana
 ymagine signandus reliquit. Ipse que rex messias se figuratu ymagine
 Abagaro regi colendum transmissit. Hec igitur ratione ducti. yma
 gines sicut christiani habent et colunt. Tum ad rudum instructionem
 que libris odoceri nequeunt. Tum ut efficacius visu etiam incarnationis misteria
 sanctorumque exempla memorie imprimantur nostre. Tum quod licet quo magis
 adiuuina nostre deuotionis assurgat affectus qui plerumque magis visis
 quam mouet auditis. Nec pretereundum est quod iudei christianos adolatrare
 false mentiuntur in sacramento altaris ac panem et vinum adorare et ob
 hoc vino a christianis expresso mime uti volunt quod inhibitu sibi afferunt
 dicto psalmi. xvi. sic habetur.
 Non libabo libamina eorum | de sanguine et non assumam noia eorum

Bal' azich nizkehē mīddam vbal' essā et schemotam
 sup. labia mea

bal' sefatai

Hoc maximum crimen false cristifidelibus imponunt. qui non panem
 et vinum in sacramento altaris adorant. sed verum deum et hominem
 christum. sub sacramentalibus speciebus veraciter prestantum.

Ossiam legislatorem venturum Osscheb .i. moyses ꝑ ꝑha domi
bezefer Elle debarim .i. in libro deutronomij ostendit dicēs ca^o xvij.
ꝑꝑham | de medio tui | de fr̃ibz tuis | sic me suscitabz | tibi dominus

Nabi miqibecha me aheba kamoni iaqim lecha adonai
de^o tuus ipm audies fm omne | qđ petisti a

elobecha elaf tismahun kechol ascher saalta mehim
domino | deo tuo in hozef quando | cōdo agre addicēd | nō adiciā
gata est

adonai elobecha behozef beiom haqqahal lemoz lo ozeť
ad audiend | vocē | domini dei mei | et ignem | maximum

lischmoah qol adonai elohai ve et haesch haggedolah
hunc nō | vide | vltra | ne moriar | Et ait domin^o | mihi | bonū ē
am

hasot lo ereb hod ve lo amut Va iomer adonai elai hatibu
qđ loquutit | ꝑꝑham | suscitabo | ipsis de medio fr̃um suoz

ascher dibberu / Nabi aqqim labem miqqeref abehem
silem tui | et dabo | verba mea | in ore | et loqueť ipsis omnia
eius

kamoch ve natti debarai bepif ve dibber alehem et kol
que ꝑcepero illi Et erit vir qui nō audiet

ascher azafennu / Ve haiab haish ascher lo iischmah
vba mea que loquetur i noīe meo ego requiram

eldebarai ascher iedabber bischmi anochi edrosch
ab ipso certe ꝑꝑeta qui arrogācia loquetur verbum
fuerit

mehimmo / Ach hannebi ascher iasid ledabber dabar

i noie meo quod nō p̄cepi ei | ad loquēdū | et qui loquetur

bischmī et asscher lo zifitī ledabber va asscher iedabber
in noie deor alienor interfi p̄beta ille Et si dixeris
ciatur

beschēm elohīm ōherīm vmet hannabi habu. Vechi tomar
in corde tuo quomō itelligā verbum quod nō dixit ei

bilbatecha echa medah et haddabar asscher lo dibbero
dñs Quod loquet p̄beta in nomine domini ⁊ nō

adonai asscher iedabber hannabi beschēm adonai velo
erit dicet et non venient ip̄m verbum quod

ihieh haddabar velo iabo hu haddabar asscher
nō dixit ei dominus in timore ⁊ dixit p̄beta nō timebis
supbia

lo dibbero adonai be sadon dibbere hannabi lo tagur
de ip̄so

mimennu.

Ex isto textu etiā inferri possūt. Primū. xpm fuisse p̄betam verū.
Tū quia cogitacōes hoīm agnoscere valuit. qđ solum nate diuine cōs
petere potest. quo etiā ip̄m deum esse monstrat. Tū quia passionem
suam p̄dixit ac destrucōm Ierusalaim spūs sancti missionē ecclesieq;
sue p̄secucōm. cetera etiā que sicut p̄dicta sunt facta fuere. Scđm ins
fertur. xpm fuisse legīslatorem. alias non similis moyfi censendus eēt
qui et p̄beta et legīslator existit. cui silez se deus suscitatur p̄misit
Terciū qđ vlcōm diuinam in p̄p̄m Iudaicum etiā ob causam seuire nos
uimus quia p̄betam messiam a deo missum veracissima docentez sp̄re
uerūt moztq; turpissima interemerūt.

Re p̄bacōm extremam gentis p̄sraelitice. ac deitatem messie
hoscheab. p̄beta in primo sui libri capto demonstrat dicens.
et p̄cepit adhuc ⁊ peperit filiam ⁊ dixit ei Voca

Vattahar hod vattelech bat va iomer lo gera

nomē ei⁹ nō misericordia q̄ nō addidā vltra miseri domui

schema lo ruhamah ki lo ozif hod arahem etbet
ysrahel sed obliuōe obliui eos et domui iudah
sca

ysrahel ki nasso esca lahem Ve etbet iehudah
mifeboz et saluabo eos in messia deo suo.
adonai

arahem ve hoschahem be Jhvh eloheschem.

Vbi dicit deus hod .i. vltra nō se velle misereri ysrahel in quo re pba
cio ysrahelice gentis clarius notat. Q̄ si istū terminū hod nō significa
re ppetuitatem asserat. hoc p nobis est ut super⁹ deduxim⁹ in crada
tu nro articulo tercio in Responsoe ad terciū argumentū cōtra nos
factum ex textu ysaie capto scdo posito. Illocat⁹ etiam ibidem
deitas messie in hoc q̄ vbi ponit nomen dei quatuor lraz ibi in Cal
daico ponit messias. quia noianous erat noie dei quatuor lraz quo
nulla creatura appellari potest. Has auctoritates p̄textis subimpnere
iussi quib⁹ vt poteris in locis suis.

